

കരിയൊക്കലിന്റെറീക്ക

කවචායනවිග්ගහටිකා.

අ ඨ වා

ගලුම්පාසාපාළි

—————→←—————

වාලුකාතිත්තාමෙවිජ්ජානාසව්ජ්ජලයාධිපතිනො
සකල තෙරුත්තිකාන මාසග්ගාසුත
භද්දන්තාවරිඤ්ඤානවත්තමහාගිකා
අරිඤ්ඤාසාලකාර
අමරපුර ගණ්ඨාධාන කුණ්ඩලක
තායකතෙර වරස්ස සිසභුතෙන කලුචාමෝදර
ගා ම රේ න ව ලගෙ දර ගාමෙ මහා පබ්බතාරාමාධි වාසිනා
සිද්ධසම්ම නිකාය සභිකා
විරුගතානෙක දෙසා පගමන වසෙන
සුසොඛිතා වාහිසඛිතා.

~~~~~

අමරපුරාධිපතිනා
අ ම ර පු ර නි ඩි ල ග ණ්ඤ ව රි ඤ
සිද්ධසම්ම ජොතිපාල චතුර්වර්ගි නිකායාභිධාන
මහා නායකතෙර වරෙන
පථගහිතා.

—————

වලගෙදර ගාමෙ
අ.ම. එන්තෝරිස්ස සිල්වා මුදලාපි
නාමිකෙන සොගතෙන
වාලුකාතිතෙ
විජ්ජාරග්ගානාකර්මය
ය න්ත ගෙගෙ මු දු පි නා

මු: ව: 2455.

විජයාපනය.

සයාහි නිමල සුකොමල පාද කණ්ණි
 නඬා ලහනති ඉහ සර්පනතා පිමොක්කං
 තං සබ්බ සත්ත සරණං පණ් මිඤ්ච බුබ්බං
 ටිකං ඉමං පන යථා මහී සොධ සිසං.

සිරිසුගත සාසනස්ථි විවජනනානං මහොපකාරී භූතමිදං
 කාව්‍යාසනබ්‍යාකරණං—නමිද මනෙකාවරිය චරෙහි සුප්‍රකාශී
 තානෙක ගන්ධවිසේසසෙහි සුපාකවමෙව—කතනාව පනිමයමි.
 “ඵතදන්තං ගිහිකවෙ—පෙ—මහාකව්වාසගො” තාමනාකං
 හතවතා ඵතදගෙන ඵපිත අරහනත මහා කව්වාසනාදෙ
 රෙ තානෙකෙකො චරිය පරමපරාසු සුවිනිවර්තොති සුය
 තෙ නාසරුපසිඛි තිරුන්තිමසේසසා නිසාසසකරණකව්වා
 යහපසදිප සද්දනිති සාරසමසේසසා දිසු සුපදයානතො—බ්‍ය
 කරණ මිදං පොරණිකෙනාවරයෙහි කටමුප සලලකබ්‍යතමි
 ති විනායකනාන මව්වනත දිව්වනතායෙව තති යග්ග ප
 ඡන්තිත හදනත අන්තමංසා චරියෙදිත මහාසද්දනිතිසසක
 රණ පරිවෙද්දවසාන ගාථාහි නාමෙහිති ගැඹුරාවස්ථ මව්ව
 නතුසාහ කෙහි ගව්වකබ්‍ය—තාරිසසකමසාස්ථ විනිවජය විස
 යෙකාසාදිති තාපරිවාර ගතෙවගෙවසුපස්ථමිතොවෙව තෙ
 සමපති මුද්දවකනානුප්‍රාපනාව ගොනති—අපිවායං ටිකාකෙ
 න කතා තාපි නිවර්තාපි සමානා මුමම විසයෙ ගලුමපා
 මිනි නාමෙන වෙව ලබ්‍යාදිපෙ කව්වාසන විශ්වගමිකා ති
 වො හාරප්‍රත්තා යාවෙද්දති නානුප්‍රත්ත මුද්දවකනා තා
 ලපනෙහි සෙව වාගතා—අභො අවජරියමිදං කාරණමෙතන
 කං කාලං කව්වාසනස්ථි විනිවජය විසයෙ නාසාදිපොපසති
 වගාරව පතනං විසෙසෙන සුතෙතාද්ගරණස්ථි විජනනෙ
 හි සසුප කාරගුත මෙතං ටිකාප්‍රකරණ මුද්දවකනා පාප
 නමිති ඇම. ඵන්තොප්‍රසද සිල්වා මුද්ලාලි නාමිකෙන
 ආයාමිතෙනායං මයා සිතිසුමෙබ්බිසා ගිහබ්‍යා විජජානා
 සවිජ්ජාලයෙ උපාවරියභූත සුණ්වාස යතිනො බහුපකා
 රමිපා නුගමෙ කතිපයව්වානෙහි සංලබ්බිගලු පොභිකා

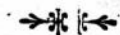
නී චේතනං මුත්ති පොඨකස්සි පුනපුන මොලොකේ
 භා අස්සමස්ස විසදිසාරෙන දුබ්බාධවිජානානි ස්ස
 භාමාය යතිනො බහුපකාරෙනෙව සුබ්බාධානි කත්වා ය
 ථානුරූප සද්ධිකරණේ වසෙන සුසොඨිතො—සොධන
 මෙසං නසිමායෙව ටිකාය අරබො ලුච්ඡාදිකප යාව ඉදා
 නි බහුකාවර්ග පරමපර සමුත්ථාපන මාපනනස්ස කතිප
 ය වාරෙහි මුද්දාපෙත්වා පාකටිකතස්ස කම්මාසොපකරණ
 සංගාමි සොරඳෙස පුට්ඨානෙන ටිකානානං චෙත්සාවගතන
 ඝිං—තස්සවකඨවා සෙස සොධනං න සබ්බසං නාරිසම්පා
 චිත්තානංධානි කසමා අසබ්බස්සුගතො චෙතස්සිං යෙව වා
 රෙ සබ්බසාසෙස දෙසාපහරණි මසකකුණේයපතාවාහි.

අපිට තැන මහසංඛාරණේ සුභෙනහි සුඛිහානෙ
 යොජිත සංඛිතතකමො මුලතො පට්ඨාය යාවාවසානා සු
 තතසංඛිත යෙව තදනනතරෙ ජාතො තස්මිං තස්මිං ක
 ණෙක එකතො පට්ඨාය යතතො ලොගි තතතතාව පටි
 පාටිපත්තං නාගරිකතරෙහි මුද්දිතාසු “සුද්දමා” දීප් සකත
 ටි බසාකරණයනෙව සු යොජිතතකමෙන සම්පාදිතා අමෙතහි
 පි කණි සංඛිත කොසලලෙඨිති සුතබ්බං—

යෙත්තානො භික්ඛුසංඝාසකෙ “විදුබ්බෙවස්සුති සබ්බස්සුති
 ගරුථපස්සි නි නාම දෙස විතමො” මිට්ඨිදිකා භාරගි
 තෙනෙත්ථාපි පමාදජන ඛලිතා යෙසංගි තෙ පණ්ඩිතො
 වජ්ජොනාන පසං පසාව පසොග්ගණ්ණාසාරං සදා හි—

ලිඛිතමිදං විජනාපනං මයා සොධකතහත්තො “සුද්දමා
 වෙදං” ගාමලේන සිද්ධිමෙධෙන සතිනාහි.

K. SIRISUMEDHA, B. P.

සුඛිපණනං.

පිටිකිසිකිනා. පයනන්කිකිනා. අසුඛිපාසා. සුඛිපාසා.

6	21	සිසිති	සිසිති *
6	31	ලුරපලුරනෙව්ති මසෙසු	
8	16	හාසියාමි	හාසියාමිති
9	6	මහනායක	මහනායකය
"	8	ලොකුහතර	ලොකුහතර
"	9	බමමසුවා	බමමසුව
10	18	බුඩසා	බුඩසා
12	25	සඬිබෙපං	සඬිබෙපං
"	26	අති	අති *
15	3	අපිති	අපිති
"	9	සුබෙබනං	සුබෙබනං
"	14	වෙව්	වෙව් *
"	22	හාති	හාති *
16	21	සහි	සහි *
"	25	පසෙසුය	පසෙසුය
18	16	බුරකිනාති	බුරකිනාති *
"	20	නෙතබෙබා	නෙතබෙබා
18	38	විකංති	විකංති
21	5	සියනති	සියනති
22	23	කඩි	කඩි
"	32	විවසා	විවසා
23	2	කාරය	කාරය
"	21	අසව්ණ්ණ	අසව්ණ්ණ
"	22	සඬිබික	සඬිබික
"	3	සුර	සුර
"	14	පතිපිසුති	පතිපිසුති
"	22	වනතිවා	වනතිවා
"	25	අවිසවෙන	අවිසවෙන *
"	32	මරනති	මරනති *

* අසෙසුසුඛිපිටිකිනෙසු—රදිසෙසු අයං නිකං—

ප්‍රිම්බ්බිකො, පනතැබිකො; අසුබපාඨා

සුබපාඨා

25	23	ජනෙ	ජනනෙ
26	18	සරනති	සරනති *
28	14	චිත්තං	චිත්තං
"	16	කාරිච්	කාරිච්
29	18	ඵනෙ	ඵනෙ
30	9	පටිපුබ්බි	පටිපුබ්බි
"	18	සපද්දුපද	සපද්දුපද
"	25	ලොච්	ලොච්
31	4	ගරුමිති	ගරුමිති
"	9	මනති	මනති
"	10	පච්ඡතති	පච්ඡතති
32	32	අසාසිතපසාසිත	අසාසිතපසාසිත
"	33	සමපරාධිකෙ	සමපරාධිකෙ
34	19	දිස	දිස
"	23	සුත	සුත
35	25	කම්පසිතාති	කම්පසිතාති
36	17	නිසෙසසතෙ	නිසෙසසතෙ
"	21	අභිකක්කමො	අභිකක්කමො
39	5	පාරං	පාරං
40	15	දුමි	දුමි
41	8	ගවං	ගවං
"	"	ජාති	ජාති
"	9	නිසෙසා	නිසෙසා
"	23	අවමිති	අවමිති
44	32	අත්තමිති	අත්ත
45	20	අගති	අගති
46	2	වරුණති	වරුණති
"	29	රුපරුපනෙ	රුපරුපනෙ *
47	8	රෙහිති	රෙහිති
"	10	යො	යොති
49	32	පිතුනං	පිතුනං
50	23	සිතො	සිතො
55	34	කත්ථිගංචි	කත්ථිගංචි
58	19	චත්ථි	චත්ථි

සිව්වැන්න, සහන, සිව්වැන්න; අසුබපාඨ, සුබපාඨ.

59	9	නිති	නිති
"	33	තෙව	තෙව
60	15	රත්නංණ	රත්නංණ
"	20	සෙන	සෙන
61	32	පාසසද්දපපස	පාසසද්දපපස
62	10	කුච	කුච
63	9	කදපාදනන්ති	කංසමපදනන්ති
"	11	ජතනං	ජතනං
"	31	මසුකුනාදර	මසුකුනාදර
68	22	නිබ්බය	නිබ්බය
69	17	උපභිග්ගො	උපභි
72	17	කිසද්දපපස	කිසද්දපපස
"	34	මසුකු	මසුකු
73	5	මග	මග
75	7	ගන	ගණ
"	"	පුම්බ	පුම්බ
76	3	සුගත	සුගත
"	31	හිසමෙ	හිසමෙ
77	14	මුස	පුබ්බය
"	17	විවිජාදිකො	විවිජාදිකො
"	28	ණෙඵව	ණෙඵව
78	4	ගුලං	ගුලං
"	20	ජිවපාණ	ජිවපාණ
"	22	සහතිබාන	සහතිබාන
79	10	දිකො	දිකො
"	26	නිසිසතෙති	නිසිසතෙති
80	17	විසෙසිසති	විසෙසිසති
"	27	බබ්වාදි	මබ්වාදි
81	14	අභිපායස	අභිපායස
"	17	අවිජාදිකො	අවිජාදිකො
82	11	නිතිනං	නිතිනං
83	2	අභිඤ්චි	අභිඤ්චි
"	18	අභුසො	අභුසො
"	31	නිව්ඤ්	නිව්ඤ්

පිළිවෙතකො; ප්‍රාග්ධනකො. අනුමාපාය.

සුඛපාය.

84	9	මිගොව	මිගොව
"	"	මිගෙ	මිගෙ
"	12	ජනවචනානං	ජනවචනානං
85	5	සාගරං	සාගරෙ
"	"	ආබ්‍යාසාසාගරං	ආබ්‍යාසාසාගරෙ
"	13	සුන	සුන
86	32	අලුසාසාසාසා	මුරුසාසාසා අලු සාසාසාසා
89	6	එනිති	නිඑනිති
"	"	පව්වෙය	පව්වෙය
"	7	එනිති	එනිති
"	"	පව්වෙය	පව්වෙය
"	21	වන	වන
92	16	සමුද්දා	සමුද්දා
"	17	සබ්බසුද්දා	සබ්බසුද්දා
"	28	විදිනා	විදිනා *
95	6	නසංආතිබෙය්‍ය	නසංආතිබෙ ය්‍ය
"	30	සසස	සසසස
97	16	සුපිනො	සුපිනං *
99		ගරුච්චාරණ	ගරුච්චාරණ
"	25	සුඛො	සුඛො
100	9	සිත්තානි	සිත්තානි

කවචාසනවිගහහටිකා.

අ එ වා
ගුප්තපාසාලි.

කමොනංගං ගහවතො අරහතො සමමා සමුබ්බංගං.

—(අංක)—

සෙට්ඨං තිලොකමහිනං අභිවඤ්ඤාං
බුඩ්ධං ධම්ම මමලං ගණමුගතවඤ්ඤා
සන්ත්තං තංගං වචනස්ථවරං සුබුද්ධං †
වක්ඛාමි සුගත හිතමෙඨ සුසංකප්පං.

සෙට්ඨංහි, එකං පදං. තිලොකමහිනංහි, එකං පදං.
අභිවඤ්ඤාති, එකං පදං. අග්ගංහි, එකං පදං. බුඩ්ධංහි, එ
කංපදං. ධාමි, එකං පදං. ධම්මංහි, එකංපදං. අමලංහි, එකං
පදං. ගණංහි, එකං පදං. උත්තමංහි, එකං පදං. මාති, එ
කං පදං. සන්ත්තංහි, එකංපදං. තංගංහි, එකං පදං. වචන
ස්ථවරංහි, එකං පදං. සුබුද්ධංහි, එකංපදං. වක්ඛාමිති, එකං
පදං. සුගතංහි, එකං පදං. එථාති, එකං පදං. සුසංකප්ප
පදංහි, එකං පදං. විගතංගතපද විගතවසෙනඵකුනවිසති
පදං ගාථාති, පණ්ඩිතෙහි වෙදිතංඛා—

“එකමෙවස්මිං කම්මාදිවසෙන විහරතිති විගතති” විපු
බ්බසං ගරුපුරිකකරණෙහි මසා, “අමති පරියොසානං ග
ච්ඡතිති අනෙතා” අමගතිමතිති මසා “විගතති අනෙතා
සෙසං පදනංහි තෙ විගතංගතා” පජ්ජනති සුගතං
අයො එතෙහිති පදන “පදසුණෙහි මසා” විගතංගතාති
වසාති පදනවිති විගතංගතපදන “විහරනං විගාගො”

† සුබොධුං—ඉතිසංඛිතං.

විප්‍රබකසු තපස්සථකකරණේති මසු “විගතානතපදනං වි
 හාගො විගතානතපදවිතාගො” “වසනං වසො” වසසාම
 තේති මසු” තසු වසො විගතානතපදවිතාගවසො
 තෙන විගතානතපදවිතාගවසෙන “එතෙන උතා එකු
 නා” එකුනවිසති පද යසා ගාථායාති සායං එකුනවිසති
 පද “සුණන්තසු ගිතන්තං මනාකව්‍යායනතේරුදිති ගම්
 නබ්බා බන්ධිතබ්බාති ගාථා” (පදපනති) ගම්ප්‍රසාදගතිමිතිති
 මසු “පසාරෙ විසයෙ ඩෙති පවතෙතතිතිපණ්ඩා” අනිව්‍යා
 දිනානප්‍රකාරෙ බමෙම ඩෙති බුරුකුතිති අතො පප්‍රබකසු ඩි
 ගතිමිතිති මසු “පණ්ඩා පසංකය ඉතා ගතා පවගතාති
 පණ්ඩා” පණ්ඩානතිතිවං පණ්ඩතා “දිට්ඨවමිති සමපරිධි
 කෙසු, අතේසු සුණගතියා ගවන්තිති අධිපායො අථවා
 “පණ්ඩා ඉතා ගතා පවගතා අසමිති තෙ පණ්ඩතා” පණ්ඩ
 සද්දපපදසු ඉගතිමිතිති මසු තෙපිපණ්ඩතෙහි “වෙදති
 යාති වෙදිතබ්බා, විදසුණේති මසු—

සෙව්‍යංති තඬිතනනාමපද දුරියෙකවචනනතපදං
 “තසු භිතං තඬිතං” තසු වාසිට්ඨාදිකසං අතේසු අනුරු
 පවසෙන භිතං භිතාච්චාදිකාරයං තඬිතනනාම “තසමි
 වා භිතං තඬිතං, තසමි වාසිට්ඨාදිකෙ අතේ පදලකබ්
 භිතාච්චාදිකාරයං තඬිතනනාම “තෙසං
 වා භිතං තඬිතං” තෙසං වචනන්තාවබ්බකානං කුලපු
 ස්සානං භිතං භිතාච්චාදිකාරයං තඬිතනනාම “තෙසං
 වා සද්දානුකුලානං සද්දානුරූපානං භිතං තඬිතං, තං භිතං
 ති වත්තබ්බෙ තකාරභිකාරානං පනතියං “තෙසුච්ඡිලො
 පාගමිතිකාරං විපරිතාදෙසං වෙති, අගම ලකඛණේන
 දකාරාගමංකත්වා විකාර ලකඛණේන හකාරසං ඛකාරං
 කත්වා තතො දකාරං ඛකාරයොගවසෙන පරකාරවිප
 තීතෙ තඬිතමිති හවති * “තඬිතසු අනෙතා තඬිතනෙතා”
 තඬිතමනෙතා යසු කාමපදසාතිවං තංතාමපදං තඬිත
 නං “අතේ නමිති නාමං, භවුනමතොති මසු “පණ්

* “තඬිතංතිති වත්තබ්බෙ-හකාරසං ඛකාරතා
 දකාරගමංකත්වාන වදනති සුඛබ්බයොති”
 කව්‍යායනගෙදඅභිනවටිකා

තෙ බොධිතෙ † අභේ ඵතෙකාති පදං,, පදගති චිතිති ම
 ස්ස “නාමඤ්ච තං පදඤ්චාති නාමපදං,, නභිතනනඤ්චතං
 නාමපදඤ්චාති නභිතනනනාමපදං” චිත්තං පුරුෂො දුරී
 යො,, චම්ඨති අභේ අතෙතාති චචනං,, චචච්ඨයන්තියං
 වාචාශන්ති මස්ස,, ඵකස්ස චචනං ඵකචචනං” දුරියාශ ඵකච
 චනං දුරියෙකචචනං,, දුරියෙකචචනං අතෙතා යස්ස පද
 ස්සාති තං දුරියෙකචචනන්තං,, නභිතනනනාමපදඤ්චතං දු
 රීයෙකචචනනනඤ්චාති † නභිතනනනාමපද දුරීයෙකචච
 නනනපදං-නිලොකමිතිතංති සමාසනනනාමපද දුරීයෙකච
 චනනනපදං “සමාසිගතිති සමාසො,, සමසනංවාසමාසො
 සොපන සංපුබ්බස්ස අසුසංඛිපතෙති මස්ස,, සමාසො අ
 තෙතා යස්ස පදස්සාතිතං සමාසනනං,, අවසෙසං සබ්බං
 අනන්තරෙ වුත්තසද්ධිසමෙව-අභිවඤ්ඤාති කිතනනනාමපද
 නාමචචයනනපදං-කිරියාලකභිණං කඤ්ඤාතිති කිතං”
 භාවකමමකනනාසංඛිතං තිථිධං සාධනං කඤ්ඤාතිතිවා
 කිතං,, තංතං රූපතිථ්ඨන්ති කඤ්ඤාතිතිවා කිතං,, පටිපද
 කාරංවා කඤ්ඤාතිති කිතං,, කරකඤ්ඤාති මස්ස,, සි
 ස්සානං මොහං චිධං සෙතිති කිතං,, සිස්සානංවා චිමතිං
 චිධං සෙතිති කිතං කිරච්චිධංසතෙති මස්ස සද්දාතිථ්ඨන්ති ති
 ය්ස තෙතෙතාතිවා කිතං, කිරනගෙති මස්ස කිතං අතෙතා
 යස්ස පදස්සාති තං කිතන්තං,, නාමඤ්චතං පදඤ්චාති නා
 මපදං කිතනනඤ්චතං නාමපදඤ්චාති කිතනනනාමපදං
 නසම් තස්මිං අභේ තංතං පටිච්චඵතසමාථතිති පටිච්චයො,පති
 පුබ්බස්ස † ඉගතිමනීති මස්ස “නාමච පටිච්චයො නාමචච
 යො “නාම පටිච්චයො අතෙතා යස්ස පදස්සාති තං නාමච
 චචයනනං,, කිතනනනාමපදඤ්ච තං නාමචචයනනපදංඤ්චා
 තිකිතනනනාමපද නාමචචයනනපදං අන්තංති කිතනනනා
 මපද දුරීයෙකචචනනනපදං-බුඩංතිච කිතනනනාම දුරී
 යෙකචචනනනපදං-වාති නිපාතපද දුරීයෙකචචනනන
 නාමිකපදං-පදනාමාදිමජ්ඣාචසානෙසු නිපතතිති නිපා

‡ බොධියතෙති-මඤ්ඤ

† දුරීයෙකචචනනනපදඤ්චාතිති-මඤ්ඤ

‡ පටිපුබ්බස්ස පොථිකසු

භූතා, (සඳො) තභි තභි නිපතනිතිවානිපාතො, අසුඤ්ජ
 දුතං නිසාං පතනිතිවා නිපාතො, නිපුඤ්ජ පතගතිමිති
 හි මසා, පඨිසංභෙදො අභ්‍යාං අනෙතානිපදං” නිපාතඤ්චිතං
 පදඤ්චාති නිපාතපදං නිපාතපදඤ්චිතං දුග්ගසෙකච්චනන
 ඤ්චාති නිපාතපද දුග්ගසෙකච්චනනපදං—ධම්මංහි කිත
 නනනාමපද දුග්ගසෙකච්චනන පදං, අමුත්තංහි සමාසනන
 නාමදුග්ගසෙකච්චනන පදං ගණංහි කිතනනනාමපද
 දුග්ගසෙකච්චනනපදං උත්තමංහි තඤ්ඤානනනාමපද
 හිසෙකච්චනනපදං වානිනිපාතපද දුග්ගසෙක ච්චන නන
 නාමිකපදංසත්තස්සාති කිතනනනාමපදජෙකච්චනනපදං
 නසාති සබ්බනාමිකපදජෙකච්චනනපදං, නිසු ප්‍රි
 ඤෙතසු චතතමාන්තං සබ්බසං අභ්‍යාං සාධාරණං නා
 මං සබ්බනාමං, සබ්බනාමං ඵල සබ්බනාමිකං සබ්බනාමිකඤ්ච
 නං පදඤ්චාති සබ්බනාමිකපදං, ජනනං පුරුණී ජලිධි “ජලිධිතං
 ඵකච්චනං ජෙකච්චනං, සබ්බනාමිකපදඤ්චිතං ජෙකච්චන
 ච්චනනපදඤ්චාති, සබ්බනාමිකපද ජෙකච්චනච්චනනපදං
 ච්චනනච්චනංහි සමාසනනනාම දුග්ගසෙකච්චනනනාමිකප
 දංසුඤ්චුංහි කිතනනසමපදභෙක ච්චනනපදං චකාමිති
 ආබ්බතතභවිසානතිපරසපද්ධතමපුරුසෙකච්චනන පදං
 “කිරියාලකභණං ආබ්බතති ආබ්බතතිති ආබ්බතො, (සඳො)
 ආපුඤ්ජා ඛානඵතෙති මසා “පරසං අභ්‍යං පරසපදං, උ
 තතමොච සොපුරුසොවාති උභ්‍යමපුරුසො, ආබ්බතං ච තං
 ගච්චිසානති ච පරසපදඤ්චාති ආබ්බතගච්චිසානති පරසපදං,
 ආබ්බත ගච්චිසානතිපරසපදඤ්චිතං උත්තමපුරුසො වාති
 ආබ්බතගච්චිසානති පරසපද්ධතමපුරුසො, තසා ඵකච්ච
 නං ආබ්බතගච්චිසානතිපරසපද්ධතමපුරුසෙකච්චනං ආ
 බ්බතගච්චිසානති පරසපද්ධතම පුරුසෙකච්චනං අ
 නෙතා යස්ස පදස්සාති ආබ්බතගච්චිසානති පරසපද්ධත
 ම පුරුසෙකච්චනනපදං, සුත්තංහිතංහි සමාසනනනාම
 දුග්ගසෙකච්චනනනාමිකපදං ඵසාති සබ්බනාමිකපද සත්ත
 මෙසකච්චනනච්චනච්චනපදං, සත්තනනං පුරුණී
 සත්තමි, සත්තමිඵකච්චනස්ස අභ්‍යාං සත්තමෙසකච්චන
 භ්‍යාං, ච්චනසිලො වාචි, තස්ස වාචි සත්තමෙසකච්චනච්ච
 සත්තමෙසකච්චනච්චනච්ච සො ඵසාච්චතො වාති සත්ත

මෙයකව්වනත්වාපි ඵප්පච්චයො,, සත්තමෙයකව්වනත්වාපි ඵප්පච්චයො අනෙතා යස්ස පදසාගි නං සත්තමෙයකව්වනත්වාපි ඵප්පච්චයො,, සබ්බනාමිකපදඤ්චිතං සත්තමෙයකව්වනත්වාපි ඵප්පච්චයොන පදඤ්චිතං සබ්බනාමිකපද සත්තමෙයකව්වනත්වාපි ඵප්පච්චයොන පදං

තත් සෙට්ඨංථි තබ්බිසෙසනනිද්දෙසො තිලොකමහි නංථි තබ්බිසෙසනමෙව අභිවිඤ්ඤාති පුබ්බකාලක්‍රියානිද්දෙසො අග්ගංථි තබ්බිසෙසනමෙව බුබ්බනි කමමත්තිද්දෙසො වාථි නිපාතනිද්දෙසො ධම්මංථි කමමත්තිද්දෙසො අමලංථි තබ්බිසෙසන නිද්දෙසො ගණංථි කමමත්තිද්දෙසො උග්ගමංථි තබ්බිසෙසන නිද්දෙසො * සත්‍යස්සාති සාමිති නිද්දෙසො තස්සාති තබ්බිසෙසනනිද්දෙසො වචනත්වරංථි කමමත්තිද්දෙසො සුබුද්ධංථි සාවතථිවිතං පටිපත්තිද්දෙසො චක්කාමිති අපරිකාලක්‍රියානිද්දෙසො සුග්ගාතිතංථි තබ්බිසෙසනනිද්දෙසො ඵත්තාතිවිසයනිද්දෙසො සුසංකප්පංථි කමමත්තිද්දෙසො

සෙට්ඨං සිනෙරුරුජනං විස පසත්තරං තිලොකමහි නං චක්කවතරුජනං විස තිලොකක පුජිතා අග්ගා ච චක්කවතරුජනං විස කොට්ඨාසනායකං බුබ්බං විපස්සිපද යොවිස පටිච්චසබ්බධම්මං සම්මාසම්බුද්ධඤ්ච අමලං සිසිතිසුච ණ්ණං විස රුහිරුකලසමුලවීරහිතං ධම්මං සුබොතසංඝං විස පරිසුඛදසව්ධි සම්මෙඤ්ච උග්ගමං චක්කවතරුජනං විස උග්ගතතමං ගණං අකනිච්චබ්‍රහ්මරුජනං විස ගණ්ණ භතමං අට්ඨආපුරුකලසමුලඤ්ච අභිවිඤ්ඤා සත්තචං † අභිවිඤ්ඤා සත්‍යස්ස තස්ස තාදිසස්ස බුබුද්ධ චචනත්වරං සුබුද්ධං සුග්ගාතිතං සුසංකප්පං චක්කාමි

සෙට්ඨං ගුණමහත්තතාය ‡ පසත්තරං තිලොකමහි නං පුඤ්ඤමහත්තතාය තිලොකක පුජිතං ඤාණං ජාතිමහත්තතාය තිලොකග්ගං බුබ්බං සබ්බඤ්ඤානඤ්ඤාණසමත්තාගත

* වාථි නිපාතනිද්දෙසො ත්‍යගමෙහි උභයා විසදියහ.

† සුබුද්ධාරණ්ණමහත්තතාය.

‡ ගුණමහත්තතාය.

තතා පටිවිධසඛධමිං සමාසමිබ්බඤ්ච අමලං කිලෙසමල
පටිපක්ඛතතා රහාදිකිලෙසමලචිරිතං ධමමං අවිපරිත සු
අභ්‍යාතතතා පරිසුඛ දසවිධසඛධමිං උග්ගමං උඛතතම
තතා උග්ගතතමං ගණං ගණ්‍යග්ගමතතා අවිධිඅර්ගසමුග්ඤ්ච
—පෙ—වතතාමි—

සෙව්දා සිතෙරුරුතනං වීඨ ගුණමග්ගතතාය පසන්ති
තරං තිලොකමහිතං වක්කවතතිරුතනං වීඨ පුඤ්ඤමග
භ්‍යාතතාය තිලොකෙන පුජිතං අග්ගං වක්කවතතිරුතනං
වීඨ ජුතිමග්ගතතාය තිලොකග්ගං බුඬං පටස්සිආදංශං
වීඨ සඛිඤ්ඤානඤ්ඤාමනනාග්ගතතා පටිවිධසඛධමිං ස
මාසමිබ්බං ච අමලං සිඤ්ඤිසුවණ්ණං වීඨ කිලෙසමල පටි
පක්ඛතතා රහාදිකිලෙසමල චිරිතං ධමමං සුඛොතසඛිං
වීඨ අවිපරිතසුඅභ්‍යාතතතා පරිසුඛ දසවිධසඛධමිං උග්ග
මං වක්කවතතිරුතනං වීඨ උඛතතමතතා උග්ගතතමං ග
ණං අභ්‍යාතතමුග්ගතතා වීඨ ගණ්‍යග්ගමතතා අවිධිඅර්ගස
මුග්ඤ්ච අභිවඤ්ඤා සකකම්භං අභිවඤ්ඤා —පෙ—
වතතාමි—

තනු, සෙව්දා පසුබසා සංසපසංසතෙති මස්ස,
පසංසිග්ගෙ පසංසිධිති පසංසිධිස්සතෙති, පසංසො, අගංච
පසංසො අගඤ්ච පසංසො සඛිං ඉමෙ පසංසො අගමිමෙසං
චසෙසෙන පසංසොති සෙව්දා, සපුරුසෙතිවා සමා ප
කාරෙණ ගජ්ජතෙති සෙව්දා, සුඤ්ඤංවා විබුතතිරසං
සතතානංදදුතිති සෙව්දා, තං සෙව්දා—

තිලොකමහිතංති පුරපුරුසෙනපුරවා පලුපුරුසෙනති මස්ස
* විධිස්මි. පුරුසති පලුපුරුසති ලොකො, ලොකිග්ගති පති
විධිග්ගති එනි පුඤ්ඤපුඤ්ඤති තඛිතිපාකා † වාතිවා ලො
කො, ලොකපතිවිධිග්ගෙනතිමස්ස “ලොකොච ලොකොච
ලොකොච ලොකො, තයො ලොකො තිලොකො, තයො ලො
කො සමාගවාවා † තිලොකො “මහිග්ගෙ මහිධිති මහිධි

* පුරපලුපුරුසෙනවා තිමසෙසු

† තඛිතිපාකොවාති-මරණ

† සමාගතවාති-මරමම

ස්සතෙති මහිතො මහපුරුෂො ච සෙවෙයිවා,, නිලො
කෙනා මහිතො නිලොකමනිතො,, තං නිලොකමහිතං.

අභිවන්දිතාති අභිපුරුෂො වන්ද අභිවන්දෙතෙති, ම
සං,, අභිවන්දිතුනාති අභිවන්දිසං.

අග්ගොති,, අග්ගො ජාතො සිලාදිහි අජිතබෝධා උ
පගතොබෝධාතිවා අග්ගො,, අජතනිමිතිති මස්ස,, සුන්දරං
නිබ්බාණං අජති ගච්ඡතිතිවා අග්ගො,, ගච්ඡති ආ ඵතො
නාති ගො,, තථී ගො තණ්හා ඵතස්සාතිවා අග්ගො,,
තං අග්ගං.

බුඩ්ධොති,, බුඩ්ධොධතොති මස්ස “වත්තාර සච්චාති බු
ජ්ඣතිති බුඩ්ධො”බෝධෙනා පජායාතිවා බුඩ්ධො”අතිගුණවිසේ
සෙහි බුජ්ඣිතබෝධාතිවා බුඩ්ධො,,සබ්බො සබ්බානා සබ්බාතො ධ
ර්මො බුජ්ඣති අබුජ්ඣි බුජ්ඣිස්සාතිතිවා බුඩ්ධො,, තංබුඩ්ධං වා
තිසම්බුධිසංයෝ.

ධම්මොති, ධර්මාරණෙති ‡ මස්ස, සථානුසිට්ඨං පටිපජ්ජ
මානො සත්තො චතුස්ස අපාරෙස්ස චිට්ඨස්සෙතිස්සව අපතමා
නො කත්වා ධාරෙතිති ධම්මො අපො ධාරෙතිතිවා ධ
ර්මො “ධාරෙති ඵතෙනාතිවා ධම්මො,, අත්තනො සභාථං
ධාරෙතිතිවා ධම්මො “සලක්ඛණේ ධාරෙතිතිවා ධම්මො,,
පට්ඨමෙති ධාරෙතිතිවා ධම්මො,, තං ධම්මං.

අමලොති,, මලසංකිලිණෙති මසං “සත්තානං චිත්තස
ත්තානො මලනති සංකිලෙසනති විහෙසෙන්නතිමලො”න
ථී මලො ඵතස්සාති අමලො,, තං අමලං.

ගණොති,, ගණසංඛ්‍යාතෙති මස්ස “ඵකාදිවසෙන ගණී
යතෙති ගණො,,තංගණං උත්තමාති “අග්ගො උග්ගතො
අග්ගොඋග්ගතොසබ්බො ඉමෙඋග්ගතො අසම්මෙසං විසෙසෙ
නඋග්ගතොතිඋග්ගතමො,, තං උග්ගතමං වාතිසම්බුධිසංයෝ.

සත්ථුස්සාති,, සාසඅනුසිට්ඨිමිතිති මස්ස “සදෙවකෙ ලො
කෙ සාසතිති සත්ථා,, තිව්ධස්සුණුබ්බො ගථාරහං විමුත්ති

‡ ගච්ඡති-මරණ

‡ ධර්මාරණෙති-මරණ

බමුණ අනුසාසනීතිව්‍යා සත්‍යා “වෙනෙය්‍ය සත්‍යානතො
කිලෙසෙ සාසනී භිසති ඵතාසෙතිතිව්‍යා සත්‍යා” දිව්‍ය
බමුණ සමපරිසිකාවෙහි යථාරහං සභත අනුසාසනීති
ව්‍යා සත්‍යා” තස්සසන්ධිස්ස තස්සාති යොසො සෙව්‍යංති
අදිනා නෙයන චුණ්ණා තස්ස තාදිසස්ස—

වචනස්වරංති “වුච්ඡත අනෙතාති වචනං, පිමක
තනායෙන වුච්ඡතෙතිව්‍යා වචනං “පිටකතනායං අරියතෙ
ගමිතො අනෙතාති අනෙයං, සද්දනුරුපං අරියතෙතිව්‍යා අ
නෙයං “සද්දනුරුපං අසති පටිගතනීතිව්‍යා අනෙයං, අසපටි
ගතතෙ “වරිතඛෙය්‍ය පඤ්ඤානි වරුං, වරපඤ්ඤායං
“වරිතඛෙය්‍ය ඉට්ඨිතඛෙය්‍යාතිව්‍යා වරුං, වරඉට්ඨිතං “වච
නස්ස අනෙයං වචනානෙයං, වචනානෙයං වරුංවානි වච
නස්වරුං” තං වචනස්වරං සුචුද්ධංති සුචුඛස්ස චුඛ
සුභෙති මස්ස, සුචුද්ධං * සුභං සුචුද්ධං—

වකණිමිති, වචනස්වරංති වාචායං භාසිස්සාමි ව
කණිමි සුභතෙතිති සුචුඛස්වරංති මස්ස “අනාත්පරස්ස
දිකෙ අනෙ සුභෙති ගජෙති පකාසෙතිති සුභතං, සුචුඛ
ස්ස උච්ඡිස්සතං වාචායං “සුචුද්ධං උච්ඡිස්සතං සුභතං,
සුභතෙති මස්ස “අනෙඅභිසංවරිතිව්‍යා සුභතං සුචුඛස්ස
තාපාලතෙතිමස්ස, සුචුද්ධං අනෙ තායති රක්කිතිතිව්‍යා සුභතං
“සුභතස්සසතායං සුභතං, අනුරුපවිසෙත භිනොති පටි
ගතනීති භිනො “භිගතිමිතිති මස්ස, සුභතස්ස භිනො සු
භතනිතො “තං සුභතනිතං එතාති යොසො වචනස්වරංති
චුණ්ණා එතී එතස්සී වචනස්වරං—

සුභස්සී පඨංති “සමමාසිතිති සත්‍යා” සමමාසිතිව්‍යා
සත්‍යා “සංචුඛස්ස ධායාරණෙති මස්ස” කප්පිතෙති එතාති ක
පො “කප්පිතෙතිඑතී නානාභෙදගිණ්ණා ගමිති අනෙති
වාකපො” කප්ප කප්පො “සත්‍යා ව සත්‍යා ව සත්‍යා ව සත්‍යා
යො” සත්‍යා නපො සත්‍යාකපො “සුභස්ස සත්‍යාක
පො සුභස්සකපො” තං සුභස්සකපං—

සෙවිසි. තිලෝකමග්ගිතා අභිවිඤ්ඤා අග්ගං බුඩ්ධං පටිච්ඡිධසබ්බමමං ජිනං—කිංවිසිවිසි? සෙවිසි. ‘ගුණමහනාමාය බුඩ්ධං දෙවමනුසංගි පසඨානරං’ පුන කිං විසිවිසි? තිලෝකමග්ගිතා පුණ්ණමහනාමාය බුඩ්ධං තිලෝකෙන පුජිතං, පුන කිංවිසිවිසි? අග්ගං ජාතිමහනාමාය බුඩ්ධං උග්ගමං, අභිවිඤ්ඤාති අභි ආදරෙන නායවම්මනොසබ්බාගෙන වාරග්ගාගෙන විඤ්ඤා, පුන කිංවිසිවිසි? ධම්මස්ස භවලොකුභාරධම්මස්ස සපරියන්තිකංවා, අපරෙ නග්ගො ධම්මස්ස සපරියන්තිකා භවලොකුභාරධම්මස්ස පුන කිංවිසිවිසි? අමලං නිමමු. නිකම්මෙසං අමලං * අභිවිඤ්ඤා, කිංවිසිවිසි? ගුණස්ස අවිච්ඡිනං අරසපුග්ගලානං සමුගස්ස, කිං විසිවිසි? උතතමං උඛතතමතතා උග්ගතතමතතා සෙවිසිනාම ගුණං උග්ගතමං අභිවිඤ්ඤා පුන කිංවිසිවිසි? සත්ථුස්ස නස්ස ච භවත්වරං. සුබුඩ්ධා? නස්ස සත්ථුස්ස ලොකිකලොකුභාරසංකිතං පාළියත්වරං. සුබුඩ්ධා අතිතජාතියං කතසම්මාරෙහි කුලපුතොහි සුබුඩ්ධා සුභං, චක්ඛාම් සුතතභිතං සුසංකිතපං ති පුන කිං විසිවිසි. සුසංකිතපං? සුභරං සංකිතකරණං භාතිසංඛිපනාතිවිඤ්ඤාපමාණතාය සංකිතපස්ස සුභරං, පුන කිං විසිවිසි? සුග්ගභිතං සුග්ගානුකුලං පිටකතතායානුකුලං චක්ඛාම් සංසිසාමි.

තත් පටිච්චසබ්බධම්මං—“පටිච්චකුණෙත පටිච්චකිංසු † පටිච්චකිංසොතොති පටිච්චා” පතිපුබ්බස්ස විධසම්පහාරෙ ‘සබ්බෙ එව ධම්මා පටිච්චා ගෙන සොගං පටිච්ච සබ්බධම්මා’ තං පටිච්චසබ්බධම්මං (ජිනං)

කිං විසිවිසි?—විපුබ්බස්ස සිය අසබ්බපායොගෙ “විසෙසනං විසිවෙසා” “කොවිසිවෙසා එතස්සාති කිං විසිවෙසා” තං කිං විසිවිසි.

ගුණමහනාමාය බුඩ්ධස්සාති “ගුණීයතෙසුගතෙ අභි ඤ්ඤාගතෙහි ගුණො” ගුණඅභිඤ්ඤාගුණොති මස්ස “මහතිති මහතො” මහසෙවෙසිති මස්ස “ගුණෙහි මහතො ගුණමහතො” “ගුණමහනාමාය භාවො ගුණමහනාමාය” තාය ගුණමහනාමාය.

* ඉදංඅධිකංවිසිවෙසාති. † පටිච්චකුණෙත-පොඨිකො.

බුඩ්ධායාති—බුඩ් අවබෝධනෙති මයා “වග්ගාරී සඨ්ථානී බුරුකුති අබුරුකු බුරුකුකුනීති බුබ්බා” යථා ලොකෙ අමගනා අවගතොති වුච්චති, එවං “බුරුකුතා සඨ්ථානීති බුබ්බා” යථා පණ්ණසොසා පණ්ණසුසාති වුච්චති එවං “බොධෙනා පරායාතිවා බුබ්බා” (නගවා)

අථවා “පාරමිතාපරිනාමිතාය පඤ්ඤාය සබ්බෙ සභ්බතා සබ්බතෙ බ්බෙ බුරුකුති අබුරුකු බුරුකුකුනීති බුබ්බා—සමමාස මිබුබ්බා චත සො නගවා අභිනතගුණවිසෙසෙති ඛිණ්ණසවෙති බුරුකුතකොනීවා බුබ්බා” තස්ස—

දෙවමනුසෙසනීති “සබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති දිඛනනි කිලනනිති දෙවා” (සුරා) දිවු කිලායං “කාරණා කාරණං මඤ්ඤනනීති මනුස්සා” මනඤ්ඤෙණ “මනං උස්සනං එතෙසනතිවා මනුස්සා—දෙවාච මනුස්සාච දෙවමනුස්සා” තෙති දෙවමනුස්සෙති—

පුඤ්ඤමගනනාය බුඩ්ධායාති, “පුනානීති පුඤ්ඤං” ඉ පවතෙ “පුඤ්ඤන මගනෙනා පුඤ්ඤමගනෙනා” එතන මෙව භානං ජාතිමගනනාය බුඩ්ධායාති “ජනනං ජාති” “ජායනති එයාති වා ජාති” ජන ජනතෙ “ජාතියා මගනෙනා ජාතිමගනෙනා” අභි අදරොනාති, “අභුසො දරනති දස්ගනති එතෙනාති අදරො” අපුබ්බස්ස දරදාහෙ—අභිති උප සස්ගමගතා, තෙන අභි අදරොන—කායචචිමනොසභ්බා තෙන වාරග්ගයෙනාති “කුච්ඡිතානං කෙසලොමාදිඅස විධමානං අයො පවතතිදෙසොති කායො” කුසද්දපප දස්ස අයගතිමිති “වග්ගාරොති විච්චි” විච වීරගතියං වාචායං “අරමණං මනති ජානානීති මනො” මන ඤ්ඤෙණ “කායොච විච්චි මනොච කායචචිමනො” “සංකප්පිතොති සඤ්ඤාතං” සංදුඛස්ස බා කථතෙ “කායචචිමනො ඉති සඤ්ඤාතං කායචචිමනො සඤ්ඤාතං” තෙන කායචචිමනො සඤ්ඤාතෙන—වාරග්ගයෙනාති, දුගතිමිති මයා “ගච්ඡනති පවග්ගනති එතෙනාති වාරං” අථවා “විලඤ්ඤනවෙසිත වාරං” “වාරඤ්ඤ වාරඤ්ඤ වාරඤ්ඤ වාරානි” “තිණ්ණං සාමාහාරෙ තයං” “වාරානං තයං වාරග්ගයං” තෙ ක වාරග්ගයෙන—නවලොකුග්ගරඬවුඤ්ඤාති, ලොකඤ්ඤ

පපදඋපුබ්බස්ස තර තරණෙනි මස්ස “ලොකං උත්තරතිති
ලොකුත්තරො” “ලොකතො උත්තිණ්ණොතිති ලොකුත්ත
රො” “ලොකුත්තරොව සො ඛණ්ණොවාති ලොකුත්තරධමෙමො”
“නවවසොලොකුත්තරධමොවාති නවලොකුත්තරධමො”
තං නවලොකුත්තරධමො—වාති සමුට්ඨසඤ්ඤා සපරිසරාති
කාවාති, පපුබ්බස්ස යන පරිසරාත්මක * “පරිසරා සුභී
ශතීති පරිසරාති” “පරිසරාතිකා සභා වත්තනීති සපරිසරාති
කො” තං සපරිසරාතිකා—අධිකරණං අර්ථසුත්තලානං සමුග්ග
ඤ්ඤාති, අර්ථනිමිති “අර්ථකං උපගන්තං කාති අර්ථං—පු චු
චාති අභර්ථො “අභර්ථො යන අර්ථනිමිති පවත්තනීති සුත්තලො,,
සුසද්දපපදස්ස අර්ථනිමිති—පු චුට්ඨති නිසං “තං ගච්ඡ
නතිති වා සුත්තලො,, † සුසද්දපපදස්ස යමුග්ගතිමිති “සුරණ
තො ගලා පච්ඡාත්තරාති වා සුත්තලො” සුරණසද්දපපදස්ස ගල
ගතිමිති “අර්ථාව යන සුත්තලොවාති අර්ථසුත්තලො” තෙසං
අර්ථකරණං අර්ථසුත්තලානං—සමුග්ගඤ්ඤාති සංසාරස්ස උපා
ගතිමිති “සං ඵලං උපාගති පවත්තනීති සමුග්ගො” “සංඵලතො
උපාගනං පවත්තනංවා සමුග්ගො” තං සමුග්ගං—වාති නිපාත
මත්තං උඛතතමත්තාති, උපුබ්බස්ස ධර ධාරණෙනි මස්ස
“උඛා ධාරෙතිති උඛතො” “අසඤ්ච උඛතො අසඤ්ච උඛ
තො සඤ්ච ඉමෙ උඛතො අස ඵලෙසං විසෙසෙන උඛ
තොති උඛතතමො—උඛතතමස්ස භාවො උඛතතමත්තං”
තස්මා උඛතතමත්තං—උග්ගතතමත්තාති උපුබ්බස්ස ගමුග්ග
තිමිති මස්ස “උඛා ගච්ඡති පවත්තනීති උග්ගතො,, “අ
සඤ්ච උග්ගතො අසඤ්ච උග්ගතො සඤ්ච ඉමෙ උග්ග
තො අස ඵලෙසං විසෙසෙන උග්ගතොති උග්ගතතමො”
“තස්ස භාවො උග්ගතතමත්තං” තස්මා උග්ගතතමත්තං—

අභිධිත්තොවාති, පපුබ්බස්ස සංස පසංසනෙති මස්ස
“පසංසිකෙනි පසංසො” “අසඤ්චපසංසො අසඤ්චපසංසො
සඤ්ච ඉමෙ පසංසො අසඤ්ච සං විසෙසෙන පසංසොති
සඤ්චො” “සඤ්චස්ස භාවො සඤ්චතො” තස්මා සඤ්චතො
ව ගණස්ස—ලොකිකලොකුත්තරසම්බන්ධං පාළියස්ස උරංති
“ලොකෙ විදිතො පාකවොති ලොකිකො—ලොකිකොව

* පරිසරාත්මක--කන්ධි

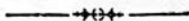
† රුක්ඛිවිසෙකායං

ලොකුතරෙට්ටි ලොකියලොකුතරෙට්ටි “ලොකියලොකුතරෙට්ටි ඉති සබ්බාතො ලොකියලොකුතර සබ්බාතො” තං ලොකියලොකුතරසබ්බාතං—පා පාලනෙති මයං “අතං පාතිති පාළි” “පාළියා අතො පාළියතො” “පාළියතො ච සො චරෙවති පාළියතචරෙ” තං පාළියතචරං—සුද්ධද්වංගි සුද්ධසුද්ධං, අතිතජාතියං කතසම්මානෙති කුලපුතොතිති, අතිපුබ්බස්ස ඉගතිමිති මයං “පට්ඨපතං අතිකමිති ඉතා ගතා පට්ඨතාති අතිතා” “පතං ජාති” පත පත තෙතිමයං “අතිතා ඵල ජාති” අතිතජාති” තායං * අති තජාතියං—“කරියතෙති කතා—සම්මතනි චරෙවති ඵලෙ තිති සම්මතා, සංපුබ්බස්ස හරචරෙවතො මයං “කතා සම්මතා ඵලෙසංගි කතසම්මතා” තෙති කතසම්මතානෙති

කුලපුතොතිති. කල සබ්බාතොති මයං “ජාතිවසෙන කලියනති සබ්බාතොතිති කුලාති” “මාතාපිතුනං හදයං පු රෙනති සොඛෙනති පුතො, පුර පුරණෙති මයං “කුලා නං පුතො කුලපුතො” තෙති කුලපුතොති—සංකප්පකර ණොති, “සංකප්පා ඛාතිති සංකප්ප—සංකප්පාතො වා සංකප්ප—සංකප්ප සංකප්ප සංකප්ප සංකප්ප—පකාරෙන කරියනති ඵලං තාතාහෙදසිනා ගමිති අතොති පකාරණං, පට්ඨබ්බස්ස කර කරණෙති මයං “සංකප්පං පකාරණං සංකප්පකරණං” නාතිසබ්බෙපනාතිවිජාරපමාණිතාය සංකප්පකරණාති, අතිපුබ්බ සංපුබ්බස්ස ඛිපසබ්බපනෙති මයං “අති සං ඵකතො ඛිපතං අතිසබ්බෙපො” “නාති අතිසබ්බෙපො ඵකතො පමාණස්සාති තං පමාණං නාතිසබ්බෙපො” අතිපු බ්බස්ස විජාර පමාණෙති මයං “අතිවිජාරණං අතිවිජාරෙ—නාති අතිවිජාරෙ ඵකතො පමාණස්සාති තං පමාණං නාතිවිජාරං—පකාරෙන මාණිසිති ඵකතොති පමාණං” පට්ඨබ්බස්ස මාණි පරිමාණෙති මයං “නාතිසබ්බෙප ඛිප නාති විජාරස්ස නාතිසබ්බෙපනාතිවිජාරං” “නාතිසබ්බෙප නාතිවිජාරං පමාණං ඵකතො සංකප්පකරණාති තං නාති සබ්බෙපනාතිවිජාරපමාණං” —“නාතිසබ්බෙප නාතිවිජාර පමාණස්ස නාතිසබ්බෙපනාතිවිජාරපමාණං තායං නාතිසබ්බෙපනාතිවිජාරපමාණස්ස සංකප්පකරණං

පාසා—සුභතානුකූලානි, අනුපුබ්බසා නල සම්මානෙන “අනුරූපවසෙන කල්ලිසති සම්මානනිති අනුකූලො, “සුභතානුකූලො සුභතානුකූලො, තං සුභතානුකූලො පිටකතො භූරුපානි, පද්ධතියා නා පාලනෙන මයා “පක්කරෙණ් අභිං භාගතිති පිටකං” “පිටකඤ්ච පිටකඤ්ච පිටකඤ්ච පිටකානි” “නිණ්ණි, සමාගාරෙ තං—පිටකානං තං. පිටකපතං—අනුකූලවිසෙන රුපානි දියනිති අනුරූපො” අනුපුබ්බසා රුප රුපනෙන මයා “පිටකපතං අනුරූපො පිටකපතං භූරුපො” තං පිටකතො භූරුපං.

සම්මානාචාරණිකා නිර්මාතෘ.

සෙය්‍යං ජිහ්විතනෙතො චුධා ලහනති
තඤ්චාපිතසා වචනස්සබ්බෙන
අභිඤ්චාභිකරපදෙසු අමොහනාචා
සෙය්‍යං ජිහ්විතො පද මතො විවිධං සුභෙය්‍යං

සෙය්‍යං ජි, එකං පදං. ජිහ්විතනෙතො ජි, එකං පදං. චු
ධානි, එකං පදං. ලහනති, එකං පදං. තං, එකං පදං. වා
නි, එකං පදං. අපිති, එකං පදං, හස්සානි එකං පදං, චිච
භස්සබ්බෙනෙතො, එකං පදං, අභිති, එකං පදං, වානි,
එකං පදං, අභිකරපදෙසු, එකං පදං, අමොහනාචානි, එ
කං පදං. සෙය්‍යං ජිහ්විතො, එකං පදං, පදානි, එකං පදං.
අතොනි, එකං පදං. විවිධං, එකං පදං, සුභෙය්‍යං, එකං
පදං, හි විභාගනාපද විභාගවසෙන අභිකරපදෙය්‍යං ගාථානි
පඤ්චෙනෙති චෙදිතං.

සෙය්‍යං ජි තඤ්චාභිකරපදෙසු ජිහ්විතනෙතො
ජිහ්විතනෙතොනි සමාසනනාමපදෙසු ජිහ්විතනෙතො
පදං, චුධානි නිහනනාමපද පඨමාභිකරවනනාපදං, ලහ
නතිනි ආබ්බතවනනාමපදෙසු පදං ජිහ්විතනෙතො
පදං, තං නිසබ්බනාමපදෙසු ජිහ්විතනෙතොපදං, වානි
නිපාතපදෙසු ජිහ්විතනෙතොපදං අපිති නිපාතපදෙසු
ජිහ්විතනෙතොපදං, හස්සානි සබ්බනාමපදෙසු ජිහ්විතනෙතො
පදං, චිචභස්සබ්බෙනෙතොනි සමාසනනාමපදෙසු ජිහ්විතනෙතො

කවිවනනාපදං. අළුතේ කීතනනාමපදපුත්තියෙකවිනනන
පදං, වානි නිපාතපුත්තියෙකවිනනනපදං, අකිරිපදෙසුති
සමාසනනනාමපදසකන්ධිකවිනනනපදං, අමොහභාවානි
සමාසනනනාමපදපසුතිමෙකවිනනනපදං; සෙය්‍යථිකො
ති තඤ්ඤනනනාමපදපසුතිමෙකවිනනනපදං, පදනති කීත
නනනාපදපුත්තියෙකවිනනනපදං අනොති සබ්බනාමික
පදපසුතිමෙකවිනනනපදං, විචිතියි සමාසනනනාමපද
පුත්තියෙකවිනනනපදං, සුමනෙකති ආබ්‍යාසකතනමපදස
පදපසුතිමෙකවිනනනපදං.

සෙය්‍යංති කම්මන්තිඥෙසො ජිනෙරිතනෙයොති ක
රණිඥෙසො බුධාති කතතුතිඥෙසො ලුතනතිති ක්‍රියා
නිඥෙසො තංති කම්මන්තිඥෙසො වානි නිපාතනිඥෙසො
අපිති නිපාතනිඥෙසො තස්සංති සාමිතිඥෙසො විවනන්
සුබ්බධනෙතාති ඵෙසසනනනනානිද්දෙසො අළුතේ ක
ම්මන්තිද්දෙසො වානි නිපාතනිද්දෙසො අකිරිපදෙසුති
විසයනිද්දෙසො අමොහභාවානි හෙතුනිද්දෙසො සෙ
ය්‍යථිකොති කතතුනිද්දෙසො පදංති කම්මන්තිද්දෙසො
අනොති හෙතුනිද්දෙසො විචිතියි තඤ්ඤනනනිද්දෙසො
සුමනෙකති ක්‍රියානිද්දෙසො.

“නිකෙසනො දෙසෙතිති නිද්දෙසො” නිපුබ්බස්ස දී
සි උච්චාරණෙති මස්ස, තථි සෙය්‍යංති, පපුබ්බස්ස සංස ප
සංසනෙති මස්ස “පසංසිගතෙ පසංසිසිථි පසංසිසිසංසනෙති
පසඤ්ඤා” “අග්ගඤ්ඤා පසඤ්ඤා අග්ගඤ්ඤා සබ්බෙ
ඉමෙ පසඤ්ඤා අග්ගඤ්ඤා විසෙසෙන පසඤ්ඤාති සෙය්‍යං”
තං සෙය්‍යං—ජිනෙරිතනෙයොති, ජිප්පෙති මස්ස “ජිතවා
නි ජිනො” “පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ජිනාති අපිති ජිනස්ස
තිතිවා ජිනො” “ඊරිසිත්තාති ඊරිනො” ඊරිකථනෙති ම
ස්ස. “ජිනෙන ඊරිනො ජිනෙරිනො” “නිගතෙ අළුතේ ඵ
හෙනාති නෙයො” “තෙතඤ්ඤාති වා නෙයො” නිතයෙති
මස්ස “ජිනෙරිනොව සො නෙයොවානි ජිනෙරිතනෙයො”
තෙත ජිනෙරිතනෙයො—බුධාති, බුධ බොධනෙති මස්ස
“අතතභවපරිත්තං අළුතේ බුරුකුනතිති බුධා” “අතත
නො සමපත්තියා බුරුකුනතිති බුධා” ලුතනතිති,
ලුත පවිජ්ජනෙති මස්ස, තංති යො සො ජිනෙරිතන

භයන චුතො තා ජිනෙරතනං—වානී, සමුච්චයෙහි
අජීති, නිපාතමහං තස්සාති, යො සො සෙවිධිති අදිනා
නගෙන චුතො තස්ස තාදිසස්ස චචනස්සුබ්බනෙතා
ති “සුච්ඡි චුක්ඛතෙති සුබ්බනං” “චචනස්ස අපො
චචනෙහි” “චචනස්ස සුබ්බනං චචනස්සුබ්බනං”
තෙන චචනස්සුබ්බනෙන—අනිසුචාති “අරියතෙ ග
මසතෙ සුයතෙති අපො” අරියුණෙති මස්ස, තං අනිං—
වානී සමුච්චයෙහි—අක්ඛරපදෙසුති, නිසුබ්බස්ස බිබ්බෙති *
මස්ස—“බිසන්තිති බ්බ” නන්බ්බ ඵතෙසංති අක්ඛර”
පමාණිතො ඵකචත්තාප්පිසං පිටිකත්තං පි පඤ්ඤා අනිච්ච
කතාවෙන නබ්බන්තිති අපො—“පඤ්ඤා අපො ඵතෙති
ති පද්ධති” පදගතිමිති මස්ස “අක්ඛර ඵ පද්ධතිව අක්ඛර
පද්ධති” තෙසු අක්ඛරපදෙසු—අමොගතාවාති මුත චෙච්චි
තො “මුස්ගන්ති ඵතෙන සත්තං සංචා මුස්ගති මුස්ගන
මත්තමෙවචාති මොගො” “නත් මොගො ඵතෙසංති අ
මොගො” “භුයතෙ ගචනංවා නාචො” “අමොගතං හා
චො” අමොගතංචො” තස්මි අමොගතංවා—සෙය්‍යත්ථි
කොති, “අසති පචනතති ඵතෙනාති අපො”—“සෙය්‍ය
න අපො සෙය්‍යත්ථි” —සෙය්‍යත්ථි අස්ස අත්ථි සෙය්‍ය
ත්ථිකො” පදංති, “අක්ඛරතිව † පද්ධතිව අක්ඛරපදං” සෙ
ය්‍යත්ථිකො අක්ඛරපදංති වතතංබ්බ ජතුංභිහංස අක්ඛර
පදස්ස ලොපං කත්ථං ඵචං චුතතංති දච්ඡිබ්බං—චිච්චංති,
“නානාච්චා පකාඨ ඵතස්ස අක්ඛරපදස්සාති තං අක්ඛරපදං
චිච්චං” තං චිච්චං අක්ඛරපදං—සුංණිකති, සත්තච්චං සු
ණිකං—සෙය්‍යංජිනෙරතනගෙන බුධාලතන්තිති, බුධා ති
තිගෙනුනපටිසංකිප්පස්ස පස්සුච්චෙනා ගබ්බිසුගලො
ඵත්ථි චචනස්වරෙ, ඵතස්මි ලොකිගලොකුත්තරසම්භාවෙන
පාළිසත්ථරෙ සෙය්‍යා සෙය්‍යසම්භාවො නවලොකුත්ත
රධමෙඤ්ඤා තං සෙය්‍යං—සෙය්‍යසම්භාවො නවලොකුත්තර
ධමමං—ජිනෙරතනගෙන, ජිනෙන දෙසිතපටිපත්තිශා
ලතන්ති, පටිච්ඡක්ඛන්ති—නස්සාපි තස්ස චචනස්සුබ්බ
නෙතාති, ජිනෙරතනං අපි ජිනෙන දෙසිතසුගතන

* චිච්චංගතබ්බමෙනං.

† අක්ඛරසද්දස්සචිල්ගතතංවායං.

පාකරණේ සවිණි හිදුනායා පටිපත්තිය, තයා විවිධානි
සුබෝධිනෙන, තයා සතප්පාය ලොකිග්ලොකුතර සභිඛා
නපාමිග්ගාධිනෙන, බුධා, නිගෙනුකපටිසනීප
ඤ්ඤාය පඤ්ඤාවතො හබ්බුග්ගලා ලගනති, පටිප්පකිනති.

අභිඤ්ඤා අනර්පදේසු අමොගභාවාති, බුධා නිගෙනු
කපටිසනීපඤ්ඤාය පඤ්ඤාවතො හබ්බුග්ගලා අනර්ප
දේසු අමුලායා විවිධානිවබෝධො හොති විවිධානිව
බෝධයා වුග්ගතායෙන පටිපත්තියං පටිපජ්ජනතො සෙ
යසභිඛානනවලොකුතාරධම්මික පටිලාභොහොති, නසමා
කාරණ සෙයසත්ථිකා සෙයසන සෙයසභිඛාතෙනා න
විලොකුතාරධම්මෙන අභිකො කුලපුතො තම්බුලකාර
ණගුහසවණසම්පත්තනීපථාදනන්තං අකඛරදං, කීං විසිවිධං
අකඛරදං? සරඛසඤ්ජනාදී හෙදවිසෙනව පකතිප්පට්ඨාදිව
සෙනව විවිධං අනෙකපාකාරං උපපරිකම්භො සුභේ
යකති—තථ නිගෙනුකපටිසන්ධිපඤ්ඤාය පඤ්ඤාවතො
ති, “අතනනො එලං හිහොති පටිග්ගනතිති හෙතු” භී
ගතිමිනිති මයා “හෙතුව හෙතුව හෙතුව හෙතවො” *
තයො හෙතු එතිකා පටිසන්ධියාති සා පටිසන්ධි තිගෙ
තුකා” “හවාහවං පටිසන්ධගතිති පටිසන්ධි” පතිපුබ්බ සංපු
බ්බයා බාධාරණෙති මයා “නිගෙනුකාව සා පටිසන්ධිවං
ති නිගෙනුකපටිසන්ධි” “පකාරෙන බමෙම ජානාතිති
පඤ්ඤා” පපුබ්බයා ඤාපවබෝධනෙති මයා “නිගෙනුකප
ටිසන්ධියං පටිග්ගා පඤ්ඤා නිගෙනුකපටිසන්ධිපඤ්ඤා”
තාය නිගෙනුකපටිසන්ධිපඤ්ඤාය පඤ්ඤා යෙසං අභිති
පඤ්ඤාවතො” —හබ්බුග්ගලාති, හුසග්ගායං “හවනං හ
බ්බා” “හවිතබ්බාවා හබ්බා” “හබ්බාව තෙ වුග්ගලාවාති
හබ්බුග්ගලා” ජිනෙනදෙසිතපටිපත්තියාති, පතිපුබ්බයා පද
ගතිමිනිති “පටිපජ්ජනබ්බාති පටිපත්ති” “පටිපජ්ජති එතා
යාතිවා පටිපත්ති” “දෙසසිභාතිදෙසිතා” ද්විඋචාරණ
“දෙසිතාව සා පටිපත්තිවාති දෙසිතපටිපත්ති” තාය ජි
නෙන දෙසිතපටිපත්තියා සුග්ගතපාකරණෙති, “අතන
න්තපරිප්පාදිහෙදෙ අභි සුචෙති ගජෙති පකාසෙතිති සු
ත්තං” “සුග්ගතං එව සුග්ගතං” “පකාරෙන වර්ගනති එ

* හෙතුයොති—සබ්බන්ති.

සමපතනිනිප්ථාදනං” තස්ස කම්මුලකාරණ්හූතසවණිස මපතනිනිප්ථාදනං—සර්වසංස්කාරාදිතෙදවසෙනවාති, සර් ගතිමිති මස්ස “බ්‍යංග්ගං අනික්ඛාය සර්ගති ගව්ඡනති පවතනනතිසර්—බ්‍යංග්ගානි සාරාපෙනතිව්භාසර්—බ්‍යංග්ගානි අනෙං ඵලෙහිති බ්‍යංග්ගා” චිත්තබ්‍යංග්ගා අනෙං බ්‍යංග්ගානි මනවිකානිකානිසුති මස්ස “සර්ව බ්‍යංග්ගානිව සර්වසංස්කාරානි—ආදියනති ආදියො, ආනුබ්‍යංග්ගා දුඃඛානි “සර්වසංස්කාරානි ආදියො යෙසං හෙදානං ති තෙහෙදා සර්වසංස්කාරාදියො—හෙදානං හෙදො” හිදා විධාකරණෙති මස්ස—

“තෙදොව හෙදොව හෙදො—සර්වසංස්කාරාදියොව තෙ හෙදොවති සර්වසංස්කාරාදිතෙදො—වසනං වසො” වසසාමි කෙති මස්ස “සර්වසංස්කාරාදිතෙදොනං වසො සමත්තො වො සර්වසංස්කාරාදිතෙදොවසො” තෙන සර්වසංස්කාරාදිතෙ දවසෙනව—

පකතිපට්ඨයාදිවසෙනවාති “පකාරණිකා කර්මනිති ප කති “පකාරණංවා පකති—කතතාදානං පටිච්ච ඵතිති පට්ඨයො, පතිපුබ්බස්ස ඉතිමිති “පකතිව පට්ඨයොව ප කතිපට්ඨයා—පකතිපට්ඨයා ආදියො යෙසං හෙදානං ති තෙ පකතිපට්ඨයාදියො—පකතිපට්ඨයාදිනං වසො පක තිපට්ඨයාදිවසො, තෙන පකතිපට්ඨයාදිවසෙනව—සබ්බ රූපසිඤ්ඤානතරවුත්තසදිසායෙව—උපපරික්ඛිතානි උපපරි ක්ඛිතා, උපපරිපුබ්බස්ස ඉතිමි දස්සනාබ්බසුති—

දුතිසංගාථා ඛණ්ණනා නිවිසිතා.

1 අනෙං අකම්මසංකප්පො—අනෙං, ඵකං පදං, අ කම්මසංකප්පොති, ඵකං පදං, විගතානතපදවිතාගවසෙන විපදමිදං සුත්තං † අනෙං කම්මනිද්දොසො අකම්ම සංකප්පොති සකරණිකිතකිරියානිද්දොසො තත් “අර්ග්ගො ගම්‍යතෙ සුගතෙතිඅනෙං—සද්දානුරූපං” අසති පවතනති භිවා අනෙං” අසතිමිති මස්ස—සද්දානුසාරෙන අර්ග්ගො ගම්‍යතෙතිවා අනෙං, අර්ග්ගොති මස්ස—නත් වරං වර

ණං බරතං එතෙසංති අකඛරං-නබ්බන්තිතිවා අකඛරං” පමාණිතො එකවතනාලියමතනා පිටකතතයමපි පඤ්ඤා අත්ථාචකතාවෙන නබ්බන්තිති අඤ්ඤා නපුබ්බන්තිතං ම ඤා-නත්ථ ඛර එතෙසංතිවා අකඛරං-සඤ්ඤායතෙ සඤ්ඤාධි නි සඤ්ඤාධිසංතෙතිසඤ්ඤාතො-සංපුබ්බස්ස ඤා අවබොධ තෙති මඤා-අකඛරෙතිසඤ්ඤාතො අකඛරසඤ්ඤාතො— “මෙ පදානි යස්ස සුත්තස්සාති තං විපදං”-ලිඛෙ අඤ්ඤා චෙති පකාසෙතිති සුත්තං-ඉතොපරං ගෙට්ඨාචුත්තංවා චුත්තානං විගහනං වා උත්තානත්ථා වා න කථයිස්සාම දුත්ත නමෙව කථයිස්සාම—

සබ්බවිචාරානංති අදිසු අකඛරවිපත්තිසංහිති, “විපජ්ජනං විපත්ති” චිත්තඛපදගතිමිති—“අකඛරං විපත්ති අකඛරවි පත්ති”-තස්සං අකඛරවිපත්තිසං- හිති අනිසතවාචිතිපාතො දුන්නයතාති, දුප්පබ්බස්ස නි නයෙති මස්ස, “දුන්නයතෙ දුට්ඨි ඤායතෙති දුන්නයො”-දුන්නයස්ස භාවො දුන්නයතා අකඛරකොසලොති, “කුසෙත ඤාණෙන ලායනති ගවජ නති පට්ඨකනතිති ඤාසලා” කුසසද්දුපපදස්ස ලාගතිමිතිති ම ඤා—“කුසලානං භාවො කොසලො-අකඛරෙසු කොසලො අ කඛරකොසලා” බහුපකාරංසුත්තනෙත්ථති, “උපගනත්තා හි තංකරෙතිති උපකාරෙ-බහු උපකාරෙ එතස්ස අකඛරකො සලොස්සාති තං අකඛරකොසලො බහුපකාරං-අත්තත්ථාපර භාදිගෙදෙ අඤ්ඤාචෙති ගඤ්ඤානිති සුත්තානි-සු ත්තානි එව සුත්තනතා” තෙසු සුත්තනෙත්ථ—

2 අකඛරාසාදසොචකවතනාලියං-අකඛරාති එකං පදං අපිති එකං පදං, අදයොති එකං පදං, එකවතනාලියං හි එකං පදා, විගතානපදවිගාතවසෙක වතුපාද මිදං සුත්තං-අකඛරාති සඤ්ඤානිදෙසො අපිති නිපාතපද නිද්දෙසො; අදයොති සඤ්ඤානිදෙසො එකවතනාලියංති තබ්බිසෙසනනිදෙසො-තත්ථ අකඛරාතිපදං ගෙට්ඨාචුත්තස දිසමෙව අපිතිනිපාතමිත්තං “අසද්දො අදි යෙසං සරබ්බ ඤා නාතංති තෙ අදයො”එකඤ්ඤා වතනාලියඤ්ඤා එකවතනාලියං-එකෙන ඤා භික්ඛා වතනාලියං [එතෙසංති වා එකවතනා ලියං සඤ්ඤානිදෙසොති, සංපුබ්බස්ස ඤා අවබොධනෙති මස්ස “සා මොඤ්ඤානති එතායාති සඤ්ඤානිසෙසතො දෙසො නිදෙසො

සො-නිපුණිකයා දිසි උච්චරණේ, “සංකල්පයනිදේශයො සංකල්ප
නිදේශයො” — නිපායපද නිදේශයොති “පදනං ආදිමුඛාවසා
නෙසුනිපායනිති නිපායො-නිපායොති නං පදසංඛ්‍යාවා නිපාය
පදං-නිපායපදයා නිදේශයො නිපායපදනිදේශයො” ස
ංකල්පනිදේශයොති, “සංකල්ප අස්‍ය අත්ථිති සංකල්ප-සංකල්පො
නිදේශයො සංකල්පනිදේශයො” තඛ්ඤිසසන නිදේශයොති
විසෙසිතයොති විසෙසනං-විසෙසිතයං යෙනාති වා වි
සෙසනං-විදුකියා සිස විසිවෙති-නස්ස සංකල්පො නා විසෙ
සනං තඛ්ඤිසසනං-තඛ්ඤිසසනස්ස නිදේශයො තඛ්ඤිසෙ
සනනිදේශයො-වතොරි පදනි යස්ස සුඛයාසාති වතුපදං
‘සුච්ඡි අභේ නායති රත්තනිති සුත්තං’-තෙවබොති අදිසු,
සො පතානති, “සුච්ඡි උපගන්තො භිනං කඤ්ඤාති සොපතා
රා” සංසුඛි උපසුඛිකස්ස කරකරණෙති මස්ස-තෙ අකාරි යථා
කතමෙති තංයථා--“සුත්තං අභේ වුච්චති විවර්ගනිවුත්ති”

3 නිකායදන්තාසංග්‍රහයෙ-තස්මිති එකං පදං, ඔදන්තා
ති එකං පදං, සරුති එකං පදං, අරුතාති එකං පදං, වි
භ්‍යානපදවිභ්‍යානවසෙන වතුපද මිදං සුත්තං-තස්මිති
නිබ්‍රණ්‍යසත්තමිනිදේශයො ඔදන්තාති නිබ්‍රණ්‍යස සංකල්ප
නිදේශයො සරුති සංකල්පනිදේශයො අරුතාති තඛ්ඤිසස
නනිදේශයො--තස්මිති “ඔ දන්තා යෙසං තෙති ඔදන්තා-ප
රං අනිකාය සරුති ගව්‍යනති පච්චන්තනති සරා-බ්‍රහ්ම
තාති සාරාපෙන්තිවා සරා” සරගතිමිති මස්ස-නිබ්‍ර
ණ්‍යසත්තමිනිදේශයොති, නිපුණිකා බරබාරණේ “ක්‍රියාත්ති
නාමිකණෙති සමුදයතො නිගර්ථො බාරණේ නිබ්‍රණ්‍ය-
නිබ්‍රණ්‍ය සත්තමි නිබ්‍රණ්‍යසත්තමි-නිබ්‍රණ්‍යසත්තමියො
නිදේශයො නිබ්‍රණ්‍යසත්තමිනිදේශයො” සෙසපදනි වුත්ත
නායොච්ච.

4 ලුහුමත්තානුසංග්‍රහයෙ-ති-නිපදමිදං සුත්තං, තස්මිති ල
හුසංග්‍රහ සිසකාලෙති පච්චන්තො අනිප්පානාපාටිපදිකො
අර්ථො “ලහුති සිසකාලෙති පච්චන්තනිති ලහු” ලහුනෙති
මිති-මාණිකායා පමානොති මත්තා”මාණිකාපමෙති-ලහු ව
තෙ මත්තාවාති ලහුමත්තා-ලහුකා මත්තං වා ලහුමත්තං-
ලහුමත්ත මෙතෙස මත්තිවා ලහුමත්තා-රසකාල මෙතෙ
ස මත්ති රසකා.

5 අභ්‍යන්තරය. නි-විපදමිදං සුගතං, නත් “දිග්ගාලං” මෙතෙස මර්ත්ති දිසා.~

6 සෙස බ්‍යාධිතං නි-විපදමිදං සුගතං-නත් “අභ්‍යන්තර” සිසුනතිති “සසා” සිස අභ්‍යන්තරයෙහි-“බ්‍යාධිත” අභ්‍යන්තරයෙහි බ්‍යාධිත” නං පට පුබ්‍යාධිත අභ්‍යන්තරයෙහිමිති.~

7 වග්ගා පඤ්චපඤ්චසො මනනා නි-විපදමිදං සුගතං නත් “වග්ගානතිති වග්ගා” වග්ගානතිති-සමග්ගා නා වර්තනති වා වග්ගා” වර්තනති-“පඤ්චපඤ්චනි විනාගෙහි පඤ්චපඤ්චසො-පඤ්චපඤ්ච අනන්තරයෙහි අනන්තර පඤ්චපඤ්චසො-මෙ අනන්තරයෙහි මනනා” පඤ්චපඤ්චසො විසෙසනතිතිතිද්දෙසො, නත් “විසෙසනතිති විසෙසනා-විසෙසනතිති යෙනාතිති විසෙසනා” විපුබ්‍යාධිත සිසුනතිති-“විසෙසන නතිති විසෙසනතිති-විසෙසනතිති නිද්දෙසො විසෙසනතිතිතිද්දෙසො” ~

8 අභ්‍යන්තරය. නි-විපදමිදං සුගතං, නත් අං නි රුක්ඛපදපඤ්චකවචනනං පදං “රුක්ඛනි රුක්ඛනි” රුක්ඛනන-රුක්ඛනි නං පදපදානි රුක්ඛනං-එකං වචනං එකවචනං-පඤ්චකවචනං පඤ්චකවචනං-පඤ්චකවචනං අනන්තරයෙහි පදපදානි නං පඤ්චකවචනං-රුක්ඛපදපදං පඤ්චකවචනනං පදානි රුක්ඛපද පඤ්චකවචනනං-නිසංසං ගතනතිති නිසංසං” නිසංසං ගතනතිති.~

9 පරමානුකූලය. නි-විපදමිදං සුගතං, නත් “සමා අභ්‍යන්තරයෙහි එතෙහි සමාන” සංපුබ්‍යාධිත අභ්‍යන්තරයෙහි මස-සමානව සමානව සමාන-පරමං සමාන පරමානුකූල”-මෙතෙහි මස-සමාන නිද්දෙසො-පරමං වා සමාන පරමානුකූල-සකතනෙහි සු සමාන අභ්‍යන්තරයෙහි සමාන නිද්දෙසො ගතනති සකතන-පසංසං පරමානුකූල”-මෙතෙහි පරමානුකූලයෙහි ගතනති නිද්දෙසො එත් “ගතන ගතන වා ගතන-ගතන පරමානුකූල නිද්දෙසො-ගතන නිද්දෙසො ගතන නිද්දෙසො-පරමානුකූල”-මෙතෙහි පරමානුකූලයෙහි “මෙතෙහි ගතන අනන්තරයෙහි” ~

10 පුබ්බිකුබ්බාසීනමිත්තරංගරෙනවිසොජ්ජෙ—නී පඤ්චා දමිදං සුත්තං, තත්ත “පුබ්බ ජාතො පුබ්බො” තං පුබ්බො “අබ්බො භාගෙ ඨිතො අබ්බාසීතො” තං අබ්බාසීතං—“න ත්ථ සරො එතස්සානී අස්සරො” තං අස්සරං—සරෙනානි ස රගතිමිති “සරති ගච්ඡතිති සරො—බ්සංඤ්ජනානි සාරාපෙති තිවා සරො” තෙන භි සරෙන—විශොරසෙති, විශොරෙත්ත- කතතුකාමොති, කතත්තං සද්ද්ද්ධපදස්ස නමුදුවත්තං “කතත්තං කාමගතිති කතතුකාමො”

11 **සමය පරං** සුභෙනාති-නිපදමිදං. සුභතා, තත් න
යෙති නයෙත්ය “පරෙ ජාතො පරෙ” තංපරං-සුඤ්ඤානසම්මං
නි සුභතං” තසම් සුභතා-අභිරුතිංති අභිපුලෙඛා රමු
කිලායං “අභි විසෙසෙනා” රමි තඤ්ඤාති අභිරුති-අභි නිරුක්ත
රං රතිවා අභිරුති” තං අභිරුතිං-ඉලෙච්ඡයාති ඉසුඉප්පා
කනතිසු-අනෙකාවර්ති, අනෙකාසි කුසඅනෙකායෙ * අවධිති
භනී, භන හිංසාගතිසු-

ಕೃಷಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪರಿರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ.

ඉතිරි නිපාතමග්ගං, “සමමා ඩියතිරි සංඝි-සමොධානං වා සංඝි-සංඝිව සංඝිථ සංඝිව සංඝියො—කප්පති එථාති කප්පො—කප්පයති එතෙන නානාලෙදගිනාං ගමිතිං අථාරිවා කප්පො” කප්පකප්පනෙ—සංඝිනං කප්පො සංඝිකප්පො” තසමිං සංඝිකප්ප—පඨමොති, අනිඨනන පාටිපදිකො, කමෙඤ්ඤාති කඨිජෙදනෙ “කණ්ඩියති එථාරි කමෙඤ්ඤා”

12 සරසව්‍යාලයෙහි—නිපදමිදං සුත්තං, සරති කාරිතිද්දෙසො, එනම් “කරණිකාරණ—කාරණ අස්ස අනිති කාරි—කාරිනො නිද්දෙසො කාරිතිද්දෙසො” සරෙති, නිමිත්තසහනමිතිද්දෙසො, එනම් “නිමිත්ත එතෙනාති නිමිත්තං” තිපුබ්බස්ස මිත්තමිත්තෙ “සහනනං පුරුෂීසහනමි—නිමිත්තෙ පච්ඡනං සහනමි නිමිත්තසහනමි—නිමිත්තසහනමි” නිද්දෙසො, නිමිත්තසහනමිතිද්දෙසො” ලොපංති

• **කුඩකොළොව-සබ්බන්** අකොසිති අවස්තාවය
නිවුරුවා.

කාර්යයන්දේශය, එය කාර්යයන් කාර්යය—කාර්යයන්
නිදේශය කාර්යයන්දේශය—ලොපියනෙහි ලොපො” ල
පලොපෙන නං ලොපං—පලොපෙනහි, පාපුණෙනි, පපා
පාපුණෙනි “ඉන්ද්‍රියයන් ඉන්ද්‍රියයන්” ඉන්ද්‍රියයන්ගේ “සමථංග
වන්නෙහි සමථං ගතය” සමථසද්දුපපද ගමුනෙහිමිනි—සමෙ
තුනි” සංචකතා ගව්න සංපුබ්බගතෙහිමිනි “ආපු අසස අප්ථ
නි අසසං—සමග්ග කමිම සමුපගවන්නෙහි සමග්ග” සං
පුබ්බගතෙහි සාගතිය—ගෙනසමග්ග.

13 මාසයේ අසරුසා—“රුපානි දිස්සතිහි රුපං” රුපපෙකඩ
ණ “සමානං රුපං යස්සාති සො සරුපො—නසරුපො අසරු
පො” නසරුපො—අසරුපානි දිස්සායොගෙ සසුවමිනිදේ
සො—එය “දිස්සතිහිදිස්ස” දිස්ස පෙකඩණ “දිස්සාය යො
ගො දිස්සායොගො—දිස්සායොගෙ පසුවමි දිස්සායොගෙපසුවමි—
දිස්සායොගෙපසුවමියානිදේශය දිස්සායොගෙපසුවමිනිදේ
සො—පාපකෙතුසලෙධමෙමසමෙන්නෙහිසමෙන්නෙහි” සමු
පසමෙ “තයො සංගොජනෙ ධමම ජහන්නෙහි ජහිතා” ගා
විගෙ, ගවන්නෙහි ගොන්න.

14 කවමාසවණ්ණං ලුහෙන—“වණ්ණියති අභ්‍යං එත
නාතිවණ්ණං—සමානො වණ්ණං සවණ්ණං—නසව
ණ්ණං අසවණ්ණං” තං අසණ්ණං—“ලොපියන්හි ලු
හෙනා” තස්මි ලුහෙන—“සංඛ්‍යාති එතෙනාති සංඛ්‍යාති”
තං සංඛ්‍යං—ලොපෙනහි, නලපෙන න සද්දුපපද උපසු
බ්බ ඉගතිමිනි—බෙදෙ වස්සායො මගෙන ගවන්නි ජනානිහි
බෙදගු” බෙදසද්දුපපද ගමුනෙහිමිනි “විතතවසෙන අසසුම
සසුං බන්ධනිහිබන්ධු” බන්ධනෙහි, තස්ස බන්ධුසං—“සමිමා
ගවන්නි පවතනතිහි සමාගමො—උපමියති එතායාති උපමා
උපසුබ්බ මාපමාණ, නුච්ඡායො—බලමොව සො වරෙමානි බ
මමවරො” තං බමමවරං—විතතං පදනං විතතො ගෙවසා
ගාථාය වුතතසදිසොව “අදෙසසිති දෙසසිති” දිස්ස උ
ච්චාරණ.

15 දිස්සං—“දිස්සාල මෙතස්ස අප්ථනි දිස්සො” තං දිස්සං—ස
ද්දගතෙහි සත්තං එතායාති සධං” සංපුබ්බ දගසද්දගතෙ “ස
ත්තං නං විතතං ජනෙහිහි විතතං” ජනෙහි නවිතෙණ්ණං
විතො “ජනෙහි විවිතබ්බං පරිභුක්කං භික්ඛං විතතං”

එව පරිභාසන “දුනසීලාදයො භුණේ පුරුකිති දුර්ඝො”
පුරුකුරුණ නසා පුරිසසා—“පසථානං විසෙසෙන පසථංගි
සෙවිසං—ආභූසා ගරහිතබ්බංගි අනාරං” ආපුබ්බ ගරහ නි
න්දයං “නථි අනාරං එතෙසංගි අනාරං” තෙහි අනා
ගාරෙහි—“අරන්ති ගවස්නං පවතනතිති අබ්බාති” තෙහි
පඤ්චහි අබ්බෙහි—“සං අනු ආගතොති සමන්තාගතො”
සං අනු ආපුබ්බ ගමුගතිමිති—

16 පුබ්බොච්ච—“පුබ්බොච්චො පුබ්බොච්චො පසංඝි
නබ්බාති සාඤ්ඤා” සාධා පසංසතෙ—

17 සමෙදන්තායා සදසො—“එ යෙව අනොථාචදනො”
නසා චදන්තායා—අදිසාගෙන අදෙසො” අපුබ්බ දිසි උ
ච්චාරණ—“අදිගච්ඡිකාති අබ්බොතො” පච්චිකාගතොති අ
බ්බො අච්චුබ්බ ගමුගතිමිති—“පභිතිසුංගි පභිණ්” පපු
බ්බ ගාචාගෙ—

18 විමොදන්තායා—“ඔව උච්ච ඔඋ—ඔඋ යෙව අනො
ඔදුදන්තා” තෙසං ඔදුදන්තායා—බව්හාරාබොති ආපුබ්බසා
බාධිතාසායං “ආ භූසා සභොත බාධනං ගිංසනතිති අබ්බා
වා—බගෙවා අබ්බා යසාති බව්හාරාබො—වසන්ති උච්චා
ති වනු” වසතිවාසෙ “විසසෙසෙන භිසතෙ පවතනතිති වි
හිතා” විපුබ්බ භිගතිමිති—නිතිනං නිතං” නිතිතිච්ච
වකච්චාපාර්ථි වකච්ච දසානෙ “වකච්චිති වකච්ච—ආ භූසා
පාර්ථි දිසානිති අපාර්ථං අපුබ්බසා පාර්ථ පෙකිණේ— “ව
කච්චසා අපාර්ථං වකච්චාපාර්ථං—

19 සංඝොච්චනං—“අවයවෙන සහ යො වතනතිති සංඝො”
සහසංඝොපදච්චගතිමිති—කුසලංගි කුසලොපපදසා සලච්ච
නෙ “කුච්ඡිතෙ පාපකෙ අකුසලෙ බ්ලෙම සලච්චි වලච්චික
මෙපති විඛාසෙතිති කුසලං—වතනතිති චච්චිකා—පති
උගතරතුනාති පච්චුගතරතු” පතිපුබ්බ උපුබ්බසා නර නර
ණේ—පච්චාගරහිති පතිපුබ්බ අපුබ්බසා ගරහරණේ—

20 ඉද්ධං—“ආ භූසා දිසානිති අදෙසො” අපු
බ්බ දිසපෙකිණේ “දකාරසා අදෙසො දකාරදෙසො—සං
එකතො අගති ගවස්ති පවතනතිති සමයො” සං පුබ්බසා
අගතමිති “මරන්ති සත්තං එතනාති මරණං” මරපාණ

වෘත “දස්සියතෙති දස්සනං” දිස පෙකතිණේ “සාමුඛී
 අර්තඛිං උපගන්තාබ්බාති අරියං” අරගතිමිති, තෙසං අරි
 යානං—“චිත්තං චිතාගො” චිත්තඛිංස භරමිතාගො. “සු
 තතස්ස චිතාගො සුතතමිතාගො” තෙන සුතතමිතාගෙන
 “බහුති චිතාගෙති බහුධා” සුගතොති සුපුබ්බ ගදමිගතතිසං
 වාචායං “සුඤ්ජං ගදති විදතිති සුගතො” අළුවා “ගදනං
 ගදො—සුඤ්ජං ගදනං වචනං එතස්සාති සුගතො” අළුවා
 සුපුබ්බස්ස ගමුගතිමිති “සුඤ්ජං නිබ්බානං ගප්පතිති සුගතො”
 අළුවා “ගමනං ගතං—සොපණිං ගතං එතස්සාති සුගතො”
 දුස්සකංගි දුපුබ්බස්සකරකරණේ “දුට්ඨි කර්මතෙති දුගතං”
 ගඤ්ඤොති ගමුසප්පගතිමිති “ගමනිසං ගතංබ්බං ගති
 අස්ස අප්පිති ගතංබ්බො” අතුරෙති අදතඤ්ඤාණේ “සුඛදු
 ක්ඛං අදති භක්ඛතිති අත්තා” ජන ජනතෙ “ජනෙතිති ජ
 තො-අත්තතොජ්ජතො අතුරෙ” කුලපකොති කලසඬ්ඛිකරො
 “ජුතිවසෙන කලීයති සඬ්ඛිකසති නිකුලං” කුලසද්දුපපදිපපු
 බ්බස්ස ගමුගතිමිති “කුලං උපගම්පතිති කුලපකො” මහාසා
 ලොති සරගතිමිති “සරංගති ගම්පතිති එතෙනාති සාලො-මහ
 තො සාලො මහාසාලො” ගවරෙති ගොසද්දුප පදස්ස
 අග්ගතිමිති “ගො වීස අග්ගති ගම්පතිති ගවරෙ” කුඛ්ඛතොති
 කරකරණේ “කරොගිති කුඛ්ඛතො” තස්ස කුඛ්ඛතො—ස
 තෙති “සස්ස අත්තතො ගෙබතෙති තෙ සතෙ” නිසංදුක්ඛාති
 නිපුබ්බස්ස ජනජනෙ “අත්තානං නිසංස ජතොති නිජො” තං
 නිසංදුක්ඛං-නිසංකොති නිපුබ්බස්ස යතයතතෙ “නිසංස
 තොයතති චිරිසං කරොගිති නිසංකො” ගවෙවොති ගතගජන
 පොසතෙසු “ගතතිති ගවෙවො” නිප්පතතිති නිපුබ්බස්ස
 පදගතිමිති “නිප්පජ්ජතිති නිප්පතති-නිකම්මතිති-නිපුබ්බස්ස
 කමුපදවිකෙහිපෙ—

21 ඉවණේණාසංගවා—“වණ්ණේයති අත්තො එතෙනා
 නි වණ්ණේ” වණ්ණේගුණවිජාරවචනෙසු “ඉඵච වණ්ණේ ඉව
 ණේණ—

පටිසන්තාරවුත්ති “පටිසන්තාරනති එතෙනාති පටිස
 යාරො” පටිසංදුක්ඛ ඵරපටිසංඵරණේ “වග්ගනති එතායාති
 වුත්ති” වතුගතිමිති “පටිසන්තාරවසාධුත්තවාති පටිසන්තාරවු
 තති” සබ්බමිත්ති “විචතති එතායාති විත්ති” විචපරිභොගෙ

අනුග්‍රහයෙන් අනුපුබ්‍රසනායං “අප්‍රනති පවනනනති ඵ
තෙතිති අභිනාති” — තෙති අභිනති “සං අනු අභිවර්ති පව
නනනති සමනනාගතො” සං අනු අනුබ්‍රසන ගමුගතිමිති “මුඛ
තිතිමුතො” මුඛමොවතෙ “වර්තිතිවාගො” වර්තනතිමිති
“මුතොතොවසොවාගොවාති මුතනවාගො—මුතනවාගො අ
සං අප්‍රීති මුතනවාගි” “උඛං ධුනාති කථපතිති උඛතො”
ධුකමපතෙ “නඋඛතො අනුඛතො—

22 එවාදියාපිපුබ්‍රසනොවරණො—“අදියතිති අදි—එවමෙ
ම අදිඑවාදි” තසා එවාදියා—“පුබ්‍රසන ජාතො පුබ්‍රසනං—“ව
සුං ධාරෙතිති වසුං” වසුසද්දපපද ධා ධාරණේ “නලති
ගවිජති එභාති තලං” තලගතිමිති “වසුධාව තං තලංවාති
වසුධාතලං—වසුධාව සා තලංවාතිවා වසුධාතලං—ගුණේ
අසා අප්‍රීති ගුණවා” සුපුජනියොති සුපුබ්‍රසනපුජනං “සුච්ඡි
පුජෙතබ්‍රසනාති සුපුජනියො—

ඉති සභ්‍යාසංස්කෘතියා සංස්කෘතියා

23 සභ්‍යාසංස්කෘතියා—නිපද මිදං සුතං “පරං අ
නියාය සරනති ගවිජනති පවනනනති සරං—පකරණං පක
ති” පපුබ්‍රසන කරකරණේ “බසඤ්ඤාති අභො ඵතෙනාති බස
ඤ්ඤනං” තසමි බසඤ්ඤනෙ—රුපාති දියාතිති රුපං—පක
තිරුපං එතෙසනති තෙපකතිරුපාති—

“ආරම්භණං මනනති මනො” මන ඤාණේ “පුබ්‍රසන ගවිජ
තිති පුබ්‍රසනමො—මනො පුබ්‍රසනමො එතෙසංති තෙ ම
නොපුබ්‍රසනමො—සලකනණං ධාරෙතිතිධමමො—පමිජ්ජනං
පමාදෙ” පපුබ්‍රසන මදඋමාදෙ “සතනානං ජිවිතං වර්තිති
මවු” මරපාණවාගෙ තසාමවුතො—“පජ්ජනති එතෙනාති
පදං” පදගතිමිති “තර්තිති තිණණ්” තරතරණේ “පාරං
ගවිජතිති * පාරංගතො” පාරසද්දපපද ගමුගතිමිති අහුති
හුභසතනායං—

24 සරෙසවිති—නිපද මිදං සුතං—පඨවිති “පුච්ඡි හුච්ඡා
ජාතාතිපඨවි” විවෙසාතිති විපුබ්‍රසන විවිචිනතො—අප්‍රසාදොති
‘සුචිතාතිසුතං—අප්‍රසාදං තං යෙන සොති අප්‍රසාදො—මාතා

* පාරං ගඤ්ඤති—මඤ්ඤ

විතුන්නා. හදයෙ පුරෙහිති පුරිසො—අත්තනො මනොරථං
පුරෙහිතිවා පුරිසො—

25 දීඝානී—එකපදමිදං සුත්තං—“දීඝකාල මෙතස්ස අත්ථිති
දීඝො” තං දීඝං—විපස්සනොති “ච්ඡෙසසෙන ධම්මං පස්ස
තිති විපස්සනො” විපුබ්බි දීඝපෙකතිනෙ තස්ස විපස්සනො—
“ගමෙනති රඤ්ඤති එත්ථාති ගාමො” ගමු රඤ්ඤනෙ තස්මිං
ගාමෙ—“අත්ථානත්ථං මුනාති ජානාතිතිමුති” මුන සුඤ්ඤ—වරෙ
තිවර වරණ “බමනං බන්ති” බමු බමනෙ—පරමංති උත්ත
මං “නිසාදයො තපෙතිති තපො” තප තපනෙ “පරමඤ්ඤ
සො තපොවාති පරමංතපො—“නිරතං බමනං නිතිත්තං”
නිරතසාමන බන්ධන බමාසු—මොදනිති මුදගාසෙ—පෙ
ළවාති “පරං ගව්ඡති පවත්තතිති පෙච්ච” පපුබ්බඉචගතිමිති
පතිලියතිති පතිපුබ්බලිලියනෙ පතිගඤ්ඤතිති පතිපුබ්බ ගත
හිංසාගතිපු—

26 ඤානංති—එකපද මිදං සුත්තං “රස්සකාල මෙතස්ස අත්ථි
ති රස්සො” තං රස්සං—

“ගොතොති විවතසීලො තොවාදි—ගොතොතිවදිතුං
සීලමස්සාති වා ගොවාදි” ගො සද්දුපපදස්ස වදවිසතති
යං වාචායං “යෙන පකාරෙන යථා—යථා භවතසීලොති යථා
ගාචි” යථාපුබ්බස්සභුසත්තායං “ලභිතුං උස්සගතෙ අබ්බුස්ස
ගතෙති ගුණො” ගුණ අබ්බුස්සාගෙ තෙනගුණොන—“ආර
මමණ විත්තං සමමා ධිපෙතිති සමාධි” සමමාසද්දුපපදධා
සමමාධිපනෙ “සමමාචිත්තං ධිගති එතෙනාති වා සමාධි” සං
ආපුබ්බ ධා ධාරණො” “මුඛියතෙ විවරියතෙ එතෙනාතිමුඛං”
මුඛවිවරණො—උපතිසතිති උපපුබ්බ නිනගෙ “ජීවනතිස
ත්තා එතෙනාතිජීවිතං” ජීව පාණ්සත්තධාරණො “ආයනතිපති
විධිගතති එතෙනාති ආයු” ආය පතිවිධිගං—

27 ලොපඤ්ඤානාකාරොති—වතුපදමිදං ලොපංතිකා
රය නිද්දෙසො වාති සමුප්පිත්තනනිඤ්ඤොසො තතුාති විස
යනිඤ්ඤොසො අකාරොති විසයනිඤ්ඤොසො “ලුප්පනංලොපො”
ලුප්පිතාසෙ “අඵච අකාරො” විසයනිඤ්ඤොසොති “විසෙසසත්ත
සයනති එත්ථාති විසයො” විපුබ්බි සිසයෙ “විසයස්ස නිඤ්ඤ
සො විසයනිඤ්ඤොසො—විසයො අස්ස අත්ථිති විසයි—ආගව්ඡ
තිති අගමො—අකාරො ආගමො අකාරගමො” —

“සිලනී පතිවිභතර් එතෙනාති සිලං” සිලපතිවිභා
 යං—“සිලං අස්ස අජීතිසිලවා—පකාරෙහි බලමම ජනාතිස්
 පඤ්ඤා—පඤ්ඤා අස්ස අජීති පඤ්ඤවා” සභනතතෙනාති “ස
 නං පොරුමිසාලෙ තඤා පවතෙතාති සනතතතො—ත
 සාවෙන රතං වතා නාසාවං” අරහතිති අරහ අරහෙ
 “මානෙනති එතාසා තිමානො” මාන මානෙන “මානංකා
 මෙතිති මානකාමො * ” මානසද්දපපදකමුඛවජාකනතිසු
 හලෙය්‍යාති භුසතතායං “අතානතං මුනාති ජනාතිතිමුති—
 ජනනං ජති” ජනජනෙන “නායෙනති එතස්මාති හයං”
 හිහයෙ “ජනියා පවතනං හයං ජතිහයං—ජති එව හයං වා
 ජතිහයං” අදස්සිරිදිස පෙතබ්බෙ—

28 පරවෙනාවොසානෙති—විදුමිදං පරවෙනාවොති
 කාරිකාරියතිදෙසා ධානෙති හාවසතතමිතිදෙසො—
 “විනාංකාවො විහවො—පරස්ස බාස්සනස්ස වෙනාවො
 පරවෙනාවො—තිවුනති එතාති ධානං” ධා ගතිතිවුනති
 මිති—තස්මි ධානෙ—‘කාරිව කාරියොව කාරිකාරියා—කාරි
 කාරියානං තිදෙසා කාරි කාරිය තිදෙසා—හවිසතෙ
 ලක්ඛිතෙ එතෙනාති නාවො—නාවෙ සතතමි හාවසතතමි
 හාවසතතමියා තිදෙසො හාවසතතමිතිදෙසො—

“ජනෙතිති ජනතු” ජන ජනෙන තස්ස ජනතුතො—
 ‘පඨමමෙවජි තබ්බාති පබ්බාජා” පට්ඨබ්බවජගතිමිති තං
 පබ්බජං—නිසාධස්මිති කිත්ත කිත්තතෙ “වතුච දසව
 චතුද්දස—චතුද්දසතං පුරණී වතුද්දසි—පඤ්චදසතං පු
 රණී පඤ්චද්දසි—අභි විසෙසෙන කමිතබ්බාති අභික්කතො”
 අභිපුබ්බකමු ඉච්ඡාකනතිසු “අයඤ්ච අභික්කතො” අයංච
 අභික්කතො සබ්බෙ ඉමෙ අභික්කතො අය මිමෙසං විසෙ
 සෙන අභික්කතොති අභික්කතොතරෙ—

29 වග්ගෙකොසාකොසානංතනිස්සමාති—තිදුමිදං “ව
 ග්ගෙතිතිවග්ගො—වග්ගෙ අලුතතිවා වග්ගො” වග්ගෙකොසි
 “සමග්ගතො වජති ගවජතිතිවා වග්ගො” වජතිමිති තස්මි
 වග්ගෙ—සුසතතිති සොසා” සුස සොසතෙ “නග්ගොසා
 අග්ගොසා—ගොසාව අග්ගොසාව ගොසා ගොසා” තෙසං

සොසාසොසානං—“තිණ්ණං සුරණං තනිඥං—තනිඥොව පඨමොව තනිඥපඨමං—සොසාසොසා අහවිංසුති !සොසා සොස හුතා” තෙසං සොසා සොසහුතානං—“සඤ්ඤා තෙ කප්පිතෙති සඤ්ඤා—සඤ්ඤා අනුරූපං යථාසඤ්ඤා—තනි ඥපඨමා ඵව අඤ්ඤා තනිඥපඨමඤ්ඤා—“කිලුසෙස ඤාපෙතිති ඤානං” ඤා ඤායතෙ “නිපට්ඨතිති ඵලං” ඵලනිපට්ඨති මිති “ඤානං ඵව ඵලං ඤානඵලං—ඤානස්ස වා ඵලං ඤාන ඵලං—ඤානඵලා අස්ස අත්ථිත ඤානඵලො—ඵසෙවචරඤා නඵලා—නර්පසඤ්ඤාති නිසුඤ්ඤා පසභ පසභතෙ “මරති සත්තානං පාණං චරතිති මවු” මරපාණවාසෙ “තිට්ඨති සෙලො නාණං සෙලො” සිලපතිට්ඨායං තස්මි. සෙලො—පකාරෙත තංතං ඨානං සංවරති පටිපජාදෙතිති පට්ඨාසො” පසුඤ්ඤාචරණං—“මුඛමිති අලංකි මුඛා” මුඛ සෙවෙඨ—“පට්ඨතස්ස මුඛා පඤ්ඤාමුඛා” තස්මි පට්ඨතමුඛති “තිට්ඨතිති සිඤ්ඤා” ඨානනිවුත්තිමිති “තිට්ඨතිති ඵතෙතිති ඨානාති—හව යොනිජනතෙ කුසලකම්ම අභාරධෙත තෙ නිති නරෙ—නිතරෙ “පමඨ්ඨතිති පමඤ්ඤා” පසුඤ්ඤා මද උඤ්ඤා දෙ “වෙතයතිති වෙතො” ඵතිච්ඡිකායං—තස්ස වෙතසො “දුග්ගති පවතනිති දුග්ගං” දුග්ගනතිමිති ගණනාතිති ගහඋපාදතෙ “ථෙතති ඵතෙතාති ථාමො” ථාසත්තියං තෙන ථාමසා

ඉති සංකීර්ණපස තනිඥා කතෙය්‍යා.

80 අංඛාසුරතෙතිගනිතං—නිපදමිදංසුත්තං බසංසු නස්ස විග්ගතො ගෙට්ඨා වුගෙතොව “නිසාය ගස්ගතිති නිගනතිතං—කරණං නිගනණ්ණිකං අවිච්චෙන මුඛෙන ගස්ග ති වුච්චතිතිවා නිගනතිතං.

81 මග්ගනතා වා මග්ගෙති—නිපදමිදං“අමතිතිඅතො—විග්ගසාඅතො වාගතො” තංවිග්ගනතං—“වචනංවුති” වුච්චතෙ “නවුති ඵතස්සාති නිවුතං—සුච්ඡිවර්ධිකාති සුච්චි තො” තංසුච්චිතං—සුච්ඡි වර්ධිකා “පට්ඨතසිලොති පට්ඨාසි” පසුඤ්ඤාපට්ඨාසෙ “චිරං පට්ඨාසිති චිරමපට්ඨාසි” තං චිර මපට්ඨාසි—“උපසමතිති සත්තං” සමුඋපසමෙ “සංඛුසං හදග කමිපතං කරෙතිති කරුණං—කරුණං නිසුගෙතො කරුණි

තො” නංකාරුණිකං—“සිකඛනියංති සිකඛිතඛං” සිකඛි
සිතඛණේ “පුං වුවවති නිරයො තං ගවන්තිති පුගතලො”
තංපුගතලං—පුද්දසපපද ගමුගතිමිති “කරියතෙති කමිම”
කරකරණේ “පුඤ්ඤං සංඛෙතිති සංඛු” සංඛ සංඛතො—

32 එකෙඤ්ඤංති—විපදමිදං “එව ගොව එගො” තසමි
එගො—වතුච්ඡයො විගතගො—“පති අතතං පව්වතතං”
පරිණිබ්බාසිකාමති පරිපුබ්බ නිපුබ්බ පරිණිබ්බාසතො * පවිපු
ච්ඡිකාමති පවිපුබ්බ පුව්ච්ච පවිපුච්චතො “පරෙසං පාණි
චරතිතිමුසා” මුස පාණිචාගෙ “අභිජාතිතුනාති අභි
ඤ්ඤා” අභිපුබ්බඤ්ඤ අවබොධතො “සුච්චිහාසසිඤ්ඤාති සුහා
සිතං” සුපුබ්බහාස විශතතිසංචාචායං—

33 සංඝමානි—විපදමිදං “සංඵකතො සුර්තෙතිසංඝෙඤ්ඤ
ගො” තථා සංඤ්ඤාගතං සංපුබ්බසුර්ගොගෙ—

34 මදුසරෙති—විපදමිදං “මොව දොව මදු” බුමිති
බුමිසතතිසංචාචායං “බුගමං නිබ්බාණං අණනිගවන්තිති
බුගමණේ—බුගමං සෙවසිං චරියං අණනි චරතිතිචා බුගම
ණේ” බුගමසපද්දපද අණගතිචරණේසු, අථචා “පාපං පචා
ගෙතිති බුගමණේ” බුගමපාපපචාගතො “බුගමං මහතං
අණනි සිකතිතිචා බුගමණේ” බුගමසපද්දපද අණසිකති
ණේ අචොචාති විචචිසතතිසංචාචායං “සාසනිතිසඤ්ඤා”
සාසඅනුසිලසිමිති—අනෙකාචරිති කුඛතොපෙ අවචිති හතතිං
සාගතිසු අජිනිති ජීරයෙ අහාසිති හරහරණේ—

35 සවමඅනිතරප්‍රාමානමානි—විපදමිදං “ගොව වොව
මොව දොව තොව තොව රොව ලොව යවමදනතරප්‍රා—
අගවන්තිති අගමා “විදන්ති ජාතන්ති එතාසාති විජ්ඣ”
විදඤ්ඤණේ “වෙතසතිති විතතං” විති විතතායං “බාදනඤ්ඤා
මිතිතඤ්ඤා අත්වෙසිතඤ්ඤාති මිගො” සා මිගී—මිගඅත්
වෙසතො “ගමතිති හතො” ගමු අනවචසාතො † පුදිකති
තිච්චි උදපුබ්බ ඉනඛිදසනඤ්ඤාසු “සිඤ්ඤාසිඤ්ඤාති සිඤ්ඤා”
සිඤ්ඤාසෙවතො “ලබ්බති සිසහාවෙන පව්ගතතිති ලභු” ලබ්බ

* විචාරෙතඛායංචාතු

† ගමුඅනවචසායංපොත්තො

ගතිමිනි සසා ගො “ලහුමිනි සිසෙ අලංගි වාලහු” එසාතිනි
ඉගතිමිනි “නසිකො අසිකො—ගුරුනි සිසාභාවෙන පව
තනතිනි ගරු” ගරුගතිමිනි “ගරුමිනි අසිසෙ අලංගිවා ගරු—
ආසුං සිසං ගව්ඡතිනි අකො” ආසුබ්බසුගතිමිනි “ආසුං අසති
බාදතිනි වා අකො” අසබාදනෙ “ගලු සුඤ්ජරොති ගලු-
කසති විලෙබ්බති එතායාති කසා” කසව්ලවනෙ “ආරුනි
තුනාතිඅඤ්ඤා” ආසුබ්බසුඅවබොධනෙ “කිලෙසෙති මුච්චි
නතිනි විමුහතා” විපුබ්බ මුච්චමොචනෙ තෙසං විමුහතානං—
“මහති ජනාතිනි මනො” තෙන මනසා—“සුචද්දකං අදති
බාදතිනි අතො—අදති පවතනතිනි එතෙනාතිවා අතො”
අද බාදන පවතනනෙසු “අතතතො අතො අතතදතො”
තං අතතදතං—

“අරුදිවසං අග්ගආදිං කතො අරුතග්ගං—අග්ගභාවං
පාලෙතිනි පාලො” පාපාලනෙ “පාණිනිනි ජීවනිනි එතෙනා
තිවා පාලො” පාණිපාණිනෙ “උපගන්තිනි එති පවතනතිනි
උපෙතො” උපසුබ්බ ඉගතිමිනි “පාණින උපෙතො පාණි
පෙතො—සබ්බෙ පාපකෙ අකුසලෙ බලමෙ සමෙතිනි ස
හො” සමුඋපසමෙ තෙති සබ්බි—සමාසෙථාති සං ආසුබ්බ
සිසමෙ “අරුති පවතනතිනි ආරු” අරුගතිමිනි “අගති
ආදි පරිකෙසානෙ සභාවෙන ගව්ඡති පවතනතිනි අලංගා”
අගගතිමිනි “ආරුසං අග්ගො ආරුගො” තසමි ආරුගග්ගං—
“සතොත සාසති හිංසතිනි සාසො” සසහිංසායං “සාසං පාලෙ
තිනි සාසපො” සාස සද්දුපපද පාපාලනෙ “අභිවිසෙසෙන
ජනනාතිනි අභිඤ්ඤා” අභිසුබ්බසුඅභිජනනෙ “ඡ අභිඤ්ඤා
ජලුභිඤ්ඤා—ආයතං සංසාරච්චිටං නෙතතිනි ආයතනාති”
ආයතසද්දුපපදතිනගෙ “ඡ ආයතනාති ජලායතනං—ඉරුකිනං
ඉභි—ඉරුකිනති එතායාතිවා ඉභි ඉභි සමිභිමිනි “මහනාච
සා ඉභිවාති මහිභි—එචං මහිභි එතස අතීති එචං මහිභිමො”
එචං මහිභිකොති වග්ගබ්බෙ වග්ගගණ් එලෙන කසාරසංග
කාරුදෙසොපොති “ජිනිතබ්බොති ජෙසො—නරෙසො අ
රෙසො—අනුගව්ඡතිනි අනුගාමිමො—සසා සතකතො ස
කො—සකො එච අතො සකතො—සකතො එච සදතො—
පකාරොනාසවති අභිසවතිනි පසුතො” පසුබ්බ සු අභිසවෙ
“සදතං පසුතො සදතපසුතො”

36 කවිබලාපංති—විපදමිදං “අභිපඨමංගතො පව
 තෙහොති අභිපඨො” අභි පුට්ඨ පුට්ඨගමුගතිමති සාවතී
 යංති එච් දිසංවරණෙති මයා “සංවරන්ත ඵතෙනාතිවතා-
 විතෙන සහ පවහනතිති සවිතො—සවතියාඉසිනො නිවාස
 හුතං නගරං සාදතී “සහ අවෙන සාපතෙයොන වතා
 තිති සාවිං—සාවිමෙත් අතීති සාවතී” තායං සාවතීයං
 “පිණ්ඩ සලිගෙ අලංති පිණ්ඩා” තාය පිණ්ඩායං—“සහයා
 පරං ඵතයා භික්ඛු සබ්බසාදා තං භික්ඛුසබ්බං පරොසහයා-
 සංසාරෙ තයං ඉක්කන්තිති ‘භික්ඛු’ හගසද්දුපපද ඉක්කදසා
 නට්ඨෙත්සු “භික්ඛුතං සතං භික්ඛුසතං—අමතීති අනෙතා”
 අමරොගබ්බමිත්සු “අනො අනච්ඡිති අනච්ඡතො—අනොනුච්ඡා
 හුතොත්ථිවා අනච්ඡතො * —

37 නිග්ගහිතසූචාණී—විපදමිදං “රුපංචකති අසාදෙ
 තීති වක්ඛු” වක්ඛුඅසාදනෙ “උඬං පඤ්ඤාති උදපාදි” උද
 සද්දුප පද පදගතමති “බන්ධනති එතාති සීරො” සිබ්බිකෙන
 “අවනතො සීරො යාය සොයං අවංසීරො—පුරෙත්තා පුරිමා-
 පුරිමා එව ජති පුරිමජති” නංපුරිමජතිං—සරමිති සරගති
 මිත්තායං “අණුව පුලුව අණුං පුලාති—ආරමණං මනති
 ජානාතිති මනො—පුබ්බං ගවජනති පවගනනතිති පුබ්බබ්බ
 මා—මනොපුබ්බබ්බමා ඵතෙසංති තෙ මනොපුබ්බබ්බමා—සපා
 වං ඩාරෙතතිති ඩාරිණි” පසංසනතිති පසුබ්බසංසපසංතෙ “රු
 පාදති ආරමමණෙති සංසුට්ඨ අගෙහොති සගෙහො—අගෙහොති
 උගතමව්චි පාටිපදිකො තසමි සගෙහං—පමොදනතිති පසු
 බ්බ මුද මොදනෙ “යනති ගවජනති ඵතෙතීති යානාති”
 යාගති පාසුණෙනෙත්සු තෙති ඵතෙති යානෙති—“ගවජ්ඣාති
 ගතං—නගතං ගතං—අගතං සපාචෙන දිසාති පසුඤ්ඤ
 යතිති දිසා” දිසපෙක්ඛිනෙ තදිසං—විචෙට්ඨනතිති විච චි
 චෙට්ඨනෙ—

38 කවිලොපංති—විපදමිදං “බලම විදනති ජානති
 ති විදු” විදුසුණෙ තෙසං විදුනං—“බලති මොහෙතිති බා
 ලො” බලමොහෙ “අසාසිත පසාසිත මගෙතන ජිවති
 නපසුසු ජිවිතොති අභිපායො” “දිව්ඛධමික සමපරාසිකෙ

මේ අනුමේ ලාභී අදර්ශනීවා බාලෝ” විසද්දුපපදලා
ආදානෙ—

39 ඔප්පුප්පෙමානි—විපදමිදං “සප්පුරසෙහි අරතබ්බා
උපගතතබ්බානි අර්ශා” අරගතිමති “සතනිති සච්චා” සත
සාතබ්බා“සච්චසුචි සච්චසුචි සච්චසුචි සච්චසුචි සච්චසුචි—අ
ර්ශානං සච්චානි අර්ශසච්චානි” තෙසං අර්ශසච්චානං “දිසා
තෙති දසානං” දිසපෙකතිමේ “සාසනි අනෙතානි සාස
නං” සාසඅනුසිට්ඨිමති “මහනතානං ගලති ගච්ඡති එතෙ
නානි මහලං” මහනතසංග්ගපපද ගලගතිමති—

40 සරෙමාසරෙති තිපදමිදං “පරෙජාතොපරෙ” අභි
නානුති අභිපුබ්බනානුනානෙ“උත්තාපස්සානි උත්තතතං”
උපුබ්බතපසනාපෙ “සනාතො ජායනති එතෙතානි බ්‍රහ්ම”
බ්‍රහ්මනාතො “සරෙතො තොසෙතිති බ්‍රහ්ම” බ්‍රහ්මනා
සතෙ—

41 බ්‍රහ්මප්පෙමානි විසද්දුප්පෙමානි—තිපදමිදං “සංචුජ්ජ
නිති සංචොගො—සංචුජ්ජනි එතානි වා සංචොගො—විගතො
සංචොගො ගසසොති විසද්දුප්පෙමානි—අවිච්චොගො වා
ගතො සච්චනිති අසච්චා” අපුබ්බසා සුභසාසනෙ “විසසතිති
පුප්ඵං” පුප්ඵවිසසනෙ “පුප්ඵං නිකච්ඡානං පුප්ඵං
ච්ඡානි පුප්ඵං—කුට්ඨං ගච්ඡතිති අනි” අග්ගකුට්ඨගතිමති
“අග්ගසා ගර්භිතබ්බංති අගාරං” අපුබ්බගර්භනිකායං
“අග්ගනො අගාරං අග්ගගාරං” ඉතරංගෙයාදිහතමෙව—

ඉති සංග්ග ප්‍රකාශනං

42 නොකංර පුඵසාගමොක්ඛිති—පඤ්චපදමිදං සුත්තං
පුඵසානි අත්තාපෙකති ජට්ඨිතිදෙදසො “අත්තං අපෙකති
නි අත්තං අපෙකති—අත්තං අපෙකති වා ජට්ඨි වානි අ
ත්තං අපෙකති ජට්ඨි—අත්තං අපෙකති ජට්ඨි නිදෙදසො අත්තං
අපෙකති ජට්ඨි නිදෙදසො—අගච්ඡතිති අගමො—අගමනං වා
අගමො—

43 සාසංගමනොරසො නි—චතුප්පදමිදං සුත්තං.

44 අබ්බොද්ධිති—විපදමිදං සුත්තං “අභිඋද්ධිති දෙස
සිත්තානි අබ්බද්ධිති” අබ්බද්ධි උපුබ්බ ඊර දෙසනෙ.

45 අරේකාඅභිධි—විපදමිදං සුභතං “අවසාසනං පතිට්ඨානං ඵලාති ඔකාසො” අවුඛකසපතිට්ඨානො “අභිමකාසො අරේකාකාසො” තස්මිං අරේකාකාසෙ—

46 ගෙනවාඉවණ්ණං නි—වතුපදමිදං සුභතං අරේකා අරේකා ඉති වුත්තරුපානගොනතිවාති අරේකා—“අභිඉවණ්ණං නි අභිවණ්ණං”—අභිඉඛි ඉඛි ඉවණ්ණං නි අභිවණ්ණං නි අභිවණ්ණං” අභිඉඛි ඉරුකට්ඨො “ධාරකතඛාති ඉණං” ඉණධාරණ “මුච්චතිති*මුච්චො, මුච්චොවනො “අභිඉණ්ණොමුච්චොති අරුණ්ණමුච්චොති—

47 අභිසංඛනසං නි—නිපදමිදං “සිලකිං නධා දංගොගුණං ඵසතිති ඉසි” ඉසගවෙසනො “ඉසිතං ගණො ඉසගණො—අභිඉසගණො අභිසිගණො—

48 ක්ඛිපිපභිසං නි—නිපදමිදං “කුට්ටංගවණ්ණං අගති” අගකුට්ටගතිමිති “පටි අගති පටගති” දෙසෙකති දංගඛො “කිලෙසෙ ජනෙතති ජනා” ජනජනො “පඤ්ඤා ඵලො සුභි පදං—ජනානං පදං ජනපදං” කෙසුජනපදෙසු පතිලියති පතිපුඛි ලිය පති ලියනො “පතිරුපතිති පතිරුපො” පතිපුඛි රුපඅනුරුපෙ “දිසාති බායතිති දෙසො” දිසබායනො “පතිරුපොව සො දෙසොවාති පතිරුපදෙසො—වසනං වාසො, තස්මිං—පතිරුපදෙසෙ වාසො පතිරුපදෙසෙ වාසො. —

49 සුභස්සබ්බාසුරනො නි—නිපදමිදං “සුභස්ස අසුභ” නස්ස සුභස්ස—“සුභස්සලෙසෙ ජනෙතති සුභස්සනො” සුභස්සද්දුපපද ජනජනො “සුභස්සවතිති සුභස්සනං—සුභස්සනොගුණං සුභස්සනං වා—මනා අභුසො තොසෙතිති මනුස්සං” මනස්සද්දුපපද අසුභස්සපරිමාණ්ණොසනතිසාමනෙසු” ද මනා අස්සංවා මනුස්සං—

50 ඛෙමියං නි—විපදමිදං “අමතිති අනෙතා—අකිංකරෙතිති අකිකාරො” තෙන අකිකාරො” “අවනන්ධතිති මනබො “අවසුඛි නන්ධ බන්ධනො අවසුඛි අවසුඛි සුසංසනො “සරති පට්ඨනං ඵලොති සරි” සරගති

මහි තස්මිං සරීරේ “සකෙතභි බාදිතඛෙති මංසං” මංසවා
දතො “චූෂිංහිඤ්ඤාං ගිහි පච්ඤානිති ලොගිතං” ලුසද්දුප
පදගිගතිමහි—

51 අනුපදිට්ඨානංවුදානගොගතො ති—චිපදමිදං සුතං
“උපදිසුකෙතති උපදිට්ඨා + —නඋපදිට්ඨා අනුපදිට්ඨා”
තෙසං අනුපදිට්ඨානං—“උච්චිඤ්ඤාං චුතො—සුඤ්ඤානි
ගොතො—සුඤ්ඤානි ඵණ්ඩානි ගොතො—චුතොනාච සො
ගොතොනාච චුතොගොතො තොනාචුතොගොතො—පාපිස
තෙතිපාතං” පසුඛි අපපාපුණ්ණො “අධිතඛිනති අගනං”
අගනතිමහි “පරංඅගනං පරාගනං-අධිතඛිනති අගනං-උපගන්
ඤ්ඤා අගනං-උපාගනං-උපගන්ඤ්ඤා ගතිතඛිනති උපාගණං” උ
පසුඛිගතනිංසාගතිසු “නිසෙසසකො ආගුසො සුඤ්ඤානි
නා ගොතො” නිආසුඛිසුඤ්ඤාගො “උපධාරිගතිති උපධි”
උපසුඛිබාධා රිණො “නඤ්ඤානි ඵණ්ඩානි නිදර්ශනං-අනුච්ඡි
නං අනුබොධො” අනුසුඛි බුබුදුගුණො බුබු බොධො බුබු
අචිතමිනො “උපසමිගතෙති උපසන්නා” උපසුඛි සමු උප
සමෙ” සුච්ඡිඋපසන්නං සුච්ඡිඋපසන්නං—සුච්ඡි උපසන්නං සුච්ඡි
සන්නං “අලගනති සිලෙසනති ඵණ්ඩානි අලගො” අසුඛි
ලිපිලෙසනො “සුච්ඡිඅලගො වාලගො—සුච්ඡිඅලගො ස්වාල
ගො—අඛණ්ඩොති අඛණ්ඩං” අසුඛි ඛණ්ඩොති “සුච්ඡිඅ
ඛණ්ඩං සුච්ඡිඛණ්ඩං—සුච්ඡිඅඛණ්ඩොති ස්වාඛණ්ඩො” * සුආසුඛි
ඛණ්ඩොති “උකඛිපිණ්ඩං ජරපිණ්ඩං නඤ්ඤානි උදිරිතං, උ
සුඛි ජරකමපනො “සංඋදෙදසධිඤ්ඤානි සමුද්දිට්ඨා” සංඋසු
ඛිදිසිඋච්චාරණො “චිඤ්ඤානො අගතිති චිගණං” චිසුඛි
අග ගතිමහි උගණමහි වාචිපාටිපදිකොචෙසො “චිඤ්ඤානො
අධිකං ගච්ඡතිති චිඤ්ඤානං” චිඤ්ඤානි ගමු ගතිමහි “චිඤ්ඤා
නො අගනං ව්‍යගනං—අචගච්ඡිගතෙති අචගාගමනං” අ
ච අසුඛි ගමුගතිමහි අචගතිති අනුසුඛි ඉගතිමහි “උප
ගතනං උපසාකො” උපසුඛිගතනංසාගතිසු “අනුසුඛිපසු
නං ආගුසො වර්තඛිනති අනච්ඡරියා” අනුසුඛිවර්තනිග
කඛණ්ණො වර්තනණ්ණො අඵවා “නච්ඡරියානි අනච්ඡරියා—
පරිසමන්තො ඵසනා පරිගෙසනා” පරිසුඛිඵසපරිගෙසනො

+ අගමාවර්ගසං වන්න.

* සුරකඛානං ස්වාකඛානොති—සිගල.

"පරං ආමසති පරමාසො" පරසද්දුපපද ආපුර්ව මස ආම
සනෙ එවං සරසාච්චේදිතබේධා "පරිසමන්තතො ගස්ගතෙ
ති පරිග්‍රහො" පරිසමිගහ උපාදානෙ" පකාරෙන ගස්ග
තිති පකග්‍රහො" පසුබිගහ උපාදානෙ "පකාරෙන කමනං
පකග්‍රහො" පසුබි කමුනතිමිති "පරංඨානං කමති ගව්ස්තිති
පරංකග්‍රහො" පරසද්දුපපද කමුපදගතිමිති "කොසල්තො
නිකග්‍රහො හුත්වා කමතිගව්ස්තිති නිකග්‍රහො" නිසුබ්බකමුප
දවිකෙබ්බෙ "චාථි කසාවො එතස්සාති නිකග්‍රහො" කසා
වොති කසාවච්චාචකො පාටිපදිකො කිලෙසාපිති තස්සදි
සත්තා තබ්බාහාරං ගජන්ති "ලග්‍රහති සිලෙසන්ති එතාති
ලග්‍රහො" ලි සිලෙසනෙ "ලග්‍රහස්ස නි අභාවො නිලග්‍රහො."
"දුට්ඨ ලග්‍රහො දුලලග්‍රහො" "භික්ඛිතභිං යාථි තබ්බාති භික්ඛා"
භික්ඛා යාචනෙ "දුලලග්‍රහො භික්ඛා එතාති දුට්ඨභික්ඛං—උච්චි
තාති වුග්‍රහං—දුට්ඨ වුග්‍රහං දුට්ඨවුග්‍රහං" "සුට්ඨදිට්ඨං සංදිට්ඨං"
සංසුබ්බ දිස පෙක්ඛණේ "දුට්ඨ ගස්ගතෙති දුග්‍රහො" දු
වුග්‍රහො දුග්‍රහො" †. "නිකසසතෙගස්ගතෙති නික
ග්‍රහො—විකෙසෙන ආකාරෙන ග්‍රහණං විග්‍රහො—අඵවා "වි
කෙසෙන ආකාරෙන අනෙකා ගස්ගතෙ එතෙනාති විග්‍රහො"
"නිකසසතො ගමනං නිග්‍රහං—අඵවා ගෙගතො නික්ඛ
න්තා ගව්ස්තෙනාති නිග්‍රහං—අභිබ්බිං කමනං අභික්ඛමො—
පටිනිවුග්‍රහං කමනං පටික්ඛමො—අභිරොකං කමනං අති
ක්කමො එවං බ්‍රාහ්මණස්ස චේදිතබේධා—

ඉති සංකීර්ණපදාදිවිග්‍රහයො

සංකීර්ණපදාදිවිග්‍රහො.

ඉදං නි සංකීර්ණපදාදිවිග්‍රහයො නිදිට්ඨානන්තරං නාමිකපදාදිවිග්‍රහ
යො.

52-1 ජිනවිච්චනසුත්තං නි—ආදිමාග විපදං "ජිනවාති
ජිනො" ජිපදං "වුට්ඨති අනෙකා විච්චනං—ජිනසංචි
තං ජිනවිච්චනං—සුත්තං නි සුත්තං" සුත්තොගෙ "ජිනවිච්
නසං සුත්තං ජිනවිච්චනසුත්තං භිති අවධාරණං නි පාදො
"කරණං කාරෙ—අභිඵවා කාරෙ අභිකාරෙ—අරතිපට්ඨනාති
එතෙනාති අනෙකා—අභිකාරස්ස අනෙකා අභිකාරෙ" ත
ස්ස අභිකාරණං—

53-2 ලිඛිතසංකීර්ණපදාදිවිග්‍රහයො නි—නිපදමිදං සුත්තං "ලි
තං අනෙකා ගස්ගතති ලිඛිතං" ලිතසද්දුපපදස්ස ගමුනතිමිති

† තදිස්සතෙදමුද්ගරණං කවිව්‍යාසන වුග්‍රහයො.

‡ කර්මයෙහි කඩවාහන වූනම් යං දිසෙති නකුටාලනාං
 ගතපිපාතධිකර්මය මාගතං.

වචණ්ණො ඉවණ්ණො—උගෙව වණ්ණො උවණ්ණො—ඉව
ණ්ණොව උවණ්ණොව ඉවණ්ණොවණ්ණො—කොව ලොව කො
ලා—කිලසඤ්ඤා යෙසං තෙති කිලසඤ්ඤා-යා යා සඛිනි යථං
සඛායා—සීලාදීකකංකෙව එසතිති ඉසී” ඉප්පට්ඨෙසනෙ ත
ස ඉසීනො “දණ්ඩනති එතෙනාති දණ්ඩො” දණ්ඩති
පානෙ “ආණ්ණං අලනති වා දණ්ඩො” දණ්ඩ ආණ්ණං “ද
ණ්ඩො අසා අනීති දණ්ඩං—කුට්ඨංගවිජිති අගති” අගකු
ට්ඨගතිමිති “සමාරං ගණිතංගති ගෙහං” ගගලපාද
නෙ “ගෙහං පති ගහපති—ගව්නති එතෙනාති සෙතු”
සිගතිමිති “සයනති බකනති එතෙනාති වා සෙතු” සිබනති
නෙ “අගෙහ සානෙ ගව්නති පවතනතිති කෙතු” කෙ ග
තිමිති “භික්ඛනසීලො භික්ඛනධම්මො භික්ඛනෙ සාධුකා
රීති භික්ඛු” භික්ඛායාවනෙ “සංභුතොති සමම්භු” සං
සද්දුපපද භුසකතායං—

59—8 ගෙභුජ්ඣායාසොඤ්ඤා—තිපදමිදං සුගතං “ආවිනි
නතිති ආබ්බා, ආසුබ්බිකාසථනෙ” ඉජ්ඣා අබ්බා ඉජ්ඣා-රඤ්ජ
නති සකතා එතොති රතති” රඤ්ජනෙ “සංචා ඉව
ති පරෙතිවා කාමසතිති ඉජ්ඣ” ඉසුඉවජාකනතිසු “අනම
සො සුතබ්බතමපි උපගමනසීලාති විබු” ගතභිංසාග
තිසු “පිච්චි ඉතොති වෙනු—සංචා වච්ඡං පායෙතිතිවා වෙනු”
වෙපාණේ “දිලිඛති පඤ්චති කාමභුණ්ණෙති දිලිඛතිති
දෙවි” දිවු දිතතිමිති—

60—9 ආභොගි විපදමිදං සුගතං “භොසඤ්ඤා ය
සා සොති අසද්දො සසඤ්ඤා—සද්දගනති එතායාති සඬා”
සංසුඛිදගසද්දගනෙ තාය සඬාය “කනතිදිප්පතිති කඤ්ඤා”
කනදිප්පතිමිති “මවුරසද්දං විණ්ණති පවතෙතතිති විරා”
විණ්ණතිමිති “ගං සද්දං කුරුමානා ගව්නතිගහිතා—ගංම
භොසා පවතෙතතා ආගව්නතිතිවා ගව්නා” ගංසද්දුපපද
ගවුගතිමිති “සලයනති ගව්නති පවතනති එතොතිසා
ලා සල ගතිමිති “පනෙ මාලෙති සොභෙතිති මාලා” මාල
සොභනෙ “තුලයනති එතායාති තුලා” තුලපමාණේ
“ගමනෙ ආගමනෙ අලනතිතිදොලා” දුගතිමිති “අන
මසො මිති පනෙති ලාභාභාගෙතනිති වා දොලා” විස
ද්දුපපද සාලා ආදානෙ “පකාරෙන ගාති දිප්පතිති පතා”

පසුබිහිවෙමින් “සඳවති අභිසඳවති සොනා” යු අභිසඳව
විණේ “පකාරෙන අපේ ජාතාතිති පසුසු—සාධු නං
ගද්ධකමපනං කණ්ණිති කරුණ” කරකරණේ “කාරු
ණීකෙ හිංසනිතිවා කරුණ” කිරිහිංසායං “මරකොණාරං
නෙතිතිතාවා” නිතයෙ “කාලදකං පාති රකිතිති කපා
ලා” කංසද්දපපදකං පාරකිණේ—

61—10 සාගමොසෙති—විපදමිදං සුතනං “අග වන්තිති
අගමො—අගමනං වා අගමො සො යෙව අගමො සාග
මො—සස වා අගමො සාගමො—

62—11 සාසායෙක ඛමනෙසුමාති—විපදමිදං සුතනං
“මනතිජානාතිති මනො” තෙන මනසා “වග්ගකං ඵ
තෙනාති වලො” ධනති * ඵතෙනාතිථාමො” ධාගති නිවු
නතිමිති †

63—12 ඵතිමාසමිති—විපදමිදං සුතනං

64—13 නාසාවාති—විපදමිදං සුතනං

65—14 නතොසසසසාසාති—විපදමිදං සුතනං—

66—15 සොරසාසාති—විපදමිදං සුතනං—

67—16 නොවවාදිතොනමිති—වතුපදමිදං “විආදිය
සසසසසසසසසසාති සො වාදි” තතො වාදිතො “ආරම
ණං වෙදෙතිති වෙදතා” විදසුණේ—

68—17 අමාසකොස්මිසමානංමාති—වතුපදමිදං “කාර
ණා කාරණං මනති ජානාතිති මති” මනසුණේ “නඤ්ඤ
තඛිං කරොනති ඵතායාති නිකති” නිපුබ්බකරකරණේ
“විපරිතං කණ්ණනි ඵතායාති විකති” විපුබ්බකරකර
ණේ “විරමනති ඵතායාති විරති විපුබ්බකරවිරමෙ “රම
නාරති—වුපුබ්බකා ජාතාති වුපුබ්බ—පකාරෙන වතනනති ඵ
තාති පකති” පසුබිවතු අවතනනෙ—

69—18 අදිනොමමාති—විපදමිදං “පඨමං අදියතිතිඅදි” “නා
ථතිති නාථො” වෙනෙය්‍යානං හිතසුඛං අසිසති ප යෙවතිති අ
යො නාථඅසිසනෙ අර්ථා “නාථති වෙනෙය්‍යානෙන කිලෙසා
දයො උපතාපෙතිති නාථො” නාථඋපතාපෙ “අර්ථා නාථති

ආයාචනී වෙනෙයෝ අතතනෝ භික්කුරුණෝ ආවේනා පි නියොජෙතිතිවා නාථො,, නාථආයාචන නියොජනෙසු—අ ථවා “සාධුභික්කවෙ භික්කුකාලෙන කාලං සත්තානං අත්ත මපන්නං පච්චෙවකම්යස්සංති අදිනා සත්තානා තං තං භි නුපට්ඨන්තිං ආයාචනී පරමෙන වා චිත්තිස්සරුගෙන සබ්බස තෙහ ඉසති අභිනවතිති පරමිසසරුගභවවා නාථොති වූ වචනී නාථ ඉසාරුසෙ තං නාථං—දිඤ්ඤාති සුරුයො භාසාය ඵත්තාති දිවො” දිවුදින්නම්භි “සමස්තති ඵතෙනාති බලං” බලසාමථෙ—“බාධණ්ඨි නාම නදි තසා අවිදුරෙ හචනීති බාධණ්ඨි”—

70—19 කුලානම්භු ඩා සරෙච්චාති—වතුපදමිදං “කොව ලොව කුලා” තෙසංකුලානං “ඉඤ්ඤාති උප්චොව ඉස වා” * “ලාමකතාවා අමන්ති ගච්ඡන්ති පච්චත්තන්තිති අත්තා” අම දුමි චිම හද ගජිසා තඤ්ඤාත්තා සමාහවාති නිගන්තං—ඵලා ඵලං ඵහති ඵතාසාති පච්චි,, පච්චිවහන “පකාරෙන ඉතො විතො අකච්ඡිත තෙතිවිපච්චි” පසුබබ අච්ඡ අකච්ඡිතෙ “පච්චිසා + අසාරං පච්චිසාගාරං තස්මි පච්චිසාගාරෙ “අග්ගිනො අසාරං අග්ගිනාගාරං—සංසාරෙ හසං ඉක්ඛති චිලොකෙතිති භික්කු—අග්ගිනා සග්ගති ඵ තාති අසනං” අසුබ්බසිසග්ගෙන “භික්කුනො අසනං භි ක්කුචාසනං—සුච්චනො අසනං සුච්චාසනං—මලන්ති සංඝිලෙ සග්ගතිති මලා” මලසංඝිලෙසග්ගෙන “තිතිමලාති සමාහවා ති තිමලං—ඵලන්ති නිපට්ඨන්තිති ඵලාති” ඵලපට්ඨන නෙ “තිති ඵලාති නිපට්ඨං—තිත්තං සමාහාරෙ තිකං—ති කඤ්ච වතුකකඤ්ච තිකවතුකං—දුමිකන්ති නිපට්ඨන්ති ඵතෙතිති දුමිකං—තසොදුමිකා තිදුමිකං,, තිලොකන්ති ගෙට්ඨාවුත්තමෙව “සග්ගෙන තෙතිති නග්ගෙන” නිගගෙ “ති භිග්ගෙනාතිතිනග්ගෙනං—සග්ගෙන පාසෙතිති පාසො” පාස භිංසායං “පාසොව පාසොව පාසොව පාසා—තග්ගොපා සා තිපාසං—භිංසිතබ්බොති හංසො” භිංසිතංසායං “අඤ්ඤ මඤ්ඤං ගසතිතිවා හංසො” ගසගසගෙන “හංසොව හං සොව හංසොව හංසා—තග්ගොහංසා සමාහවාති තිහං

* ඉග්ගඤ්ඤාති—සබ්බස + පච්චිනොති—සබ්බස

සං † “නවනි ඵයාති හචො—නචොව හචොව හචො
ව හචො—තඤ්ඤා භවා සමාහවාති නිහවං—ජුතිරුමරණ
දීති බාදිගතෙති බංකො” බාදනසබ්බෙණ “බංකොව බංකො
ව බංකොව බංකො—තඤ්ඤා බංකො සමාහවාති නිබන්ධං.”
පසාරෙන අනං තායතිති පිටකං—පිටකස්ස පිටකස්ස
පිටකස්ස පිටකානි—නිණි පිටකානි සමාහවාතිති
නිපිටකං—අරමුණං විදුති ජානාතිති වෙදනා—වෙද
නාව වෙදනාව වෙදනාව වෙදනා—විඤ්ඤාවෙදනා
නිවෙදනා—අනතතො සභාවෙන දිස්සන්තිති දිස්සා-වග
ස්සො දිස්සා වතුද්දසං—පුට්ඨත්වා හුතං දුට්ඨහුතං—අභි
තො ඤායතො ඵලෙහිති අභිනානි—අහුසො කරුණීති අ
කාරො” අපුබ්බ කර කරණං “විනවු ඵව අගතනා වත්තා
සතනං—වසන්තිඵත්වා ඵුති විනවු—භික්ඛං සමාහාරො තඤ්ඤා—
විනවුතං තඤ්ඤා වනවුතතං—

71—20 ඔවසාගමා නි—විපදමිදං “සුඤ්ඤං අනතං ස්ථි
තං—විච්චා අනං ඉරන්ති පටිඛනන්ති ඵලෙනාති විරො”
විපුබ්බඉරගතිච්චි “මහතො විරො ඵලස්සාති මහාවිරො †—

72—21 සංඤ්ඤස්සමා නි—විපදමිදං—

73—22 භාවසො නි—විපදමිදං “ගොස්ස ඔ නො—
ගොස්ස අචො භාවො—

74—23 සොසුමා නි—විපදමිදං—

75—24 අමමග්ගමා නි—විපදමිදං—

76—25 අවස්සවා නි—විපදමිදං “අවස්ස අ අවස්ස
තස්ස අවස්ස—

77—26 නනො න මං සතිමගා පුරොත්ථ සමාසෙති-සත්ත
පදමිදං “සිලාදිඤ්ඤාති විරතිති වේරො” විරවේරො
“ගොතො පත ගවංපත” ගවංපතිතේරස්ස නාමං—

78—27 ඔවරො නි—විපදමිදං “ගොව අස්ස කොව ගව
ස්සකං—ගොව චිත්තොව ගවෙත්තං—ගොව අජ්ඣොව ග

† නිනාසංති-ක-පු. 1 නිබන්ධනං—ක-පු

† කමස්සාරගො ගෙවෙස්සි බහුධා අතතො

විචිතං—හවිතං ඵලං හිමි” නසං. හවි—“පකාරෙන ද
 ණා අභිතවතං ඵලෙසුරි පසවො” පසුබිඳුනිසං වෙ
 ‘සිසානං. හිතං. ගුරුනං ඉවජනිති ගුරුවො” ගුරු ඉවජානං.
 “දළිඳං. බුනෙනතිති ධනා” බුනමපකෙ “අනන්තො
 සාමිකා නොසෙනතිති ධනා” ධන නොසනෙ—“ගා
 වො ධනා සංසං සොති ගොධනො—ඉඤ්ඤාතිති ඉඤ්ඤා—ගා
 වො 1 ඉඤ්ඤා ගො විඤ්ඤා—

79—28 කම්මිකර්මාදිකං ඉතං ඉතං—විගුණදම්මං.
 “ඵලං තව සෙන ඉතං ගතො පවතොති විපරිකො” ඵල
 ඵලං ඉතං ඵලං “තසං විපරිකො තවිකර්මා—පදසං උ
 පසමපෙ පවතතිති උපපදං” තසං. උපපදෙ “උඛාග
 වජ්ඣති උග්ගතො” තසං. උග්ගතෙ “සුරං ජනෙතිති සුර
 යො” තසං. සුරයෙ “අවසදංගං අවසානං” තසං. අව
 සානෙ—අවසුඛසදම්මරණගතාචාරාදනදානෙසු + —අව
 කිරිසෙනති අවකිරිණං” තසං. අවකිරිණං අවසුඛ කිරි
 විකිරිණං—

80—29 ගොණිකම්මිකං—තිපදම්මං “රුපාදිසු අරම
 මෙසු සඤ්ඤාතිති සත්තං” සඤ්ඤාසමෙත—

ගොණෙසු තරමානානං උජ්ඣං ගවජ්ඣ පුඤ්ඤා

සඤ්ඤා ගාමි උජ්ඣං යනති—නෙතෙත උජ්ඣතෙ සතිති.

“ගවජ්ඣතිති ගවො” තෙසං ගොනං. “තරනිති තරමා
 නා” තෙසං තරමානානං. “පුඤ්ඤා සො ගොවාති පුඤ්ඤ
 වො” යනති ගවජ්ඣති “නෙතෙති නෙතෙතා” තස්මිං නෙ
 තෙත—

81—30 සුඤ්ඤාසුඤ්ඤා—තිපදම්මං. “සි අදි සෙසං නෙති සා
 දගො—සිසානිති සෙසා—සාදගොව තෙ සෙසාවාති සා
 දං සසා—තෙසු සාදගොසෙසු—“පුඤ්ඤා වුත්තාති පුඤ්ඤානා
 ති පුඤ්ඤානානං තාති විචිතාතිවෙති පුඤ්ඤානං විචිතාති—

82—31 අංගොතිගම්මං කම්මිකං—තිපදම්මං “ඛිග
 නො සිලසමාධිපඤ්ඤානං පසති ගවෙසතිති මගෙයි”

1 ගොනං තිමෙසෙසු

+ විසදිසිවාසං මගෙසුයි

“පර, අභිනවිතා හවිතීති අභිනු—පකාරෙන අත්තං ටිච්ඡි, ජානාතිති පටු” පසුබිටුකූලේ “මාතාපිතුනං හදංසං පුරෙතිති සුමා—සුමෙස ලිඛිතං පුල්ලිඛිතං—සුමෙස හාවො පුංහා වො—සුමාව සො කොකිලොවාති පුංකොකිලො—කාය චිත්තං සුට්ඨි ඛණ්ණිතිසුඛං” සුපුඛි ඛණ්ණ අවදාරණේ “සුට්ඨි අවදනං ඛදනීති වා සුඛා” සුපුඛිඛදනකමණේ “සුඛිතනීති වා සුඛා” සුඛ අනුභවනෙ—සුකරං ඛං ඔකාසදනං ඵතස්සාති වා සුඛා—සුට්ඨි ඛණ්ණිතං වා සුඛං” සුපුඛි ඛණ්ණිතනීතියං “සුකම්මතීති සුකම්ම” සුකම්මඅනුභවනෙ “කායචිත්තං සුට්ඨි ඛණ්ණිති වා සුකම්ම” සුපුඛි ඛණ්ණඅවදාරණේ “සුට්ඨිඛණ්ණිතං වා සුකම්ම” සුපුඛි ඛණ්ණිතනීතියං “සුට්ඨිඅවදනං ඛදනීති වා සුකම්ම” සුපුඛිඛදනකමණේ “සුකකරං ඛං ඔකාසදනං ඵතස්සාති වා සුකම්ම” ඛණ්ණිතීතිසමාසොයං—“චිතා හා සා චිතාසා—නිවහනිතඛිංති නිවහනනං—චිතාසා නිමිතතනාය අත්තො පඨොජනං ඵතස්සාති චිතාසානිවහනනං—

88—82 සරලොපොමාදෙසජ්ඣෙය්‍යාදිමිති සරලොපෙ යු පකානීති—පඤ්චපදමදං “සරනං ලොපො සරලොපො—අඤ්ච අදෙසොව පට්ටියොව අමාදෙසපාඨයා—අමාදෙසපාඨයා අදරො යස්ස සොති අමාදෙසපාඨයාදි” තස්මිං අමාදෙසපාඨයාදිමිති—“පකරණං පකරි—පරානමං අපෙතිති භාසං” පසුබිටු අපපාසුණ්ණෙන “අඤ්ච පාපො අඤ්ච පාපො සබ්බෙ ඉමෙ පාපා අය මිමෙසං විසෙසෙන පාපොති පාපියො” තරා පාපියො “තු ඵච සද්දො තුසද්දො—තුසද්දො ගහණං තුසද්දොගහණං—අවධාරිතතෙති අවධාරණං අරිතමො ගහිතො ඵතෙතොති අත්තො—අවධාරණං අත්තො පඨොජනං ඵතස්සාති අවධාරණත්තං—අඤ්ච පසත්තො අයඤ්ච පසත්තො සබ්බෙ ඉමෙ පසත්තා අය මිමෙසං විසෙසෙන පසත්තොති සෙයෙක” තරා සෙයො—“අඤ්ච වුඤ්චා අයඤ්ච වුඤ්චා සබ්බෙ ඉමෙ වුඤ්චා අය මිමෙසං විසෙසෙන වුඤ්චාති රෙයෙක” තරා රෙයො—

84—83 අභ්‍යාසො මෙකච්චගෙයාසාමිමාති—පඤ්චපදමදං “ඛණො අභ්‍යාසො—රත්තනා මෙතස්ස අත්තීති රත්තො” තං

රුං. “එකසං චචනං එකචචනං” “එකචචනංඤ්ච යොචි
එකචචනංයො” තෙසු එකචචනංයොසු “යෙහුයොන නද
නිති නදි” නද සඤ්ඤ—

85—34 නබ්බමනසු සකානිති—තිපදමිදං “සසං ඉදං
සකං—සකංඤ්ච සකංඤ්ච සකානි—න පුමං සකානි නපුං
සකානි—නනපුංසකානි අනපුංසකානි—සුඛං කරණධර්මො
කරණධර්මො කරණ සාධුකාරීති සුඛකාරී” සුඛසද්දුපපද
කරකරණං—සිසං යානසිලො යානසිලො යානෙ සාධුකාරී
ති සිසයාසි” —

86—35 උපාදිතො ගමිණංගි—තිපදමිදං—

87—36 ඉණ්ණ මිණ්ණංගං නිසි සබ්බානිති—තිප
දමිදං—

88—37 භොසු කහනිකාරලොපෙසු දිසංගි—තිපදමිදං.
“නිකාරඤ්ච ලොපඤ්ච නිකාරලොපානි—කතානි නිකාර
ලොපානි යෙසං තානිති කතනිකාරලොපානි” තෙසු ක
තනිකාරලොපෙසු “අරොග්ගං යපරි කරොතිති ඥාන” ය
ප්පුනසසනහකරණද්වාවලෙමසු “සරියංගෙති සාරො” “අසති
භූමිනිති අභි” අසභුච්ඡි. “අසනති පටගනනති සත්තා එතෙ
නාති ආසු” අසග්ගමිත් “නිතිනං නිච්චං—දිපසංකෙතිදිපතං—
නිච්චං දිපතං නිච්චදිපතං—නිච්චදිපතං අයො පයොපතං
එතස්සාති නිච්චදිපතං” —

89—38 සුනංකසුමානි—තිපදමිදං “සුචි නංච භිව සුනංගි
යො” තෙසු සුනංගිසු—“ඛිත්තානි ඛිත්තානි තායනතිති ඛි
ත්තානි” ඛිත්තසද්දුපපද තාපාලන “සුඤ්ඤානි ඛිත්තානි
සුච්චන්තානි—සුච්චන්තානි විශානි සුච්චන්තානි” තෙසු සු
ච්චන්තෙසු “බ්‍රහ්මං චරිතං සිලං එතෙසං හිත්තංගංගි තෙ
භානති බ්‍රහ්මචාරිනො” තෙසු බ්‍රහ්මචාරීසු—“තතො අසං
අසීති ගභව” —

90—39 සඤ්ඤාදිනමගංගි—තිපදමිදං “පඤ්චසංඤා අදි
ඤ්ඤං තෙති පඤ්චාදි” තෙසං පඤ්චාදිනං “අසං ගං
චා අත්තං” අත්තමිතිභාවනිඤ්ඤොසො උත්තසංගමන
ති + නිකෙසකොදෙසෙතිති නිඤ්ඤොසො—අත්ත
මිතිභාවනිඤ්ඤොසො අත්තභාවනිඤ්ඤොසො—උත්තොච්ච සො

† නව්වත්තදංසිකවිකාවනිති
† සාමෙතිති සබ්බස

සොවානි උත්තරයෝ - අනුමතයෝ - අනුමතයෝ - උත්තරයෝ
අනුමතයෝ - අනුමතයෝ - අනුමතයෝ - උත්තරයෝ
අනුමතයෝ - අනුමතයෝ - අනුමතයෝ - උත්තරයෝ

91-40 සංඝස්ථිතිමයානි - විපදමිදං -

92-41 නතුංගොනා සොසුමානි - විපදමිදං - “ගො
විංගොවිංගො” තොසු ගොසු “ගොවිංගො ගොවිංගො
ගොවිංගො” ගොවිංගො ගොවිංගො “ගොවිංගො ගොවිංගො
ගොවිංගො ගොවිංගො” ගොවිංගො ගොවිංගො

63-42 සංඝස්ථිතිමයානි - විපදමිදං - “ගොවිංගො
ගොවිංගො” ගොවිංගො ගොවිංගො “ගොවිංගො ගොවිංගො
ගොවිංගො ගොවිංගො” ගොවිංගො ගොවිංගො
ගොවිංගො ගොවිංගො” ගොවිංගො ගොවිංගො
ගොවිංගො ගොවිංගො” ගොවිංගො ගොවිංගො

94-43 සිමිතිමයානි - විපදමිදං - “පඨවියා පඨවියා
පඨවියා පඨවියා” පඨවියා පඨවියා “පඨවියා පඨවියා
පඨවියා පඨවියා” පඨවියා පඨවියා “පඨවියා පඨවියා
පඨවියා පඨවියා” පඨවියා පඨවියා

95-44 අග්නිමයානි - විපදමිදං - “කුටිලංගොවිංගො
කුටිලංගොවිංගො” කුටිලංගොවිංගො කුටිලංගොවිංගො

96-45 සොසුමානි - විපදමිදං - “කුටිලංගොවිංගො
කුටිලංගොවිංගො” කුටිලංගොවිංගො කුටිලංගොවිංගො

97-46 මොවුලාදිමයානි - විපදමිදං - “අග්නිමයා
අග්නිමයා” අග්නිමයා අග්නිමයා “අග්නිමයා අග්නිමයා
අග්නිමයා අග්නිමයා” අග්නිමයා අග්නිමයා “අග්නිමයා
අග්නිමයා” අග්නිමයා අග්නිමයා “අග්නිමයා අග්නිමයා
අග්නිමයා අග්නිමයා” අග්නිමයා අග්නිමයා

98-47 මොවුලාදිමයානි - විපදමිදං - “මොවුලාදි
මොවුලාදි” මොවුලාදි මොවුලාදි “මොවුලාදි මොවුලාදි
මොවුලාදි මොවුලාදි” මොවුලාදි මොවුලාදි “මොවුලාදි
මොවුලාදි” මොවුලාදි මොවුලාදි “මොවුලාදි මොවුලාදි
මොවුලාදි මොවුලාදි” මොවුලාදි මොවුලාදි

වරුණනීති එවනාමකා නාගිති—ජලං අසාං අජීතිජලි—
ජලි එව ජලිති—අග්‍රභූතන නදනනීති නයෝ” සතුන්ගේ
සතුසවනෙ “නඵලං නෙලං—නෙලං ජලං යසා නදියා සා
ගෙති නදි නෙරඤ්ජරා” නාග නෙරඤ්ජරා “නරනති එයා
නිතිරා” තසිංගිරෙ—

99—48 සමාගිසිනාමනාගිතිවිවාරි—නිපදමිදං “සමාච
නිව සිංච සමාජිසිංගො” තෙසං සමාජිසිනාං—විණ්ණෝ
තඤ්ඤාති විණ්ණො—විණ්ණො අසා අජීති විණ්ණවා” තං
විණ්ණවනං “අතතතො සනාචෙන ගච්ඡති ගසෙඤා—න
ජී ගසො එතසාති අගනිකං” නිං පසාසි—“ මගනිති
මගතො” මගවුඩිමිති තං මගනං “ආතපං ජාදෙතිති
ජතනං” ජද ජාදතෙ “මගනං ජතනං මගාජතනං ‡—පු
ඤ්ඤාචඤ්ඤාතිති ඩිජෙ—උචා ගච්ඡතිතිවා ඩිජෙ” ඩරවඩි
නගතිසු—

100—49 නාගිමෙතිකතාකාරෙගිති—නිපදමිදං “තොච
ඉමාච නිමා” තෙගි නිමෙති “කතො අකාරෙ යෙසං තෙගි
කතාකාර” තෙගි කතාකාරෙගි—

101—50 සුනිත්තකාරෙමිති—නිපදමිදං—

102—51 සමිඤ්ඤාමානංගමිතිවාරි—නිපදමිදං “හතො එ
තෙසං අජීති හගවතො” තෙසං හගවතොනං “ආ ස
නාචතො විණ්ණොති ආවිණ්ණො” “සුඤ්ඤො ආවිණ්ණො සමිඤ්
ඤ්ඤො * “අනුකම්භිණං අසො පයොජනං එතසාති
අනුකම්භනං” —

103—52 අසොසෙනාති—නිපදමිදං “රුපසති පකාසෙ
තිති රුපං” රුපපකාසතෙ “සිතාදිනානපකාරෙන රුප
ති විකාරං ආපජ්ඣතිති රුපං” රුපරුපතො තෙන රුපෙන

104—53 සොති—එකපදමිදං ‘සිස ඔ සො’ තප්පරිස
සමාසො—

105—54 සොමාති—එකපදමිදං “ශසෙගි පරිවාරෙතිති ශ
සො” ශසපරිවාරෙ තෙන ශසසො “උපගච්ඡති එතෙනා
ති උපාසකො, උපපුඤ්ඤා අස ගතිමිති තෙන උපාසකෙන

‡ නිප්ප්‍රොවායං.

* නිප්ප්‍රොවායං ඉදංගරණං—කවිව්‍යාකරණය.

“නිවසනා ඵ්ථොති ධාතං” තෙන ධාතයො “ඌනතිඵථි,
ථි ථාතො” තෙන ථාතයො “කයවිකතං පඤ්ඤාති ඵතෙ
නාති පාදො—පාදස්ස ආරභො පාදාරභො” තෙන පාදාරභ
න “අභේති පරභෙවති පරාජිකො” “පරාජයං ආපකො
ති අකො—පරාසුඛෙවිජයෙ “ඵකකමොදිවසෙන සංවසනං සං
වසො” සංසුඛිවසසංචාරෙ “නාසංචාරො අසංචාරො—”

106—55 දිනෙකට—එකතුව “සතියකට උරහි පව
නැතිවීම” උරහිමි නමුත් මරණය—

107-58 සබ්බසාතිකවාදීන්-විපදවිද්‍යා “ශ්‍රේෂ්ඨවිද්‍යා”
 නැසීම සබ්බසාතිකවාදීන්-
 107-58 සබ්බසාතිකවාදීන්-විපදවිද්‍යා “ශ්‍රේෂ්ඨවිද්‍යා”
 නැසීම සබ්බසාතිකවාදීන්-

108-57 සමාසම්ප්‍රා. වානි-විපදමදං-

109-58 **අසවතුයේ** නමින් සතුවැති—හිපදමිදං “මතුපේ
යා ඵකව්වනං වතුසේකව්වනං” නසාවතුසේකව්වනං
“අසති පට්ඨනති ඵතෙනාති අසෝ” නසාඅභිසංයං—නසා
අසෝය “භිඤ්ඤාති පට්ඨනති ඵතෙනාතිභිඤ්ඤා” නසා භිඤ්ඤා
ය “ඤ්ඤානතිකුලනතිඤ්ඤා” මනංඋසංගතං ඵතෙනංති
මනුසං” තෙනං ඤ්ඤාමනුසංගතං “මුඛිගතෙ විවර්ගතෙති
මුඛං—

110-59කයා නෙව්ව සබ්බනාමෙහිහි-පසුවාදමිද.

111-60 සංඝාතාදිතං ති-විපදමිදං-

“කිසිවක් අපහවැනි කියව” කිසිවක් සිතමින් “භික්ෂුණියා සංවරි තෙතානි මිත්තං” වූ සංවරණ “පරිස මනනො තණ්හා ගණ්හානි පරිසනො—සහ තාසනි ඵඨානිසනා” තාස සහස සහසඛිතාසවිසමානිකං වාචාං--

112--61 පනතාගානි---විපදමිදං---

113--82 සබ්‍යන්තාගණකයාණි--වතුප්‍රදේශ "අකාරේව
අකාරේව ඉකාරේව ඊකාරේව උකාරේව ඵ"--

114--68 සංකමානි--නිපදමිදං--

115--64 හදමොදිසනාභි—විදුමිදං “ආතුකො ඉත්තං මානෙතිග්‍රමො—ඉත්තං තායති රක්ඛතිති නාතා”.—06

116-85 අනුප්‍රාප්ත ලපතා ස්වාලපනත බෙදා හැරීමේදී “කතෝ රකොං ගණ සොති කතරකො” නිකාය

†. ဂူနာစိဒ္ဓိဗိမ္ဗေ. ကာဗိဗျာနာဗျာသီလိယ.

රසසංසාරකතරණො” නසමි අකතරසංසාර “යොව සො අල
පතොවති ස්වල්පතො” තස ස්වල්පතො—

117—66 ක්වලකොසසතොවා නි--වතුපදමිදං

118—67 සපතො ව සොනං ලොපොති--වතුපදමිදං—

119—68 ලොපො වොසාපොවාති--නිපදමිදං “තසනති
පතො” පතොවානොව—

ඉතිතාමකප්පෙ පඨමො කණ්ඩො

120—69 අබ්‍යසා මමං සප්තතරිසා සෙති--වතුපදමි
දං “ප්‍රතතරිසා සහ යො පවතනති සප්තතරි” තස සප්
තතරිසා—

121—70 මමං සොවති පඨමෙ නි--නිපදමිදං—

122—71 නතුසාහොති නි--නිපදමිදං—

123—72 නතුසාසෙසාති--නිපදමිදං “නිලකඛණං චතො
නති කොසි” කෙවිනොසං තස කොසිතො “සද්ධතති
චතොනති සිලං” සිලසමාදනෙ “සිලං අසං අතීති
සිලවා”--

124—73 ඉච්ඡිති නි--නිපදමිදං--“බලනති උපතිමෙතනති
චතොනති බලං” බලසාමාදනෙ “බලං අසං අතීති බලවා
මතනති තනනති චතොනතිමති” මත සුරෙණ “මති අසං
අතීති මතිමා”--

125—74 අනසාසකෙති--නිපදමිදං “දිපතිතිරුච්ඡ” රුච
දිපතිමති “රුචිඅසං අතීතිරුච්ඡමා” තංරුච්ඡමා “පුප්‍රති විකස
තිති පුප්‍රං” පුප්‍රප්‍රතිකසනෙ “වණ්ණිකකොති වණ්ණො
වණ්ණො අසං අතීති වණ්ණවා” තං වණ්ණවතො “නතී
මකො චුප්‍රසාති අගකිකං--

126—75 අවණ්ණොවණ්ණං--නිපදමිදං “අභසෙව වණ්ණො
අවණ්ණො”--

127—76 වොතිතො සසිංතාසුති--නිපදමිදං

128—77 නමිතිතොවාති--නිපදමිදං සුතො--

129—78 සොලොභං--නිපදමිදං--

130—79 සොලොභං--නිපදමිදං--

131—80 ඉති ප්‍රමුඛසංසාරසංසාරි--නිපදමිදං “ඉතිප්‍ර

පුමාව නිපුණතාව ඉන්ද්‍රමනිපුණතාව” ඉන්ද්‍රමනිපුණතාව
ව නං සධ්‍යාවාති ඉන්ද්‍රමනිපුණතසධ්‍යාවා---

132-81

133-82

134-83

135-84

136-85

137-86

138-87

139-88

140-89

141-90

142-91

143-92

144-93

145-94

146-95 “කවිඨං විශ්ව ගර්භිතඛංති කළිඛගරං” කවිඨං
ද්විප පද ඉන්ද්‍රමනිපුණතං ඨස්ස ලොභොති “කවිතඛංති කවිඨං
කවිඨංසාධං මඤ්ඤති මන ස්‍යංභං”

147-96 පදපඨානුකෘතියාමනුජ්ජිමි සු චොක්ඛාති-තිපදමිදං
“විකන්ති-සුති විදුඛකතිජෙදංභ “තුසතිති තුභං” තුසපිති
මති “පකරණං පකති” තාය පකතියං-“අනුපදති ගවජති පාසු
ණංතිති අනුපදංභං” අනුසුඛි පදගතිමති-

148-97 නෙමෙ ධවමෙති විපදමිදං “ගාමානිථවිච්චති
ගාමවිච්චති” රක්ඛති ථස්ස රජානොති රඨං රක්ඛතිගෙ “මෙ
ගාමාවසෙයා අභිණං මානිතඛාති සුති” සුමානංභං

149-98 භාමිති ති-විපදමිදං “වසන්ති පරිමාණන්ති ථස්සා
ති වසං” වස පරිමාණං “රුජතිති රෙගො” “නත්ති
රෙගො” ථස්සාති අරෙගො” අරෙගංභං ගාමො අරෙ
ගං” තා අරෙගං-

150-99

151-100

152-101 “මයාපිතුනංගදං පුරෙ තිති පුමා” පුර පුර

෧෯ "මහෝ අස්ස අඤ්ඤි මහවා" "සත්තානංමනංසායති
වඤ්ඤතිතිවාමහවා" මනසද්‍යුපපදසාවඤ්ඤෝ 'නිලිති
අනෙතදිඤ්ඤතිතිසුවා' සුවදිහතිමති *—

153—102

154—103 "භාසිසතිතිහාසා-විනාහාසා විහාසා—

155—104

156—105

157—106

158—107

159—108

160—109

ඉතිනාමකපෙදුතිශෝකමණ්ඩා

161—110

162—111

163—112

164—113 සබ්බනාමකාරකෙපඨමො ති—තිපදමිදං "ස
බ්බසං නාමාති සබ්බනාමාති" "සබ්බනාමානං අනාරො ස
බ්බනාමකාරො" තනොසබ්බනාමකාරතො—"දිඤ්ඤාතිපඤ්ඤාති
නාමභූතොති දිඤ්ඤාතිති දෙවා—සුඤ්ඤො අරමමඤ්ඤො දිඤ්ඤ
නාතිසුරො" සුරදිහතිමති "නසුරො අසුරො—සුරසදිසත්තා අසු
රොති අඤ්ඤා—"අඤ්ඤා පඨවියං අඤ්ඤා උදකොවා ගව්ඡ
නාති නාගො" නාගගතිමති "ගඤ්ඤා අඤ්ඤාති ගනඤ්ඤා
බ්බො" ගනඤ්ඤාපද අඤ්ඤාපරිභූතො "කාරණකාරණං
මනනාති මනුසො" "උත්තරසුගතොඅඤ්ඤා පඤ්ඤාපතං එත
සොති උත්තරසුගතො—

165—114 චෛදිකාචාරි-තිපදමිදං "චෛදිකා චෛදිකා
"චෛදිකා චෛදිකා පි චෛදිකා" චෛදිකා චෛදිකා චෛදිකා
චෛදිකා" තසොචෛදිකා—

166—115

167—116 බ්‍රහ්මඤ්ඤාතිමාති—තිපදමිදං "බ්‍රහ්මඤ්ඤා
බ්‍රහ්මඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා—බ්‍රහ්මඤ්ඤාසදිසත්තා බ්‍රහ්මඤ්ඤා
තසො—බ්‍රහ්මඤ්ඤාතිමාති—"සබ්බනාමානං විනිශං සබ්බනාමිකං"
"සබ්බනාමෙති සබ්බනාමෙසු සුගතොතිවා සබ්බනාමිකං—ස

* සුවච්ඡිලාසනාති සුගතො—

බිහාමෙහු සනිටිසිනනිවා සබනාමික—සබනාමික
 අව නං විධානංවාහි සබනාමිකවිධානං—පියෙ පුබෙබ්බං
 සාහි සා ඉත් පියඉබ්බා” නාගපියඉබ්බාය—

168-117

169—118

170-119

171-120

172-181

173-122

174-123

175—124

176-125

177—186

178-127 “ලාමකතාවෙන ගිණොති පව්‍යතතිරි නි
තකො” නිතතරිච්චි “නතතාදිනිපොසෙතතිකොතිපො
සකො” * පුස පොසතෙ—

179-128

180-129

181—130 “ආරම්භය. මනනි ජාතානිති මනෝ” “තඤ්ඤා මනසි—“කෙසෙ ඔත්ති ඵළානි සිඤ්ඤා” සිරිකඤ්ඤා තඤ්ඤා සිරිසි “විච්ඡිකඤ්ඤානි වච්චා—පරං සාරෙසඤ්ඤා විඤ්ඤා උපතඤ්ඤානිසඤ්ඤා” සරගතිවිනාසාසු “පාසකඤ්ඤාසලලා භෙමි නාපෙතිති තපො” තපසඤ්ඤාපො—“පඨමාදිවඤ්ඤා පටිපාටියා වසති ගමිනිතිවඤ්ඤා” වස ගතිමිති “ගමෙස සො ගතො අලංචි ගමො” ගම සොගතො “තෙරෙතිති තෙරො” නිජ තෙරතො “ගමනාදගො උරනනි ඵළානි උරො” උර ගතිමිති “ඨනනි වාසමනනි ඵගෙනානි ථාමො” ථා සාමි භෙමි “තමනිති තමො” තම අඤ්ඤාසර “චිලලාසිමිති අලානිච්චො” චිලලාසිමා—තඤ්ඤා චිලලාසි, “පඤ්ඤා අනා ඵළානානි පදං” තඤ්ඤා පදසි—

182—181 “ඵ්විධං අභංගං ආරම්භං බන්ධනං” “නිබ්බන්ධනං අබන්ධනං” අබන්ධනයෙන් මනෝ ඵ්වන්ධනං අබන්ධනං මනෝ—

183—183 “මනසා පකතං කමමං මනෝමයං “උභයා
 වෙන අයති ගව්ඡති පටිත්තාතිති අයො” “අයසා පකතං-
 කමමං අයො මයං—තෙජසා සමො තෙජේසමො” තෙන
 තෙජේසමෙන “තපො ඵලං ගුණො තපොගුණො—තෙන
 තපොගුණෙන “ රුහනිති රුහො” රුහපාත්තාවෙ “සිරි
 සමි රුහො සිරි රුහො—පිච්ඡාකොති අපො” අපට්ඨ
 නෙ “අපෙන සමො අපොසමො” තෙන අපොසමෙන
 “අත්තනොසගාවෙන වායතිති වායො” වාගතිබ්බිනෙසු
 “වායෙන සමො වායොසමො” තෙන වායොසමෙන—

184—183 මනසා පකතං කමමං මානසිකං—වටසා පක
 තං කමමං වාටසිකං—

185—184 “පාපකො අකුසලෙධමෙමසමෝතිතිසනො”
 තෙති සමිති “සමාසෙථාති සංඤ්ඤා සි සමොධානෙ සඤ්චිසි
 නෙතෙ “සඤ්චිසතිති සඤ්චො” සංඤ්ඤා ථු සංවාසෙ “සු
 ච්ඡිසංචිසිතෙතිවාසඤ්චො” තා සඤ්චං—“සතං භුක්තො
 සබ්බානො—සතා භාවො සබ්බානො” “කර්මතෙ සුච්ඡිතෙ
 ති කතො” කර්මසං “සමානති කතො සකතතො” “ස
 නොති කාරො සකතාරො”—

186—186 “මහතිති මහනො” මහපුත්තං “වරතිති
 වරනො” වර වරණ “බාදතිතිබාදනො” බාදහකා
 ණ “අමතිතිඅනො” අමරෙණ “දමතිතිදනො” දමුද
 මනෙ “වමතිතිවනො” වමු උගතිරණ “සමෙතිතිස
 නො” සමු උපසමෙ—

187—186

188—137

189—188 “සුඛදුක්ඛං අදති හකතිති අතො” “සුඛදු
 ක්ඛං අදති හකතිති අතුමා” අදහකාණො—

190—139

191—140 “සුඛදුක්ඛං සමානං අනුභවතිති සමා” සම
 අනුභවනෙ—

192—141

193—142

194—143

195-144

196-145

197-146

198-147

199-148 "පුතනං පාති රක්කතිති පිතා" පාරක්කණේ
"පුතනං මානෙතිති මාතා" මා මානනෙ "පුබ්බෙ භාසතිති
නාතා" භාසවිසතතිසං වාචාසං. "කරොතිති කරතා" කර
කරණේ "විදතිතිවතතා" විදවිසතතිසං වාචාසං—

200-149

201-150 "මාතාපිතුහි ධාරිතතිති ඩිතා;" ධාරිතණේ—

202-151 "පරිසමනතතො තණ්හාය ගෙගතිති පරිසන
හො" පරිපුබ්බගහලපාදානෙ—

203-152

204-153 "ඵලසසෙන පඵයතෙ අනුපඵයතෙති ඵිත
ලො" ඵිපුබ්බ හු අනුපලො "හරතිතිහතතා" හරපොසනෙ--

205-154

206-155 "භවතිති හු" හු භවතෙ තස්මිං හුචි—

207-156

208-157

209-258 "ඉකාරස්ස අදෙසො ඉකාරදෙසො" "සු
පෙතඛංති සුපතං" "ඉකාරදෙසසුපතෙ අපො පයො
පතං එතස්සාති ඉකාරදෙසසුපතං—කුලංපුරෙතිති දුති
තා" දුගපුරණේ තතොදුගිතිතො—'කුඤ්චිනාදං ගජ්ජතිති
ගජේ" ගජ ගජ් ගුඤ්චි සද්දං—

ඉති නාමකපො නතිශො කණ්ණො

210-159 "සුබ්බකං ධාදතිති අතතා" "අතතතො ජ
තො අත්තෙ—

211-160

212-161

213-162

214-163

215-164

216-165

217-166 “පකාරෙන හරණං පහාරෙ” පසුබිහරහ
රණෙ “පරහවිනං පරහවො-නිසෙසසතො හරණං නිහා
රෙ-නිහරිකා හරණං නිහාරෙ-උද්ධංහරණං උහාරෙ-
සුච්ඡි හරණං සුහාරෙ-සුච්ඡි හරණං සංහාරෙ-විසෙසෙනහ
රණං විහාරෙ-අව ඔණතො හරණං අවහාරෙ-අනුසුත
පුතං හරණං අනුහාරෙ-පරිසමනතො හරණං පරි
හාරෙ-අධිකං හරණං අධිහාරෙ-අභිමුඛං හරණං අභිහා
රෙ-පති පුත හරණං පතිහාරෙ-සුච්ඡි හරණං සුහාරෙ-ඔ
පවිඨමකරුපං අහරතිති අහාරෙ-අනුපපුතං හරණං වා
අහාරෙ-අතිරේකං හරණං අතිහාරෙ-අපි එකතො හ
රණං අපිහාරෙ-අපකකම්ම හරණං අපහාරෙ-උපගන්ති
හරණං; උපහාරෙ-

218-167

219-168

220-169 “අහාරං බාදතිති කුච්ඡි-අනුපපානාදිති පු
රෙතබ්බොතිවා කුච්ඡි” කුච බාදන පුරණ ගකෙසු-

221-170

222-171 “සතොත බ්බබ්බති විහිංසතිති බ්බබ්” බ්බබ
විගෙසනෙ-

223-172 “කිසම් ගතොයිති නිගතොයි” සිං දෙවොනං
පියතිස-

224-173

225-174

226-175

227-176

228-177

229-178

230-179

231-180

232-181

233-182 ඉත්තිමිකොආසවමසොති-නිපදමිදං “පපි
පි එති එකමිති පටියො” පතිපුබ්බ එ ගතිමිති “අඵඵප

විවෙයා ආපවිවෙයා—

234—183 නදදිකොවාජ නි—නිපදමිදං “නදි ආදි සසස
ද්දගණ්ණාති සොයං නදදි” තතො නදදිකො—“නදති
නි නදි” නදසඥ “අභ්‍යතො සහංචෙන මහති වඩ්ඛිතිති
මති” මහවුඩ්ඛිමිති—

235—184 “මත්තනො අපවිං මානවි—පණ්ණනො අප
භං පණ්ණවි—නාවාසතරතිති නාවිකි—චිනතාස අපවිං චෙ
ණ්ණෙස්සි—කුන්තියා අපවිං කුන්තෙස්සි—ගොතමස්ස අපවිං
ගොතම—ගුණො අස්සා අප්පි තායං වා විජ්ජතිති ගුණවති
ගෙමො අස්සා අප්පි තායං වා විජ්ජතිති ගෙමවති—සාමව
ණ්ණො අස්සා අප්පි සාමාවති*—

236—185 පතිහික්ඛුර්ජිකාර්ගෙනතිති නි—විපදමිදං—
පතිව භික්ඛු ව රුචි පතිහික්ඛුර්ජානො—ඉකාරො අනෙතා
සස සොති ඉකාරනෙතා—පතිහික්ඛුර්ජානො ඉකාරනෙතා
ව පතිහික්ඛුර්ජිකාර්ගෙනා—තෙහි පතිහික්ඛුර්ජිකාර්ගෙනාහි-
කිලෙස මෙධති හිංසතිති මෙධා-මොභං මෙධති හිංසතිතිවා
මෙධා” මඩහිංසායං “මෙධා අස්සා අප්පි මෙධාවිති—ත
පො අස්සා අප්පි තපස්සිති—

237—186 සබ්බසංකප්පොති කුලං” කුලසබ්බසංකප්පොති “කු
ලං අස්සා අප්පි කුලවති—මහිසතෙ පුජිතතෙති මහති”
මහපුජිතං “ගොතනං අස්සා අප්පි ගොතාවති”—

238—187

239—188

240—189

241—190

242—181 අකාරාදිසංහතානමාමි නි—විපදමිදං “පිතු
ආදි සෙසං තෙති පිතාදයො—පිතාදිනං අනෙතා පිතාද්‍ය
නෙතා—අකාරොව පිතාද්‍යනෙතාව අකාරපිතාද්‍යනො”-
තෙසං අකාරපිතාද්‍යනොනං—

243—192

244—193

ඉති සාමකපො මතුකොපොති

* ගොමවති-ඉදමපිකප්පතං

245-194 නාදකොපිතනිසංසද්ධං * ති-විපදමිදං
 “තො හදි යෙසං පඨානානං තෙ හොනති පඨිධා නාද
 දංයො-ච්ඡානති ඉති සංසද්ධා යෙසං පඨිධානං තෙ හොනති
 පඨිධා විහතනිසංසද්ධො-”

246-195 කුට්ඨිකොපද්ධිමයං ති-තිපදමිදං “පක්ඛි
 මයං අභිජා පද්ධිමයංයො” තස්මිං පද්ධිමයංයො-

247-196

248-197

249-198

250-199

251-200

252-201

253-202

254-203 කාලෙ ති-ඵකපදමිදං “කරොනති ඵජාති
 කාලෙ-කාලෙ ඵචි කාලො” තස්මිං කාලෙ-“අභිඵචකා
 රො අභිකාලො-අභිකාලො අයො පයොපනං ඵකානාති අභි
 කාරනං-”

255-204

256-205

257-206

258-207

259-208 “බහු සුතං ඵකානාති සොං බහුස්සුතො”
 “බහුස්සුතං හාවො බහුසථිං-පකාරෙ අභි ධෙති පච්චි
 තෙතිති පච්චි” පට්ඨානිතිති “පච්චාය පච්චාය ඉ
 තො හතො පච්චෙතොති පච්චිතො-පච්චිතං හාවො
 පච්චිතං-විසෙසො” පුලිති මහනං හොතිති විපුලං”
 විපුලං පුලිතොති “විපුලං විපුලං හාවො විපුලං”
 කුච්චෙත පාපකෙ අකුසලෙ බලෙහි සලෙහි විලෙහි න
 මෙපති විබ්බෙතිති කුසලං” තථෙත කුසල්ලපපද සල
 විබ්බෙතෙ “කුච්චෙතෙ අකාරෙන සයති පච්චිතතිති කු

සං" නම්පන කුසලාපද සිසයෙ "කුසල පාපබලො ලු
 නාතිති කුසලං" නම්පන කුසලාපද ලුප්ථෙන "කුප්ථි
 නෙ පාපෙන අකුසලෙ බලො සාති නත්තාකරොතිති කුසා"
 නම්පන කුසලාපද සානත්තාරණ "කුසලා සුභෙන
 ලාභසිංහි කුසලං" නම්පන කුසලාපද ලාභසිංහි "පාප
 නෙ අකුසලෙ බලො කුසලසං ජිනිතු, අලංගි කුසලං" කු
 සලාපද අලංගි "පාපෙන අකුසල බලො කුස
 ලං ලුනාතිති කුසලං" කුසලාපද ලුප්ථෙන "කුසල
 සං නාලො කොසලො—සාධනං ගුණකරං කුසලං
 කරුණං" කරුණං "කරුණං ජායමානං කරුණං"
 කරුණං "සුභංගො සුභංගො පසාදිතිති වා කරුණං"
 කරුණං "පරිසාරිකං පරිසාරිකං කරුණං" කරුණං
 පෙන "කරුණං අපිති කරුණං—කරුණං නාලො කා
 රුණං" "පාපෙන අකුසලෙ බලො සලංගි සමෙණං" ස
 මෙණං "සමෙණං නාලො සාමෙණං—සුභංගො ගුණකරං
 සාධනං සුභංගො පසාදිතිති වා කරුණං"

264-213 "අප්පනා වද්ධතිති වුඛො" උඛ වුඛං නස
 වුඛං—

215-214

266-215 "ලාමකතාලෙක අමිති ගව්ඨති පවිත්තතිති
 අනෙතා—අනෙතා ඵල අනෙතා" නස අනෙතං—

217-216 "රෙභෙ වෙඛ්ඨතිති බාලො" බහවඛ්ඨ
 නෙ නස බාලො—

268-217

269-218

270-219

271-221 "ගතංගො ඵලෙසං අපිති ගව්ඨනා" ගතං
 ගව්ඨනං—"නිසංසංගො නිලෙසංගො සොඛතිති නිපු
 ණං නිපුණං පුනං * සොඛනං නිපුණං සුභංගො නාලො
 සොඛනං—නිසංසංගො අලංගි අලංගි" "සකකමමපරකමමවා
 අලංගි අලංගි අලංගි අලංගි" "අලංගි නාලො අලංගි
 රුච්ඡිතිති රුච්ඡිති—රුච්ඡිති රුච්ඡිති අලංගි—අලං

* පු පවිත්තතිති සුභංගො

[illegible]

* ගුප්තයා එව් නදිඟයා ගෙව් යුගයා—

‡ ଗଢ଼ଜୀ-ନ-୨-

දැක" දුටුවාසාය "කුසිතලයා වීඤ්ඤාවාසී දෙකා
සො" කුසලයා "කුසලයා ගිණපාන රමනීති කුසල
රො' කුසලයාද්දපද රමනීත්‍රයා "කුසලයා දෙකා අතීති
කුසලයා-මාණිකානී ප්‍රකාශනී මාණසා" මාපරිමාණ
"මාතුලයා ජාලයා මාතුලයා" මාතුලයාද්දපද රකතක
රකිතයාතුලයා තුලයා මාතුලයා "පටිතා, පටිතං විප
තනීති පටිතයා-ප්‍රකාශනීලයානිවිඤ්ඤා-විඤ්ඤානා
පාලයානිවිඤ්ඤානා" තංවිඤ්ඤානං "අධිකරණනී ප්‍රක
තනී අධිකරණං" අධිකරණනී ප්‍රකරණං "ලොකවිඤ්ඤා
අධිකරණං කාලයානී අධිකරණං" අධිකරණං කාලයානී-
274-3 රකතකයානිවිඤ්ඤානං-විපදමිදං "රකතකයා
නී රකතකයා" රකතකයාලයා "රකතකයා අධිකරණං
තාතුලයා තා රකතකයා-රකතකයානීවිඤ්ඤානං-රකත
කයා අධිකරණනී" තාතුලයා රකතකයානී "කානීසද්ධං
කාලයානී කාලයා-පාණි සංවරණං අලංකාරිතමිදං" තඤ්ඤ
තඤ්ඤා සංවරණං පටිකෙසෙයනීති පටිකෙසෙයනී සි
ධපටිකෙසෙයනී-

275-4 සෙතනිදෙකයානි-විපදමිදං "විපදමිදං උප
නිකුලයානී උපනිකුලයා" තාතුලයා උපනිකුලයා අතරාලය
නී අතරාලයද්දපද සංතනීති "අතරාලය අතරාලයා වා
රෙතනී අතරාලයානී" * "සාධනලයානී සිලයා" සාධන
නුසිලනී "සතනි පටි පිතනි සතනි පිතනි-සතනි
පිතනි අධිකරණං ප්‍රකාශනං ප්‍රකාශනී සතනි පිතනි-
ප්‍රකාශනං රුප කුමාරයානී ප්‍රකාශනං" තාතුලයා ප්‍රකාශනං-

276-5 දුපතනිකව-පෙ-කතතුලයානී විපදමිදං "අධි
ව කාලයානී අධිකාලයා-අධිකාලයානී නිකානං අධිකාලයානී
මාණිකානී-නිකානිවිඤ්ඤානං ලොකයා නිකාලයා-දිසා
ලොකයා දිසාලොකයා-දිසානි දිසාලොකයානි දිසාලොකයා
දිසාදිසාලොකයානී විකාලයා "සද්ධානිවිඤ්ඤානං
කා"නී විකාලයානී කාලයා දිසාලොකයානී විකාලයා "ආරාලයා
ප්‍රකාශනං ආරාලයානී" ආරාලයානී ප්‍රකාශනං විකාලයානී

[illegible]

එතෙසෙහි ගතයා—ගතයානං නමිමං ගතයාකමිමං”
 තසමිං ගතයාකමිමහි “සංසරෙව සම්මුතිවහිංගකවසනානව
 සංසරිසම්මුතිසත්තසතම” “සංසරිස සම්මුති හිසස ස
 තතමයං අයාති සංසරිස සම්මුති හිසස සතතමයයා”
 තෙසු සං සරිස සම්මුති හිසස සතතමයයෙසු—සිලාසකර
 නෙ—ගනු අපනගනෙ—සාගතිනිද්දන්මහි—සපදෙකතා
 සෙ—වාරිවාරෙණි—පිහ ඉපිසායං—කුබ්බකාපෙ දුගජිහිසා
 හං—දුගජපුරෙණිවා—ඉසා ඉසායං—උසුස දෙසාවාරෙණි
 රාධිසායං—ඉතතිදසනං චිත්තසු—පරාභුසුසා සුණ අව
 වාරෙණි—අනුපරිසුසා හිසසෙද්ද—භුසුසා රුච බසාති
 යං වාසායං—මනසු—මනසුසපතරමහි භුසුසාසපසං
 නෙ වහනි—“සකකුතාතිසකක—සකසාං පුරතා සකස
 පුතතා” තෙසා සකසපුතතායං “පාගබ්බංති පාමිසං—පාප
 ණි “පිසෙසෙන පරිලාහං ඩුතාති තාසෙතිරි ඩුපතං—
 පිසුසිසාසුතමපං “දස්සනං තාමනිති දස්සනතාම”
 “සමාපකාපරා ඉප්පතතිති සම්මා” සම්මුසාස ඉසසාස
 හිමිස තෙසා සම්මායං “දුසකතා භුසාපරතවජනතිති
 දලසු” දලසුගමහි “මහගතිසසුසගති ලොසාතිමෙසා”
 මහසිසුසෙව “ලහතං ලොහං—හිසසායං හිසසා” —ලොහ
 හිසසා ලොහතිං—හිසසා හිසසා හිසසා—
 හිසසෙසන සතතතිති පසතෙතො” පිසුසිසා සුද්දවං
 වංන ගෙසාපිතතං අපරිසාමති අපසුසා රාධිසා
 යං භමතතාමති භුසුසා මනගුණපරිසාසෙන පටිපෙ
 දයාමති පරිසුසාස හදසුසෙ “චාසු සුචං පහාගෙ චාසු
 හාගෙ—තසා පිසුසිසායං “අසුසුමසසුමපිති මං ලො
 මපිලොලොන “ගෙද්දා ගොති ගද්දා—දිසං භුසු දිසාසු
 දිසාසු පට දිසාසු—භුමං කෙසාති භුමං—භුමෙරෙසා
 වා භුමං—න භුමං අනාමයං—සමසුසු තෙති සම්මුති”
 සුසුසා මනසුසෙ පරිසුසායං—පරිසුසෙ පෙසෙන
 බසාපිසාමති පිසුසිසා සරසරෙණි කෙසතිති කපදනු
 රුපෙ “භුසුසුතෙසාතිභුසුසායං” භුසුසාස පුසුසායං
 ණි “මෙසාසතිසතිතිමහි” මනසද්දපට්ඨක නිතෙ

කෙනමනිනි “පකාරෙනභවතිතිපභු—රජස්ස පාලො ර
සුද්ධං-බ්ගතාතිබ්ගති තායතිතිබ්ගතං” බ්ගතසද්දුපපදස්ස
තාපාලනෙ “ලුද්දං දුරුණං කරොතිති ලුද්දකො” ලුද්දසද්දු
පපදස්ස කරකරණේ

279—8 සොධාරො ගමොකාසංඛි—වතුපදමීදං “ආතු
සොකිරිසං ධාරෙතිති ආධාරෙ” අවසාසනති කිරිසං එතී
ති ඔකාසො” අවසුඛස්සකසවිලෙඛිතෙ “වග්ගාරොප්ඨා
එතීතිවතුබ්බිධො—විසෙසෙන ආර්ථයතෙ පාපුණීයතෙතිබ්බ
පො—බ්බපෙතිපුතො බ්බපිකො—උපගන්ත්වා සිලිසනති
එතීති ඔපසිලෙසො” උපසුබ්බස්ස සිලිසසිලෙසතෙ
“උපගන්ත්වා සිලෙසනංවා ඔපසිලෙසො—උපසිලෙසෙ
තිපුතො ඔපසිලෙසිකො— විසෙසෙන සයනති පවග්ග
නති එතීති විසයො” විපුබ්බස්ස සයබ්බයතෙ “විසෙසෙ
න සයනං පවග්ගනංවා විසයො” විසයෙතිපුතො වෙසසි
කො--සමිපෙ තිපුතො සාමිපිකො” “පලතිපග්ගරතිති ප්ලං
පලපග්ගරණේ “බිරතිපග්ගරතිතිබිරං” බිරපග්ගරණේ “ඛමුජ
තිසා උස්සග්ගෙතිතිලං” තිලඋස්ස ගෙ “තිලස්සදුදංගෙ
ලං—රසියතෙ අනුභවියතෙති රසො” රසඅනුභවිතෙ “ආ
ගන්ත්වා සයනති එතීති ආසනං—උපවිසතිති උපවිවෙසී
භවනති එතීතිභූමි—අනාරකො ඉක්කතිති අනාලික්කං”
අනාරසද්දුපපද ඉක්කදස්සනබ්බෙසු “අනානොසනාවෙ
න වායති ගවුජතිතිවාසු-නකසියති නවිලෙබ්බතිතිආකාසො
නපුඛකසවිලෙඛිතෙ—

280—9 කරියතෙ නෙතාරි කරණං—දනති අවබණ්ඩ
නති නෙතාරි දුග්ගං” දුඅවබණ්ඩණේ “නවුජනකණං ව
සෙති සමෙතිති වාසි” වසසමානෙ නවුජතිති නවුජතවුජනෙ
“රුක්කංභිංසතිති එරසු” එරභිංසායං “මහියං රුහතිතිරු
කෙඛා” රුහරුහතෙ “කුං පඨවී දුලෙඛි සාතෙතිති කුද්දා
ලො” කුසද්දුපපද දුලභිංසායං “සසතිති සත්ථං”
ගෙන සකෙතෙ—

281—10 කරියතෙතිකමමං—ජිනතාචාරජිස්සති ගණ්ඨ
ස්සතිති රථො” රථආදුනෙ “පාදංජිකුතිති කණ්ඩකං” කටි
ජෙදනෙ මග්ගතිති මග්ග මග්ගනෙ ගිලතිතිගිලආදුනෙ

282—11 “කරොතිතිකතා” ගරුභාරංලාභිගණනානිති ගරුලො” ගරුසද්දුපපදලාභදුනෙ “සංගතනිංසනිති නාලො චාගණිංසායං “උප අධිකං කරොති අවිරතිති උපකු භෙත්තා”*—

283—12 “භිකෂාති පඤ්ඤාපතිති භෙත්තා” “පාඨෙතිති පඨිභ්‍යතනියං වාචායං පාඨෙතිති පටිපාකො පටිභ්‍යතනි—

284—13 “පරිසමන්තො නන්තොස්ස ස්වභවති පරි ග්‍හො—සමිඤ්ඤාං සමිඤ්ඤාං—සමිඤ්ඤාං අස්ස අනිති සාමි” “පටිච්ඡං චිත්තං පටිච්ඡංසො ආනාග් පතතති ඵ යාති පඤ්ඤා” “විසති සංසිද්ධියතිති විවරං—

285—14 “ලිඛිතස්ස අනේවා ලිඛිතො—අභිච්ඡානෙන අභිධානං” අභිපුරිධාධාරණ “අභිධානං ඵව මනං අභි ඛානමනං—ලිඛිතං අභිධානමනං ලිඛිතොභිධානමනං” තස්මිං ලිඛිතොභිධාන මනෙ—

286—15 “අභිමුඛං කතා ලපනං ආලපනං ආලපනස්ස අනේවා ආලපනං—ආලපනං අනිති අධිකං ආලපනො භිකං” තස්මිං ආලපනොභිකං—

287—16 කිරියං කරොති නිප්පාදෙතිති කාරකො—කර ණං ඵව කාරකො කරණි කාරකො—නිවසනති ඵයාති කුටි” කුටිතිවාසෙ කාරකෙතිති කුටි හස්සිකරණි “පද්ධතෙති පද්ධතො” පද්ධතො පුප්පද්ධතො “පසාදෙතිති පස තො” පසුපසසද්ධතො “කුටිතො නෙසලොමාදි ආ සඨිච්ඡානං ආංසං පටිතති දෙසොති කායොති”

288—17 “සහසරො අදි සෙසං තෙති සහසරො—ස හාදිතං යොගො සහාදිතො—උපවසනති ඵයාති උපො සරො” උපසාරිසි සෙසං “මානිකාභිමා” මාපරිමාණං—

* 289—18 මානාපිතං හදං පුරෙතිති පොසො—යජිත ඛො පුරෙ තඤ්ඤාති යකො—වෙසාවණාදො දෙවෙ යති පුරෙතිතිවා යකො—

* උපග්‍රහණන-ක-ප්‍රි-

† සකෙකන

290-19

291-30

292-21 "අඟමසා අත්ති අඟම-අඟිගතමසක
තෙතිවා අඟම" අඟ ගතිමිනි "පිපරිතවසෙන කරණං
පිකාරො-අඟසස පිකාරො අඟපිකාරො-බකසිදසා අත්ති
ති බකසිමනො" තෙන බකසිමතා ලකුණතෙති ලකුණල
කකුණ "රුපාරමමනාදිති අතති පසාතිති අකසි" අකකු
සාතෙ "සතෙන තෙතිති තෙනතං"-

293-22 "පිසෙසිගති පිසෙසිතබ්බං යෙනාති පිසෙස
තං" තසමිං පිසෙසතෙ "අභිරුපං ඵතසාති අභිරුපො"

294-23

295-24 "නමොසද්දසා යොගො නමොයොගො-න
මොයොගො අදි යෙසංතෙති නමොයොගා දයො" තෙසු
තමො යොගාදිසු "උපද්දවාදිති සුසතං පිසුපකිතං සොත්ති"
සුසපිසුපකිතෙ "කිලෙසෙ ගිංසතිති නාගො" තසානාගසා

296-25 නිවාරයෙති නිසුකසා වරතිවරණේ "සුරියා
දිති අරෙකාසරතිති අඛා" අඛා අරෙකාසරණේ "ඉවති
තබ්බොතිවගො" වගුඉවතා කනතිසු "වගො ඵවවඤ්චා"

297-26 'අග්ගතොඵලං කරෙතිති කරණං "කරණ
සා අතො කරණතො" තසමිං කරණතො-"අනුබුද්ධි
තොති අනුබොධො-නඅනුබොධො අනනුබොධො-පටිප
ප්පකිතොති පටිපට්ඨො-නපට්ඨො අපපට්ඨො "යෙ
යෙ හුතං යථාහුතං-

298-27 "පිසෙසෙන ගි තොති පටිගතතිති විනි" වි
සුකි ගි ගතිමිනි "සත්තානං ඵලං වගතිවබ්බතිති වා විනි"
වග වබ්බණේ "සමාරංගණතාතිති රථො" රථඋපාදානො-

299-28 "කාලොව අඛාව කාලධා" තෙසං කාල
ධානං-"අනතං අතිකකම්මං පටිගතතිති-අවිනතං-අව
නතං සංයොගො අවිනතසං යොගො" නිරතාර සංයො
ගොති වුත්තංගොති සපකායතිති සංඅබ්බක ඉ අපකායතෙ

300-29 "කරණං කමමං-කමමංපවදනතිති කමමස
විවතියා-පවදනෙතිවා පවවතියා-කමමං පවවතියං යෙ

සංගෙහී කමමයාවවනියා—කමමයාවවනියෙහි යුගෙහි කාමමයාවවනියයුගෙහි” තැමි. කාමමයාවවනියයුගෙහි—සෙසංතිපාතො පසග්ගානා යුගතවිසානෙ කමමයාවවනියාගොති—

301—30

302—31

303—32 “ගං අඛිකං හිරං නිත්තං පොණං පබ්බාරංතී ගමිහිරං—ගමිහං අතිරෙකං ඊ රං ඔනාහංති වා ගමිහිරං—ගංපඨිමං තඤ්ඤා ගවජ්ඣි පවග්ගාතිති වා ගමිහිරං—උදකස්ස අනතා උදකත්තං” උදකත්තනනිසුභතං ඔදකත්තනං

304—33 “සංඥා අත්ථි සාමි—ඉසාය ඉව්භාය සරති වග්ගාතිති ඉසායෙ” ඉසසද්දුපපදස්ස සරගතිමිති “අඛිකො හුඤා පතතිපවත්තතිති අඛිපති” අඛිප්ඛස්ස පතගතිමිති “දාග්ගෙඛාති දායාදො—දායං අදදාති ගණ්ඨාතිති දායාදො” දායසද්දුපපද අප්ඛස්ස දා අදානෙ “අඛිති පස්සාතිති අඛි—සස්ස අත්තතො අඛි සඤ්ඤා—පතිග්ගාති ගවජ්ඣි පතිගු” —පඤ්ඤාති සවති අභිසවතිති පසුගො” පසුඛස්ස සු අභිසවෙ “කුච්ඡිතං සුඤ්ඤං සලයති වලයති කමපති විඛංසෙතිති කුසලො” කුසසද්දුපපදස්ස සල විඛංසනෙ—

305—34 නිරියා ජුතිගුණෙහි සමුදයතො එකස්ස පුථුකාරණං නිග්ගාතො ධාරණං නිධාරණං” නිඛස්ස ධාරණං “සමපනං ඛිරං එතිස්සාති සමපනාතිති—අයඤ්ඤා සමපනාතිති—අයඤ්ඤා සමපනාතිති සඤ්ඤා ඉමා සමපනාතිති අයමිමාසං විසෙසෙන සමපනාතිති සමපනාතිති—

306—35 අදරතං අදරෙ—නජ්ඣදරෙ එතස්සාති අනාදරෙ” රුදරොති රුදි අස්ස මමොවනෙ “මාතාපිතුනා දරං හදයදරං කාමෙහිති දරකො” දරසද්දුපපදස්ස කරකරණං—

307—36 පටිභංසුති පටිප්ඛස්ස භාදිත්තිමිති—

308—37 “පුඤ්ඤා අභිභවා පුඤ්ඤා—පුඤ්ඤාති මහාසමමයොති පුඤ්ඤාතිමයො” තං පුඤ්ඤාතිමයං—

309-38 “තව ඤාති භික්ඛුනං—අකඛනතිති වතුරං—වතුරකෙති “වතඤ්ඤාති තා ඉත්ථොචාති වතුරත්ථි ඤාතිති” තෙසං අභගපච්චිකානං—

310-39 “නත්ථි සවණං එතස්සාති අසවණං—අසවණං භාලො අසා වතා” තසනතිති තස තසනෙ “අසුං සිසං චිසං එතෙසංති අසිච්ඡා” තෙසං අසිච්ඡානං “සොරං චිසං සොරච්ඡං—සොරච්ඡං එතෙසංති සොරච්ඡා” තෙසං සොරච්ඡානං—

311-40

312-41 “මනාතංචලං එතස්සාති මහපච්චලං”

313-42

314-43

315-44 උපාධාධික්ඛාර වචන නි—විපදමිදං “උප වඳ්චි උපඳ්චිඤා—අධිකාස අත්ථං චිචනං අධිකච්චනං ඉසාරස්ස චිචනං ඉසාරච්චනං—ඉසාරච්චනං තංති වා ඉසාරච්චනං—අධිකච්චනං ඉසාරච්චනං අධිකාසරච්චනං

316 මණ්ඩප්පාසංඝාලි නි—විපදමිදං මණ්ඩප්පාසංඝාලි උප්පාසංඝාලි මණ්ඩප්පාසංඝාලි” තෙසුමණ්ඩප්පාසංඝාලි “නිණ්ණං පුරණිනතිතං—පකාරෙත සද්ධිපච්චනතිති පසිද්ධිතං—පසුඛස්ස සද්ධිසරණි ගතාවසාදකෙසු” උචාසච්චි අභිසච්චිති උප්පාසංඝාලි පුරණිතං—

ඉතිතාමනෙසංඝාලිතෙසංඝාලිතෙසංඝාලි.

“කිරිසං කරුණති නිප්පාදෙතතිති කාරකං—කාරකං නං කප්පං කාරකකප්පං” කප්පං ගෙට්ඨා සංඝිකපො පුරුකා—

කාරකකප්පං නිප්පාදං.

—*—

තදන්තතරා සමාසං ආරතතෙනා.

317-1 නාමානං සමාසං සුත්තං නි ආදිමාන-නිපද
මිදං “අනේකමනති නාමාන” තෙසං නාමා නං-“සමා
සිස තෙති සමාසො-සුත්තතිති සුතෙනා-අරිය තෙ ගමය
තෙ සුයතෙති අනේක-සුතෙනා අනේක සුතතතො-අරි
වං “සුතෙනා අනේක යසං සද්දං සොයංති සුතතතො-
සමාසොති සසුසු යසං සුතතතො සොයංති සමාසස
සුසු-බුධාදිති නිසිතතොති නිසිතං-දුරුපං භිංසතිති දු
සං-දුපුබ්බසං සුතිංසං “අනෙකතිති ආනන්තකො-ඒ
වනති අනෙකති ඒවිතං-දුරුපං නෙරුතිති දුරුපං-පාප
තෙ අනුසලෙ ධර්මෙ සමෙතිති සමෙණ-බුද්ධං අනුභවී
සිකතිති බුද්ධමණි-සාරයා පුරොහිතා සාරපුරොහිතා-මො
හලියා පුරොහිතා මොහලොකො * -ගෙනස් පති ගත
පතිකො-

318-2 ගෙසං විහතියො ලොභාදා-ති චතුස්සදම්
දං-“විවිධා භාර්යනති විහතියො-විවිධෙ අනේ හා
පෙනතිති වා විහතියො-ලුපනතිති ලොපං-

319-3 “විකතිති විකුටු-සවිතිති සොතං-මුඛිතතෙ
විවිධතෙති මුඛං”-

320-4 උපසංගත නිපාතසුඛිකො අබ්බසිතො-ති-ති
පදමිදං “උපපත් සත්තිති උපසංගතො-පදනං ආදිමර්කො
වසානෙසු නිපතතිතිනිපාතො-උපසංගතො නිපාතො
උපසංගතපාතො-උපසංගතපාතො පුඛිකා යසං සොති උ
පසංගතපාත පුඛිකො-විනාසවසෙන අයනං පවසනං
බාසි-විපුබ්බසං අගගිමිති “ලිඛිතවිහතති වචනෙති නිබන්ධ
නතිතිඅබ්බසං-නිපුබ්බසං අගගිමිති නිපුබ්බසං සතත
සුචිහතතිසුච වචනවශෙව අසුඛිකානගොනති තරෙව නිවිධ
නතිති අනේ-නිපාතොපසංගතං අබ්බවන මෙතං “අබ්බ
සං අනේ හාපෙතිති අබ්බසං හාපො-අබ්බසං පුඛිකො හ
සතොයං “අනිබ්බසං අබ්බසං හවතිති දා අබ්බසං හාපො
අනිබ්බසං අබ්බසං හවති ඵසාති වා අබ්බසං හාපො-“දර
නං දරො”-

321-5 සක නසායන ලිඛිතා නි-ච්චදම්ඨං "සස ඉදං සකං-සුමස සකං සුසකං-නසුසකං නසු සකං-නසු සකස ලිඛිතා නසුසකලිඛිතං-නසුසකලිඛිතං අස අථ නි නසුසකලිඛිතා"-

322-6 "එකසසපාචො එකතං-නසො ලොකා ස මාගවාහි තිලොකං-චිත්තනි එතෙතිහි සිඛිතා" සිඛිතවි රකිතෙ "නසො සිඛිතා සමාගවාහි තිසිඛිතං"-

323-7 "පාණිතොච තුරිසංචිච යොග්ගාචිච සෙනා ච පාණිතුරිසයොග්ග සෙනායො-පාණිතුරිස යොග්ගස නානං අඛිතාති පාණිතුරිස යොග්ග සෙනාඛිතාති-බුද්ධාති රත්තනාති බුද්ධරත්තනාති-නානාචිඛො එකසාති චචි ඛො-චචිචෙන ආකාරෙන පරුඛො චචිච පරුඛො-චචි ඛො චරුඛො එතෙසංති චචිච පරුඛො-සමානො පාතො එතෙසංති සපාගා-චසෙසෙනසපාගා විසපාගා *-පාණිතු රිස යොග්ගසෙනාචිච බුද්ධරත්ත නාචිච චචිච පරුඛොච චිසපාච පාණිතුරිස යොග්ග සෙනාඛි බුද්ධරත්තන චචිච පරුඛ චිසපාගා-පාණිතුරිස යොග්ගසෙනාඛි බුද්ධරත්ත න චචිච පරුඛ චිසපාගා එච අථාති පාණිතුරිස යො ග්ගසෙනාඛි බුද්ධරත්තන චචිච පරුඛ චිසපාගාථා-පාණි තුරිස යොග්ගසෙනාඛි බුද්ධරත්තන චචිච පරුඛ චිසපාග ථා ආදි යෙසං තෙති පාණිතුරිස යොග්ග සෙනාඛි බු ද්ධරත්තන චචිච පරුඛ චිසපාගථාදරො-තෙසං පාණිතු රිස යොග්ග සෙනාඛි බුද්ධරත්තන චචිච පරුඛ චිසපාග ථාදිතං-

පාණිතො එච අඛිතාති යෙසං තෙති පාණිතාඛිතාති- පාණිතාඛිතාති අථා යෙසංතෙති පාණිතාඛිතා-නසො පාණිත ඛිතො "සුච්චිඅතනානා ඛණ්ඩිති සඤ්ඛා-පකාරොනා තංතං දිසසද්දෙන පඤ්චිති පණ්චො-පඤ්චසංඤ්ච පඤ්චණ් භාගිතිහිතං" ගෙසද්දෙන "වාදිතතෙති වාදිතං" වාදවාදි තෙ "දද්දිති සද්දෙන රචිතිති දද්දිති" දද්දි සද්දපපදස රුසද්දෙන "චිත්තන සද්දාගිති චිත්තනා" චිත්ත සද්දපපද

සහ මාසද්දේ “පඨවිංකසෙතිථිථාලං” ඵාලදිනාසෙ “පාවනාති
 අනෙතාති පාවනං” පාවතුදනෙ “සුඤ්ඤාඛංති සුභං”
 සුර යොගෙ “භිණ්ණං කථංච නාසෙත්වා ලොකති පවත්ත
 නති එතෙතාති නමුලං—නසුඛස්ස ලොකතිමති “සුඤ්ඤ
 ඛංභාති යොගනා—යොගනාතං අඛංගං ගොග්ගමං—ගො
 ග්ගමංගමෙව අභේදා ගොග්ගමංගමො—සතෙත අසතිච්ඡිකා
 සෙතිථි අසි” අසච්ඡිකාසෙ “සරතොමරෙ පාලෙතිථි චමුං”
 චමුපාලනෙ “සමෙතප්පංසනතිඤ්ඤානෙතාති ඛසු” ඛසුභංසං
 යං “සර පතිධිගනති එතොතිකලාපං” කලපතිථිඨසනෙ “හ
 භේදා අස්ස අත්ති හත්ති—ආසං සිසං ගච්ඡතිඅස්සං—ස
 ම්හාරං ගණිතස්සති රථො—ගත්තිච අස්සං වරථංච චරේ
 ත්වා ගච්ඡති පත්තිකො—සතෙත ඛං සනතිථි ඛංසං” ඛං
 සඛාදනෙ” මකෙත්වා ගච්ඡෙත්වා අසනති ඛාදනතිමකසා”
 මකසද්දපපදස්ස අසඛාදනෙ කුසං පඨවිංගිති කුසෙත්වා
 කුසපඨවිං ඛාරෙතිථි චා කුසෙත්වා—කුසද්දපපදස්ස ධාගතිමි
 ඛාඛාදනෙ “නිඤ්ඤි සත්තං පිලෙතිථි කිප්ප්පිකො—නිසද්
 දපපදස්ස පිලපිලනෙ “අත්තනො කායෙචා සතෙත භිස
 නති කිචං” කිච භිසංගං “සරත්වා සරත්වා සපති ගච්ඡතිථි
 සරසපො” සරසද්දපපදස්ස සපගතිමති * “අනත්වාතිභිකො
 ති පවත්තෙතිථි අති” අනත්සද්දපපදස්ස භිගතිමති † “ප
 ච්චත්තිකසතෙත පිලෙතිථි නකුලො” නකපිලනෙ “නකො
 උලො සස්ස සෙයං චා නකුලො—ඛිලෙන අරුරිපවත්තතිථි
 ඛිලාඤ” ඛිලසද්දපපදස්ස අර ගතිමති “මුසිකාදිං ඛා
 දනෙන ඛිලර ජිවතිථි ඛිලාඤ” “ආමසි නකොති මුසි
 කො”—කාගි සද්දංකරෙතිථි කාකො—උපාරත්වා ලුචතිථිඋ
 ලුකො” උලුඛස්ස ලුචරෙදනෙ “උඛංලුකො කණ්ණො ස
 ස්ස සෙයං චා උලුකො” සිලනති පතිධිගනති සත්තං
 එතෙතාති සිලං” “පකාරෙත ඛමෙච ජානාතිථි පඤ්ඤාතං
 සත්තංගමමෙ සමෙතිථි සමථො—විසෙසෙන පසතිථිච්චි
 පසත්තං—ඛමෙච විජානාතිථි විජා—වරනති ගච්ඡනති නකො
 ඤං එතෙතාති වරණං—දුක්ඛං අසති ඛාදතිථිදුස්සං—දුච්ච

* සිරි සපොතිසුගෙත්වාච්ච දියුනි—විනානිගොගං.

† “නත්” ස්ස ලොපොති මඤ්ඤ.

සමස්ත අසහකාරීත්වයෙන් “අභ්‍යන්තර පනතට එරෙහිව පනත—
වෙතක්කොට වුවරං—නිජයං සමාගායෙතිකං—වතුන්තං
සමාගායෙතිකං—රජං කාරෙතිති රජකාරෙ—සතුන්තං
ගන්තං ජිවිතිති සතුන්තං—මගං ගන්තං ජිවිතිති මා
ගපිතං—

325—8 “විද්වත් භාසා විනාශා—මිතිශං රුහනිති රුකෙති”
රුහ ජනනෙ රුහ පානුභාවෙවං “රුකෙතිව තිණ්ණව පසු
ව බන්ධන වස්තුන් පනපදෙති * රුකෙතිති පසුබන්ධනෙති
පනපදං—රුකෙතිති පසුබන්ධනෙති පනපදං අදි යෙසං ගෙ
ති රුකෙතිති පසු බන්ධනෙති පනපදෙති” තෙසා රුකෙ
තිති පසු බන්ධනෙති පනපදෙති “සහ වජ්‍යං පවග්ගතිති
සවජ්‍යං—

326—9 “වෙ පදාති යෙසං නාති විපදාති” තෙ විපදෙ
“අධිකාරෙතිති උත්තං අධිකාරෙතිති—තුලං අධිකාරෙතිති තු
ලාධිකාරෙතිති—තුලාධිකාරෙතිති යෙසං නාති තුලාධිකාරෙතිති
ති” තෙ තුලාධිකාරෙතිති “කුලාධිකාරෙතිති කුලාධිකාරෙතිති
රුකෙතිති—සියෙතිති සපති ගව්හිති සපො—පනෙති විජිත
බ්බං ඉතිතිති විජිතං—

327—10 “සබ්බං පුබ්බං උත්තං සබ්බං පුබ්බං—වෙ
ගායෙති විදා—දිගුසදිසකාදිගු—අච්චං “විජිලකාරෙතිති ග
තො අවගතො සුගතොදිගු—තිණ්ණමුලාති සමාගව්හිති ති
මුලං” එවං සෙසෙසු “සකා ගොධාවර්ගො † සකාගො
භාවරං—

328—11 “තස්ස පුරිසො තපුරිසො—තපුරිස සදිස
තා තපුරිසො”—

329 12 “අං අදි යෙසං විතතතිනං තෙ අමාදයො—ප
රති ව නාති පදනව්හිති පරපදාති” තෙති පරපදෙති මු
නාගං ඉදං මෙතිති” මුනානං රුහපරිපුර්වකොති

* එකවිචිතතෙ තෙව සබ්බං අනවජ්‍යං.

† උපපරිකා නිශ්චයං සබ්බං තෙති.

‡ ගොධාවර්ග-ක-වු.

දකඛණ්ණස්සාච දීසාය සදනතරුලං සායං ධුබ්බදකඛණ්ණ” තතදී
කතමොබ්බාතිහරලකඛණ්ණ ඛනුබ්බිති “කෙසෙසුච කෙසෙ
සුච ගණෙතො ඉදං සුඛං පටිත්තාතිති කෙසා කෙසී” දණ්ඩ
හිච දණ්ඩහිච පගර්තො ඉදංසුඛං පටිත්තාතිති දරකො
දණ්ඩ” තතදී—

සමාසකපසං නිර්විතං.

—ආර්ථය—

තදනතරං තථිතකපං දසෙසෙතො.

346-1 මාණ්ඩලෙම ති-ආදිමාග තිපදමිදං “ණොඤ්ඤා අත්ථි
ති ණො-නපතති නජිජ්ජති විංසො ඵලෙනාති අපච්චිං”
නසුබ්බස්ස පතපතනෙ “දුරං අගත්තො පි පරමපරා විසෙන
ගොත්තසඬ්ඛා නං සන්නානං වග්ගි විසෙතිති ඵලං අපච්චිං”
අපසුබ්බස්ස මි වඩ්ඪිණ්ණ තසමි අපච්චි “පට්ඨි ඵලස්මා
ඵතිති පට්ඨෙයො” තං පන පති මුබ්බස්ස ඉග්ගාමිති-ණො ඵච
පට්ඨෙයො ණප්පච්චෙයො” “අරඤ්ඤා තපසා විසතිති විසි
ටෙසා”-

347-2 ණායන ණානමච්ඡාදිණො ති-ච්චදමිදං “ණාය
නොච ණානොච ණායනණ්ණා” “වච්ඡාආදිඤ්ඤා ගොත්ත
ස්සාති සො චච්ඡාදි” තස්මා චච්ඡාදිතො-“කුලං ගොපෙ
තිති ගොත්තං” “ගුපගොපනෙ ගොත්තස්ස ගණො ගො
ත්තගණො” තතො ගොත්තගණො-

348-3 ණොසෙකකත්තිකාදිති ති-ච්චදමිදං “ණො ඵච
ඵලෙය ණොයෙය” “කාත්තිකොආදි යෙසං ගොත්තගණං
ති ගෙකත්තිකා දයො” ගෙහි කත්තිකාදිති-

353-4

850-5 “ණො ඵච අලො ණලො-උපගු ආදිගෙසං
ගොත්තණ්ණංති ගෙ උපගුච්චාදයො” ගෙහි උපගුච්චාදිති-

851-6 “ණො ඵච ඵලෙ ණලෙ-විධිවා ආදි ගෙසං ගො
ත්තගණස්සාති සො විධිවාදි” තස්මා විධිවාදිතො-

352-7 “සං ඵකතො සඤ්ජති ලුගතිති අංසඬ්ඛං” සං
සුඛස්ස සඤ්ජ සමුච්ඡිත තරතිති තර තරණෙ වරතිති වර

වරුණ වහනීති වහවරුණ "භේණ එම ඉඳකො එකිකො"—
තෙලං නිසේදානිති ඵලං" ඵලානිසේදංග "රුගං
සංවරනීති භුලා" භුලාංවරුණ "රුගං ගං නීති සනං"
"මරුංගා පරුං කොංගි කාංගි" "උචිතො උඳකංගා එං පා
නී රුකනීති උචිංචප" උචිසද්දපපඳස පාරකනිකෙ "ස
කොනානිපරං උචිතං ගි සකංචා" සද්දාංගි "ගවජනනි
ඉකොනානි පාදං" පදගනිච්ඡි "බකොනි ච්ඡානි සිංචා" සිබ
කංග "ඉකොනි ජිංනනි ඉකොනානි ඉංචා" ඉන පංචකො
"සද්දෙණං බකොනිති බංගා" "ඉචිතං උචගවජනිති ඉ
ච්ඡුලි" "රුකොනිති නිජගතං" "නිජගතවසනිති රුජ
නිකො" "සද්දාංගි ඉචිතං නිජගතො නගරං සාවි
ත්" "කපිලස ඉචිතං නිජගතො නගරං කපිලවිත්තු"

353-8 ගාඨිග පතන නිකාදි සංග්‍රහාන ගිණක
සිය භණ්ඩ ජිවිතංගි මිති විසේදානිති අභිස
බ්දො ඉදානිති ගො "රුකංගානි ඉදංගං අභිනානි
ගො භානානාදංග" "සංප්‍රවිද්ධි නිංගොනිති සනනිමා
නා" සනි පුබ්බස ධාසනිමාන "නිසේදනිති නිංගො
ගො" "සිකොනිති විසේදං" "ගෙණිඉලානි හන්ධං" තං
පත ගභිතච්ඡකෙ "ජිවිතං උචගනානි ජිවිතං" ජිවිතාණ්
සන්ධරුණ "සනනිමානාව නිංගොගාව සිප්පකො හන්
ඳො ජි-කන්ධ සනනිමාන නිංගොග සිය ගණ්ඩ ජිවිකානි"
"තෙතනනාදංගොව සියගණ්ඩ ජිවිකානිව තෙතනනාදි
සියගණ්ඩ ජිවිකානි" "නානිංගො අභිතං තෙතනනාදි"-පෙ
කයා තෙසු තෙතං-පෙ-කංගි සිසිංගා නානි උචගනිති විජ
ගො" තං අභිතංගි අභිතං "විසේදංගො ඉදංගං කෙරු
තනනි වා උචිතං බකරුණං" විච්ඡුලි ස නරකරු
ච උචකානි අරනි පානකනි උචිතං වාරං" විසද්දප
ස අර ගතවිති "බකොනිති නිංගොගානි උචිතං
උචකානි රු සද්දො "සු සු කෙරුනිති සුගෙරු-ඉකොන
ගොනා සනනි සමංගනිති සද්දෙණං-උචකානි අච
ගො ගේශගෙනි අංගි" "කපිලිති වානෙරුනිතිති ක
පිටිං * "නාමිද්දංගනිති නාමි-කෙරු-පාලිං කෙරු
අස අභිතංගි නාමි-කෙරු-නාමිං කෙරු ගසං ග
විසාමි-කෙරු"

373-28

374-29 “තෙන පකථි තප්පකථි-තප්පකථියා චච නාං තප්පකථි චචනං” තස්මිං තප්පකථි චචතෙ “සුඤ්ඤ රු චණ්ණො යස්ස සො යං සුවණ්ණං-ජනෙහි රුපිගති කාන්තිගතිථි රුපියං-සතොගි ජනිගතිථි ජතු-රඤ්ජනති සත්තා ඵළාති රජනා-ජනෙහි ඉච්ඡිගතිථි ඉච්ඡිකා-

375-30 “සඤ්ඤාගති ඵළාගාති සඤ්ඤා-සුරෙහිථි සුරණො-සඤ්ඤානං සුරණො සඤ්ඤා සුරණො තස්මිං සඤ්ඤා සුරණො-

376-31 සජ්ඣාමාරි-තිපදමිදං-

382-36 “වෙරතතිස්සො දුරතනං” ඵළං දිරතනං “වෙ ගුණා යස්සා සඤ්ඤාපියා සායං දිගුණං” “අනුකතො ස භාවෙන හලුතති පචතතනතිථි හලු” හලුගති මති “වෙහලු යස්ස අධිපායස්ස සොයං දොහලො-දො හලො අස්සා අථිති දොහලුති-

384-38 “අච්ඡාදසත්තං සත්තකො අච්ඡාදසිකො” අථ වා “අච්ඡාදසසු නිසුතො අච්ඡාදසිකො-

385-39 “වෙ දුණ්ඩා යස්ස සොයං විදණ්ණො” * “ඵකො දුණ්ඩා යස්ස සොයං ඵකදණ්ණො” “ඵකොජනො යස්ස සො යං ඵකච්ඡතො-අච්ඡාදණ්ණො යස්ස පාසාදස්ස සො යං අච්ඡාදණ්ණො”

389-40 කෙසමිච්ඡිස සදෙන ධිජ්ඣිච්ඡිදිච්ඡිච්ඡි දි සඤ්ඤාච්ඡිති නා නි-තිපදමිදං “උපසම්පෙ සදති පචතතතිථි උපපදං” අච්ඡිප පදං ලබ්බති “අඤ්ඤාච්ඡි සො උපපදො වාති අච්ඡිපපදො” තෙන අච්ඡිප පදෙන සහ “අඤ්ඤා උපපදං ඵතෙසං චතුථි දුරිග තතිග සද්දනනති තෙ අච්ඡිපපදො” තෙසං අච්ඡිපපදං-

390-41 “සමානං රූපං ඵතෙසංති සරූපා” තෙසං සරූපානං “සිසනං සෙසො-ඵකස්ස පදස්ස සෙසො ඵක සෙසො-නසකිං ඵතෙසංති තෙ අසකිං”-

391-42 “කතො ඵකසෙසො ඵතෙසංති තෙ කතෙ ක. සෙසො තෙසං කතෙක සෙසානං-“දසනං දසනං

* විදණ්ණො-ක-වු.

සමුග්ගා දසදසකං” “දසදසකං චතෙසං අර්ථිතී තෙ දස දසකා පුර්සා” —

392—43 වතුපපදස්ස ලොසො තුන්තරපදදි වස්සමුචො ඩිනමාති—සත්ත පදමිදං—“වතුච සො උපපදොවාති වතු පපදො” තස්ස වතුපපදස්ස උත්තරං පදං උත්තරපදං-උත්තරස්ස පදස්ස ආදි උත්තරපදදි—උත්තර පදදිව සො චො, චාති උත්තරපදදිචො” තස්ස උත්තරපදදිවස්ස—“චුචචොච චුචො”

393—44 “සදනුපපත්තා නිපානනා සිරිකුක්ඛිති—තිපද මිදං “න උපපන්නා අනුපපන්නා—සෙඅනුපපන්නා සදනුප පන්නා—නිපතිශතෙ නිපථාදිශතෙති නිපාතනං *” “නි තිතං නිව්ඨං නිතිනිපථාදතෙ “නනිව්ඨා අනිව්ඨා †” “ලක්ඛි ශතෙත ඵතෙතිති ලක්ඛණි—අනිව්ඨා ලක්ඛණිති ඵතෙසං ති අනිව්ඨලක්ඛණි ‡” “අකබරඤ්ච පදඤ්ච බ්‍යංජනඤ්ච අ කබරපද බ්‍යඤ්ජනං” තතො අකබර පද බ්‍යඤ්ජනතො “ඉ ත්ථිලිමඤ්ච පුල්ලිඛඤ්ච නටුංසකලිමඤ්ච ඉත්ථි පුමි නටුං සකලිමං” තතො ඉත්ථිපුමනටුංසක ලිමගතො—ඉතර් නි පුච්ඤ්ඤායාති “චිපරිතං කරණං චිකාරො—චිපරිතව සෙන ඉතො ගතො පවගෙතාති චිපරිතො—චිහතනියා චි හරතං චිහතති චිහරතං” කතො චිහතති චිහරතතො—

394—45 “චෙ සද්දො ආදි යස්ස සොති වාදි” තතො වාදිතො “න ඵකො අනෙකො” අනෙකො ඵච අකො අනෙ කකො තසමිං අනෙකකො—

395—50 “දසනං සමුග්ගා දසකං—දසනං දසකං දසදසකං—දසනං සමුග්ගා දසකා” තෙසං දසකානං “චි කො ආදි යෙසං තෙති චිකා දයො” තෙසං චිකාදිනං— “තතො උත්තර තදුත්තර—තදුත්තරව තෙ පදොවාති ත දුත්තරපදො” තෙසං තදුත්තරපදො—

396—51 සාමි හදුන්වයි. දසගුණි හඤ්චාති—වතුපපද මිදං “තෙසං උත්තරං තදුත්තර—දසගි ගුණිතං දසගුණිතං

397—52 “සස්ස ඵසාති සකාති—සකාතිව තාති නා

* නිපුඛස්ස “පත පතතෙ” ති මස්ස නිපථර්තනනිකායං.

† අනිඤ්චි—ක—චු. ‡ අනිඤ්චි ලක්ඛණිං—ක—චු.

මානිවාරි සකනාමානි” තෙහි සකනාමෙහි—අභිද්ධිනාම බෙය්‍යනනනි එනම් “නිද්දිස ධිජාති නිද්දිඨං—බාරෙ තඤ්ඤං ධිපෙතඤ්ඤං බෙය්‍යං—නාමඤ්ඤං බෙය්‍යං වාරි නාමබෙය්‍යං—නිද්දිඨං නාමබෙය්‍යං එතාසං සඤ්ඤානං නි තෙ නිද්දිඨනාම බෙය්‍යං—න නිද්දිඨ නාම බෙය්‍ය අනිද්දි ඨ නාම බෙය්‍ය” තෙසං අනිද්දිඨ නාම බෙය්‍යනං—

399—54 “විවිධො භාගො විභාගො” තස්මිං විභාගෙ — “සුත්තස්ස විභාගෙන සුත්තස්සො—ඛ්‍යාත්තස්ස විභාගෙන ඛ්‍යාත්තස්සො—

402—57 චුඛාදි සරස්සවාසංඝොග්ගනස්ස සංඝමානි-චතු පාදමිදං “චුඛං නං චුඛි—අදිවසො සරොවාරි අදිස්සරො” තස්ස අදිස්සරස්ස “සංඝොගො අනෙතා යස්ස සොගං සං ඝොගනෙතා—නසංඝො ගනෙතා අසංඝොගනෙතා” තස්ස අසං ඝොගනත්තං “සග ඝොන යොවනනි සො සඝො” තස්මිං සඝො—

403—58 “විසෙසෙන අභුසො කරොතති පිත්ථානි බ්‍ය කරණං—නිහරිත්වා අභුසො යානනති ත්‍යාගො” නං පනති අපුබ්බස්ස යාගතිමිති පාපුණ්ණෙව “විසෙසෙන අභුසො සවතිති බ්‍යවච්චො—වෙ එලකානි අරනති පච්ඡානනති එ න්ථානි මාරං” —

404—59 ඉසිස්ස භාලො ආරිස්සං—ඉණ්ණස්ස භාලො ආණ්ණං උසත්තස්ස භාලො ආසගං—උජ්ජනො භාලො අජ්ජවං—අග තො සුඛතො අපෙතොති අපායො—අපායෙ ජාතො ආපා යිකො—විවිධාමිති විමිති—විමිතියා නිසුතොතො ඛෙමතිකො උපතීයතෙති උපනායො—උපනායෙ නිසුතොතො ඔපනායි කො—උපමීය තෙ අනො එතායාති උපමා—උපපුබ්බස්ස මාපමාණෙ “උපමායං නිසුතොතො ඔපමායිකො—උපගන්ත්වා අගතීය වජ්ජි ජාතාති එතෙතාති උපමා” උපපුබ්බස්ස අග පය තර ගතිමිති “උපායෙ නිසුතොතො ඔපායිකො—

405—60 ‘ නගරස්ස පරි සමන්තතො කරියති පටිච්ඡ න්තං වා කරොතිති පාකාරො—ජදනං නිවාරෙතිති නිව රො’—පති පාගකො නිවාරෙ තඤ්ඤාතිවා නිවාරො’ නි

පුබ්බස්ස වරතීවරණේ “පකාරෙන සදතිති පාසාදො—පථි
වජනනාචං කවති ජිඤ්ඤිති පාකවො” පපුබ්බස්ස කථි
රජදන විවරණේසු “පථිමුවනති එතෙනාභී පාටිමො
කෙබ්බා—පථිමුවනති එතීන්චා පාටිමොකෙබ්බා—පථි පුබ්බ
ස්ස මුව මොවනෙ “පථිකඛිඤ්ඤිති පාටිකඛිඤ්ඤි” පථි
පුබ්බස්ස කඛිඤ්ඤිති පාටිකඛිඤ්ඤි “අඛිතාච මගධාච අ
ඛිතමගධා—අඛිතමගධෙසු ඉක්කරෙති අඛිත මගධෙකො—උ
රඛිතාච මගධාච උරඛිතමගධා—උරඛිත මගධෙ ගන්තා ජිව
තිති ඔරඛිත මගධෙ චකො—ඛිමනං ඛිමන” ඛිමුවනෙ “හි
තිකඛිතති සහනතිඑතාසාති තීරිකඛිතා—උපරුජකිතිති උප
රුජකෙබ්බො—න උපරුජකෙබ්බො අනුපරුජකෙබ්බො—ජනවචනානං අනු
පරුජකෙබ්බො ජනවචනානු පරුජකෙබ්බො” තෙන සථා ජිනවච
නානු පරුජකෙබ්බො—

408—61 ‘විපරිතං කරණං විකාරො—විපරිත වසෙන
ඉතො ගතො පවතෙතාති විපරිතො—විපරිපුබ්බස්ස ඉ ගති
මති “පුබ්බං සධිසතෙති පුබ්බසෙසං—කරණං කතං—කා
මිසතෙති කාමො—කතං කාමො සසං සොසං කතං කා
මො—වරොච සො ඉසිචාති වරඉසි—වරඉසිස්ස පාටො වර
රිසං—පරඉසිස්ස පාටො පරරිසං—වෙනාටොදිගු—දිගුච දි
ගුච දිගු”—තෙසං දිගුනං—

447—62 අසුචණ්ණිකං වායොමුඛිති—වතුපදමිදං “අ
කාරෙව ඉවරණ්ණං උවරණ්ණං අසුචණ්ණං” තෙසං අසු
චණ්ණං “ආව එව ඔව අයො—

තඛිතකපො අට්ඨමො කණ්ඩො.

තඛිතකපංතිට්ඨිතං.

—*†‡—

තදගගතරං ආබ්බතං ආරගතො

ආබ්බත සාගර මඵජ්ඣති තරඛං

බාගුජ්ජලං විකරණගම කාලමිනං *

ලොපානු බකිරය † මඤ්චිතා තිරං

ධීර තරනති කචිතො ‡ පුට්ඨමිනාචා.

* මිනං—† බන්ධරය.

‡ “කචිතො” හි මඤ්ඤාති කෙවි ලඞ්ඤිතා තදපුත්තං න
ස්සිලඤ්ච වසෙනෙති වුත්තගතා.

හි අදි මාග—තඤ්චිගහගො එවං කාතබ්බො අබ්බතං
 හි අප්පබ්බසං බ්බකප්පෙන “කිරියං අබ්බසංගි අවිකබ්බිති අ
 බ්බතං—සාගරෙහි † නිබ්බන්තො ඡාගරො—සාගර සද්ධිසත්තො
 සාගරං—අබ්බතං සාගරං අබ්බතසාගරං” තං අබ්බතසාග
 රං—අජ්ඣන්තා අජ්ඣන්ති—අජ්ඣවා භවා අජ්ඣන්ති—තරණො
 තරණො ගච්ඡන්ති තරඛං—තරඛං සද්ධිසත්තො තරඛං
 අජ්ඣන්තිතරඛං එතස්මිංහි අජ්ඣන්තිතරඛං—තං අජ්ඣ
 නි තරඛං—“අභිං බාරෙහිති බාතු—ජලානි පග්ගන්තිති ජ
 ලං—ජලසද්ධිතො ජලං—බාතුජ්ජලං එතස්මිංහි බාතුජ්ජලං—
 රූපං විසෙසෙන කුරෙහි නිජ්ඣාදෙහිති විකරණං—අගච්ඡ
 නිති අගමො—කුරෙහි එභ්බාති කාලො—කාලො එව කාලො—
 විකරණස්සව අගමොව කාලොව විකරණගමකාලො—පුත්ත
 පුත්තං ජලං මජ්ඣන්ති විනො—ජනෙහි මියතෙ භිංසියතෙ
 නිවා විනො—විනසද්ධිසත්තො විනොවිකරණං ගමකාලො
 විනො එතස්මිංහි විකරණගමකාල මිතං—තං විකරණං
 ගම කාලමිතං—“ලුප්පනං ලොපො—බ්බසන්තං අනුඤ්ඤාති
 අනුබ්බන්තො—ලොපොව සො අනුබ්බන්තො වාති
 ලොපානුබ්බන්තො *—අත්තන්තො සභාවෙන රෙහි
 ගච්ඡති පච්චන්තිති රයො—තං පන රිගතිමිතිති
 මසං “රග සද්ධි සත්තො රයො—ලොපානුබ්බන්තො රයො එ
 තස්මිංහි ලොපානුබ්බන්තො” තං ලොපානුබ්බන්තො “සද්ධා,
 නුරූපෙන අසභි පච්චන්තිති අභේ—අරියතෙ ගමසතෙ සද්ධ
 යතෙහි වා අභේ—විහරන්තං විහාගො—අභිසංවිහාගො
 අභිවිහාගො—තරන්ති එභ්බාති තිරං—තිරසද්ධිසත්තො තිරං—අභි
 විහාගොතිරං එතස්මිංහි අත්තවිහාග තිරං” තං අභිවිහාග
 තිරං—“අභිං බාරෙහි ඡාන්තාතිති භි” භිබ්බිච්චි පඤ්ඤා භි
 එතෙසං අභිභිබ්බා—කත්තං චදනසිලාති කච්චො † තං පන
 කත්තසද්ධිපපදස්ස චදවිසන්තියං වාචායං චද වා පරිභාසතෙ
 “බුරුකුන්ති එතාය සයං වා බුරුකුති බුරුකුන්තමත්ත මෙවවා

† සගරෙහි—කෙවි—තදප්පතං.

* අබ්බසංගි සද්ධිසංගං—

† ඉමිනා කම්මසද්ධස්ස තස්සිලස්සා විඤ්ඤාති අඤ්ඤාති
 ඉකාරගෙනොපි අභි “කච්චො” ති පාඨන්තර වසෙන
 ගණිතන්තා මපණ්ඩිත තං සද්ධපත්තායං—

නි බුඩි—පුටුව සා බුඩිවැනි පුටුබුඩි—මර තො පාරං නෙතිනි
නාවා—නාවා සදිසත්තා නාවා—පුටුබුඩි එව නාවා පුටුබුඩි
නාවා—පුටුබුඩි නාවායානි වග්ගබෙ ජන්දානුරක්ක නන්දා
ය සකාරලොපොති වෙදිතබෙබො—

එවිත්තසකාර පරික්කතං ඉමං

ආබ්බතසද්දං චිත්තං අසෙසතො

පණ්ණාසමබ්බ මනනන ගොචරං

සුගොචරං යං වදන්තො සුඤ්ඤං

නන්දා විග්ගහො එවං කාතබ්බො “විසෙසෙන විත්ත
සන්තති විවිත්තා” නං පන චිත්තස්ස චිති විත්තායං අඵලා
“චිත්තෙන අකාරෙන විත්තා විවිත්තා—සකාරිකතොති
සකාරික” “විවිත්තාව තෙ සකාරික වානි විවිත්ත සකාරික—
පරිසමන්තතො කාරිකොති පරික්කතො*—විවිත්තසකාරිකොති
පරික්කතොති විවිත්තසකාරික පරික්කතො” නං විවිත්තස
කාරික පරික්කතං—“කිරිසං සද්ධි වදනිති සද්දං—ආබ්බතං
එව සද්දං ආබ්බත සද්දං” නං අබ්බතසද්දං “විසෙසෙන
සුලභි මහත්තං කුරුතිති චිත්තං” චිත්තස්ස සුල මහත්ත
තං චිත්තං “සිසිතං සෙසො—නිසෙසො අසෙසො—නතො
අසෙසතො—පකාරෙන නිත්තොති පණ්ණාසමබ්බ මුත්ත
නිති සමබ්බො—නං සමබ්බං—“නන්දා අනන්තං එකස්ස ගො
චරස්සාති අනන්තො—ගොචරනිති එකාති ගොචරෙ—ගො
චරෙ විග්ගාති ගොචරෙ—අනන්තො ගොචරෙ එකස්සාති
අනන්තගොචරෙ නං අනන්තගොචරං—අනන්තගොචරං
අස්ස අන්ති අනන්ත ගොචරෙ—නං අනන්ත ගොචරං
“ගොචරෙ විග්ගාති ගොචරෙ—විවරණ්ණපදෙසොති අධිප්පා
යො—සුඤ්ඤං භාවනෙ එකස්ස ගතවතො සොයං සුගො
චරෙ” නං සුගොචරං—වදන්ති වදන්තො” —නස්ස වදන්තො

408-1 අළු පුබ්බානි විග්ගනිකං ජපරස්සපද්ධතී--පඤ්ඤ
පද්ධතී “සුබ්බො ජාතානි පුබ්බානි—විසෙසෙන ගාථිකනිති
විග්ගනිකො—තෙසං විග්ගනිකං “පරස්ස අන්තං පකාසකා
නි පද්ධති පරස්ස පද්ධති” අලුත්ත සමාසො †

* සබ්බත්තෙවර්දිසොයං විග්ගහො විත්තනිකොයං

† මරෙකිලොප අබ්බත සමාසොති--පෙඤ්ඤං

409-2 පරිත්‍යක්තයෝ පදනිති විපදමිදං “පරෙ ජාතා
නි පරති-අර්තතො අර්තං පකාසකානි පදනි අර්තතො
පදනි-

410-3 මෙ මෙ පසිම මජ්ඣමුත්තම පුට්ඨාති - විපදමිදං
“පසිමෙ ජාතා පසිමා-මරෙකි ජාතා මරකිමා-උත්තමෙ ජා
තා උත්තමා-පසිමාව උත්තමාව පසිමමරකිමුත්තමා-අ
රෙකිපුරෙතති පුරසා-පසිමමරකිමුත්තමා එව පුරසා පසි
මමරකිමුත්තම පුරසා-

411-4 සබ්බේ සමෙකාභිධානෙ සරෙ පුට්ඨෙසා--තී චතු
ස්සදමිදං “අවසංවන සහ සෙ වත්තනනිති සබ්බා-තෙසං
සබ්බෙසං “අභිධිතං අභිධානං-අභිධිතෙති වා අභිධා
නං-එකස්ස අභිධානං එකාභිධානං-එකංකාලං අභිධානං
නිවා එකාභි ධානං-එකං ක්‍රියං අභිධානං-තී වා එකාභි
ධානං”-තස්මි එකාභි ධානෙ “පරෙ ජාතො පරෙ” “අරෙ
පුරෙතිති පුරෙසා” පසි විසතියං වාචායං---පච පාලක-

412-5 “අත්තනි වරෙ නාමෙතිති නාමං” තස්මි
නාමමිති “පසුජනිති පසුජ මාතො” තස්මි පසුජමාතො
“තුල්‍යං අධිකරණං යස්ස පුරිසස්ස සොයං තුල්‍යධි කර
ණො” තස්මි තුල්‍යධි කරණො-

413-6 “බලං උදෙති පසවනිති ඔදනො-රෙතං උදෙ
ති වෙපෙති නාසෙතිති වා ඔදනො” උද පසවනවෙපන
චනාසෙසු-

415-7 කාලෙති-එකපදමිදං “කරෙති එතාති කාරෙ
කාරෙ එව කාලො” තස්මි කාලෙ-

416-9 වත්තමානා පච්චුජ්ජෙග්ගෙති-විපදමිදං “වත්ත
නිති වත්තමානා “වත්තමානෙ භවනිති වා වත්තමානා”
“තං තං කාරණං පටිච්ච උප්පන්නාති පච්චුප්පන්නා”
පතිපුබ්බස්ස පද ගනිමිති තස්මි පච්චුප්පන්නො-

417-10 “ආණ්ඩපනං ආණ්ඩනි” තං පන ආණ් ආණ්ඩ
නෙ “ආසිංසනං ආසිංසනා” ආපුබ්බස්ස සිස පසංසන පනිතා
සු “ආණ්ඩනිව ආසිංසනාව ආණ්ඩනසිංසනාව” තස්මි ආණ්ඩන
සිංසන-“අනුසම්පෙ වුත්තො අනුත්තො-න උත්තොවා

අනුකතා—කරුණික කාලය—කාලය එවි කාලය—අනුකතා එවි කාලය අනුකතා කාලය” න සමී අනුකතා කාලය “පසුවනා පුරුණි පසුවමි—

418—11 “අනුමානාන අනුමති” අනුමානාන මන අනුමානාන “පරිකාපන පරිකාපන” පරිකාපන කපන නකතන “අනුමතිව පරිකාපනව අනුමති පරිකාපන—අනුමති පරිකාපන එව අනුමති පරිකාපන—නෙස අනුමති පරිකාපනෙස සතතන පුරුණි සතතමි” —

419—12 “අනුමාන පති පවිකත—අනුමාන ඉන්ද්‍රියාන පති නිසිත නිවා පවිකත—පවිකත අනු අනුති පවිකත—න පවිකත අපවිකත” න සමී අපවිකත “අනුමාන ඉන්ද්‍රියාන පරිකාපන පරිකාපන පරිකාපන අනු අනුති පරිකාපන—පවිකතන අනුකතමි න ඉන්ද්‍රියාන පවිකතන අනු අනු” න සමී අනුකතා කාලය—

420—13 “නිසිත නිවා නිසිතන” —

421—14 “සංගම ඉන්ද්‍රියාන පවිකතන සමිප—සංගම ඉන්ද්‍රියාන පවිකතන න සමි සමිප “අනු අනු නිවා අනුකත”

422—15 මානසාන සමිකතානෙමාන—නිපදමිදං “මාන අනු අනු යොගො මානොගො” න සමී මානොගො—සමිති අනු “සමිකතා කාලය සමි කාලය” න සමී සමිකතා කාලය—

423—16 “අනුමති අනුමති අනුකත” “න අනුකත අනුකත” න සමී අනුකත “අනුකතමි නිවා අනුකතමි—

424—17 “කරුණික ක්‍රියා—අනු පතන අනුපතන” අනු පතන පතනමිති ක්‍රියා අනුපතන ක්‍රියානිපතන” න සමී ක්‍රියානිපතන අනුකත—“අනුපතන අනුපතන—කරුණික කාලය—කාලය එවි කාලය—කාලය අනුපතන කාලය නිපතන—කාලය නිපතනමි නිවා කාලයනිපතන—නිපතන අනුකතන යාන” —

සමිකතානෙමාන.

425—17 බාහුලියෙහි පරිපවිකත—නිපදමිදං “සක නිපතන බාහුලියෙහි බාහු—පරිපවිකත බාහුලියෙහි වා

බාතු—විදහනනි විදුනනා සද්දනිප්පනනිං එතායානි වා බාතු
බාතුමිසානි බාතු—අසිංලිඛෙනති ගමෙනති ලිඛිතං—ලිනම්
අසිං ගමයති බොධෙනති වා ලිඛිතං—ලිතං අපාකවං අපිතං
නි වා ලිඛිතං—බාතුව ලිඛිතඤ්ච බාතුවිඛිතානි” තෙනි බාතු
ලිඛෙනති “පට්ඨිව එනිති පට්ඨයො—පට්ඨිව සද්දනිප්පනනිං
ඉතො එනිති වා පට්ඨයො—පතිත්තෙන අසො එතෙනිති වා
පට්ඨයො” —

435—18 නිජ ගුප සික මාතෙහි ඛජසා ඩානි—නිපදමිදං
“නිරොච ගුපොච නිරොච මාතොච නිජගුපතිතමානා”
තෙනි නිජගුපතිතමාතෙනි—“බොච රොච සොච ඛජසා” —

438—19 ගුප සස ගා පුසාදිති නුමිච්ඡයෙති නි විපදමිදං
“ගුරොච සසොච හරොච පුපොච ගුපසසහරසුපා—ගුප
සසහරසුපා අදයො සෙහං තෙනි ගුපසසහරසුපාදයො
තෙනි ගුප සස හර සුපාදිති—“තුංච ඉච්ඡාච නුමිච්ඡා—නුමි
ච්ඡානං අසා නුමිච්ඡා—තුං පභසෙන සුතතා ඉච්ඡාචා නුමි
ච්ඡා—නුමිච්ඡාය අසා නුමිච්ඡා” තෙසුනුමිච්ඡයෙසු—

441—20 “බාතුසා රූපං බාතුරූපං” තස්මිං බාතුරූපෙ—

443—36 “තස්ස ච්ඡන්ද්‍යසකාර චකාරන්තං සධාච්ඡත
සානි—නිපදමිදං” වානං චරොගා චචගෙනා—චචගෙනාච සකා
රොච චකාරොච චරාගසකාර චකාරා—තෙසංගාලො චචගත
කාර චකාරතං—බාතුනං අනෙතා බාචනෙතා—බාචනෙත
න සහ යො චතනනිති සධා චනෙතා” තස්ස සධාච්ඡතාසා
“සංගුසකෙනි සමිභවං—යංගං සමිභවං යථා සමිභවං—

444—37 ඉච්ඡන්තාගමොචානි—විපදමිදං “ඉගච චන්
තො ඉච්ඡන්තො—අනමනං අගමො—ඉච්ඡන්තො එච අග
මො ඉච්ඡන්තාගමො—ඉච්ඡන්තො අගමො ඉච්ඡන්තාගමො

445—38 රූපනි අසං පකාසෙනිති රූපං—පුබ්බසා රූ
පං පුබ්බරූපං” තං පුබ්බරූපං—

447—40 “භූ අදිසසා සොති හුවාදි” තතො භූවාදිතො .

448—41 රූවාදිතො නිශ්චයිත පුබ්බඤ්චානි —නිපදමිදං
“රූඛො අදි සසා සොති රූවාදි—තතොරූවාදිතො “සරං

483-78 අසංකෘතයන්ගේ ප්‍රතිකෘතියෙන්—භිප්‍රදායීදං “සං
පුරුහිති සංයෝගො—අමති ඛසාන තාවෙන පවත්නාති
අනෙකං—සංයෝගො අනෙකා යස්ස සොති සංයෝගනො
“න සං යෝගනො අසං යෝගනො” තස්ස අසං යෝග
නස්ස—විඛිණ්ණං—කාරෙතිති කාරිතො—තස්මි කාරිතො

490-83 “විපරිතවිසේන අතභං පවත්නා විපරිත
යො” තං පන විපුසි පරිපුසි අතභතීති එතො යතාරො
අතමොති වේදිතමො—

518-111 “න සඛිධාතුනො අසඛිධාතුනො” තස්මි
අසඛිධාතුනො—අසයොව ඛාතුස්ස භුගොති—

517-112 “කුමිධාතු මිහන්තිපච්ඡානං දිසවිසේනා දෙ
සලොපාතමාමානි-වතුපාදමිදං “ඛාතුච මිහන්තිව පච්චයොව
ඛාතුමිහන්තිපච්ඡානං—නෙසං ඛාතුමිහන්තිපච්ඡානං—දි
සොව විපරිතොව අදෙසොව ලොපොව අනමොව දිස
විපරිතා දෙසලොපාතමා—නතිද්ධිංති අතිද්ධිංති”
භූසු අතිද්ධිංති “සාධෙතඛාතිති සාධතාති” සාධසං
සිසිමිති තෙසු සාධතෙසු—

523-116 ඛාතුසේනා ලොපො නෙකසරස්සාති ච
තුපාදමිදං “ඛාතුස්ස අනෙකා ඛාතුස්සනො—එතොසරො
එකස්සරො—න එකස්සරො අනෙකස්සරො” තස්ස අනෙක
ස්සරො—

සාසනානි සමුද්ධිං—මයාධිකතං සමාසතො

සක * බුධි විසේසෙන—විනාශනානු විවක්ඛණි—

‘තත්ථිකතො එවං කාතඛො සාසනංති සසුථිංසාසා
“කිලෙසෙ සාසති භිසතිති සාසනං” සාස අනුසිද්ධිමති
“සදෙවකං ලොකං සාසතිතිවා සාසනං” තස්ස සාසන
නි—“සං උද්ධිතොති සමුද්ධිං—කිරියා අධිකතාති අධික
තං—සමාසිතොති සමාසො” “සමසනං වා සමාසො” න
තො සමාසතො—“සස ඉදං සකං—බුරුකුති එතාස ස
සං වා බුරුකුති බුරුකුතමතා මෙවමාති බුධි—සකාචසා
බුච්ඡාති සකබුධි—සකබුධිතා විසේසො සකබුධිවිසේසො--

තෙන සකබ්බි විසෙසෙන—විනාශනතු උපපරිකවනතු “අ
 න්. විසෙසෙන වක්කනතිති විවකවණ්” තං පන පිටුබ්බි
 සං වනති දස්සනංඤ්ඤා—

වතු කෙසො කණ්ඤො.

අබ්බා න ක සංගි රිති සං.

—අනුඤ්ඤා—

තදනනතරං කිත මාරුතගො.

බුබ්බං සුඤ්ඤා—සබ්බස්සං ලොකගෙනු බිණ්ණමිති. *
 වජ්ඣා පුබ්බමහං—වක්කමි සසාධනං † කිතකප්පං—

—පෙ—පුතනති අදිමාහ—තත්ථිඤ්ඤා ඵං භාතඤ්ඤා
 “සබ්බෙ සබ්බා සබ්බෙ භවංගෙ බුද්ධාති අබුද්ධාති බුද්ධාති
 සුඤ්ඤාති බුබ්බං—අබ්බතගුණ විසෙසෙති බුද්ධාතිඤ්ඤාතිචා
 බුබ්බං” තං බුබ්බං—“සබ්බවුමං ජානාතිති සුඤ්ඤං—සබ්බා
 උදෙති පසවති බෙපෙතිති සමුද්දං” සං පුබ්බස්ස උදිපස
 වන බෙපනෙසු—“සමුද්දං සද්ධිසතා සමුද්දං—සුඤ්ඤං සමු
 ද්දං සසංසොගං සුඤ්ඤාසද්ධං” තං සුඤ්ඤං—“සබ්බාති
 නාතිති සබ්බස්සං” කිංසබ්බං ජානාති සබ්බාරම්භාර ලක්ඛ
 ඤා නිබ්බාණ පඤ්ඤාති සබ්බාතං සබ්බං ඤෙය්‍යවුමං ජ
 නාතිති අකො—තං සබ්බස්සං—“චිට්ඨමි ලුප්පති පලුප්ප
 තිති ලොකො” ලුප් ලුප්පති පලුප්පන “ලොකිශ්ශති පති
 චිඨනති ඵත්ති පුඤ්ඤා පුඤ්ඤාති තබ්බිපාකො වාචිචා ලො
 කො” ලොක පතිච්චනෙන “භිනොති පවනති ඵලං ඵත
 සමාති ගෙනු—අනවිසෙසතො භිනො නිතිචා ගෙනු—ලො
 කස්ස ගෙනු ලොකගෙනු—ලොකං ගෙනුචා ලොකංභිතු”
 තං ලොකගෙනු—“බ්බතිති බිණ්ණං” බ්බංගෙ “න බිණ්ණං අ
 බිණ්ණං—වුමං මනති ජානාතිති වුමං” “අබ්බිණ්ණං සසංගත
 වුමො සොගං අබ්බිණ්ණං” තං අබ්බිණ්ණං—“වජ්ඣනාති
 වජ්ඣං—පුබ්බෙ ජානො පුබ්බො” තස්මිං පුබ්බෙ “සග සංච
 තෙන ගං වහනති සසාධනං” තං සසාධනං—“සිසංගතං ක
 බ්බං කිරති විනොදනති කිතං” කිරවිනොදනෙ “තප්පි
 ගති අකො ඵත්තිකප්පං—කිතස්සං සො කප්පොචාති කි
 තකප්පං” තං කිතකප්පං—

* බිණ්ණමිති—බුද්ධ. † සුසාධනංගි—බුද්ධ.

සාධනමූලික පර්යේෂණ—පර්යේෂණ මූලමතයන් සාධන
අනෙකුත් විසාරද මතයෝ—සාධනමූලික බැර * ජිනසාමයා

“සඳු හෙදා සාධනවිධි සාධන—මූලික පරිච්ඡේද
නි අනෙකුත් මූල—සාධනමූලික නං මූලමතයන් සාධන
මූල—පර්යේෂණ අනෙකුත් පර්යේෂණවිධි පර්යේෂණ” —
නං පර්යේෂණ—“පර්යේෂණවිධි නං මූලමතයන් පර්යේෂණ—
අර්ථයෙන් සූර්යයෙහි අනෙකුත්” නං අනෙකුත්—“සඳු හෙදා පරිච්ඡේද
අනෙකුත් පරිච්ඡේදවිධි වා අනෙකුත්” තමා අනෙකුත් “සාරදනං
සාරදය” සහ සාධන සොති අනෙකුත්—“විගණනා සාරදය
එකෙසෙහි විසාරද—කාරණා කාරණා මනනික මිනි—ව
සාරද මිනි එකෙසෙහි විසාරද මතයෝ—කිලෙසාදයෝ පා
පරිච්ඡේද අනෙකුත් මූල සාධන මිනි සාධන—සඳු හෙදා
ලෝකය සාධන එකුත් එකෙසෙහි වා සාධන—සුචරිතයෙහි
නිනි සුචරිත—සාධන සුචරිත එකෙසෙහි සාධනසුචරිත—
පාපරිච්ඡේද අනෙකුත් මූල ජිනසාමයන් අනෙකුත් ජිනසාමයන්
තමා ජිනසාමයන්—“අනෙකුත් මූලමතයන් මත” —

අනෙකුත් දෙසක විකලෝ—සතමුද්‍රාවෙහි භාරතෙතවිනා
නවෙසානවිධි වා—පර්යේෂණවිකලෝ තමා අනෙකුත්—

“විකලෝ අනෙකුත් රුචික අනෙකුත්” අනෙකුත් “මහං
දෙසෙහි දෙසෙක” “විගණනා හුණු කෙරෙහි පරිච්ඡේද
නිනි විකලෝ—දෙසෙකයෝ විකලෝ දෙසෙකවිකලෝ—රු
හා හනනිනි සාධන—මූලමතයන් රුහා හිංසනිනි මුද්‍රා—නිලි
රුහා බාධනිනි තෙලෝ” —සතමුද්‍රාව මුද්‍රාව තෙලෝ සත
මුද්‍රාවෙහි—භාරතයන් පරිච්ඡේදයන් එකුත් උදකාදයෝ
භාරතයන්” හර පරිච්ඡේදයෙන් තෙත භාරතෙත විනානි වි
සුචරිත “නිකලෝ නවෙසා—නිකලෝ නවෙසා—පර්යේ
ශණ විකලෝ පර්යේෂණ විකලෝ—විකලෝ පර්යේෂණ ඉ
මහානි වා පර්යේෂණවිකලෝ—පරිච්ඡේදයන් අර්ථයෙන් සූර්ය
යෙහි අනෙකුත්—

තමා සං රකිණි—මුනිවිච්ඡේදය සුචරිතයා හං-
විකලෝ සිංහකලිත—කිකලෝ සාධනෙත සුචරිත.

* සාධනවිධි-† අනෙකුත්.

සුච්ඡිකාඛිතති අරනිකං—තස්ස සාරකඛිතං “ස
 ඛෙධං මුතං ජනාති මුති—වුච්චතෙ අභො අභො
 නාති විවතං—මුතිණං විවතං මුතිවිවතං—මුතිවිවතං
 අභො මුතිවිවතභො—තස්ස මුතිවිවතස්ස “දුකෙති
 ලභිතඛෙධාති දුලලභො” දුදුඛස්ස ලග ලාගෙ තස්ස
 දුලලගස්ස—අවර සුපරකායෙහි සාධි තඛොති සිත්තං—සි
 ත්තංහං සමුතො සිත්තං—භිතොති විඛිතිති භිතො—
 භිතො අස්ස අස්සති භිතො—සිත්තස්ස භිතො සිත්තති
 තො” තං සිත්තතිතං “සිත්තංහං මොගං මිධංසෙතිති
 තිතං—කප්පිතං නානං පෙදතිනා ගමිතිඅභො එතොති
 කප්පො—තිතඤ්ඤො කප්පො වාති තිතකප්පො” තං ති
 තකප්පො “පණ්ඩිතෙහි සාධිතඛං ජාතිතඛංහි සාධිතං
 තෙහ සාධිතෙහ “සුච්ඡිති සුතං”—

228—1. ඩාතුං කම්මාදිමිති ජොති-භිපදමිදං “පණ්ඩිතෙ
 හි ධාරිතතෙති ඩාතු—භද්දහනි මිදුතො සද්දාතිත්තං එ
 තායාති වා ඩාතු “තස්ස කර්මඛාතුයං—“කම්මං එවි අදි ක
 ම්මාදි” තස්මි කම්මාදිමිති “භද්ද අස්ස අස්සති ජොති—ජො
 ඵවි පට්ටිඤ්ඤං ඡායාමයො” —“කර්මතෙ තංහි කම්මං”
 “කම්මං කරොති අසාසි කර්මස්සති කම්මි කාරො—කුයො
 පට්ටිඤ්ඤං පට්ටිති කුමෙයො” —කුසද්දුපපදස්ස කුසගතං “කෙ
 හ අගතිනා උතෙති පට්ටිතිවා කුමෙයො” කුසද්දුපපදස්ස
 උග පාකෙ “කුමිතංකරොති අසාසි කර්මස්සති කුමිතා
 රො—හමිත ලසනි කිලනි අසිරමනි එතොති මාලා—මා
 ලංකරොති අසාසි කර්මස්සති මාලාකාරො—කපිතඛං ඩි
 ත්තිතඛංහි කපිතං” කපි වෙ ඩාකරණේ “හාරං ගණ්හාතිති
 රථො” රථඋපාදංහෙ “ජනෙහි රඤ්ඤං ඉච්ඡිතඛංහි
 රජතං—වණ්ඤිතඛංහි වණ්ඤං—සුඤ්ඤං වණ්ඤං තස්ස
 සොගං සුච්ඡිඤ්ඤං—අභාර පතනි එතොති පතනං—ප
 තනං ගණ්හාතිති පතනංහො” තං සුතං තායති රකි
 තිතිතනං” තනං වායතිති තනනවායො—දුගතපජනා
 වුතාති කම්මෙතිති ඩතං—ඩතස්ස භාචො ඩස්සං—ජම්මං
 පඤ්ඤාතිති වා ඩස්සං” ඩතවණ්ඤිතෙ “ඩස්සං මිනාතිති
 ඩස්සමායො—ඩාරෙති තෙනාති ඩමෙමා—ඩමමං කාමෙ
 තිති ඩමිතංහො—සුගති ඩාරෙතිති ඩමෙමා—ඩමමං චර
 තිති ඩමෙමාහො”

582-7 "හුර්තී කුටිලං හවිතී හුරේ-හුරේන කුටි
ලෙහ හවිතී හුරහො-හං ඉක්කානා චිත්තී සමෝ

535-10 සද්දකුඩ මල මණිනික් රැඳීගියා—විපදමිදං
“සද්දෙව කුටොව වළොව මණිනික් සද්දකුඩවලමණික්—
තෝං අත්තෝ සද්ද කුඩවලමණික්—සද්දකුඩවලමණික්
තෝ අත්තෝ යෙසං තෙනි සද්දකුඩවලමණික්”--බ්‍රහ්ම
කයේති ආදියව්‍ය “සද්දකුඩ මණිනික්” නි සුතො
නි චායාසද්ධස්ස ලොකොක්තො—“රූපො ආදියෙස
තොති රූවාදයො—සද්දකුඩවල මණිනික් රූවාදයොව
සද්දකුඩවලමණික් රූවාදයො” තෙනි සද්දකුඩවලමණික්
රූවාදිති—සොසිත්තු සල්යස්ස ගොති සො සද්දකුඩවලමණික්
සොසො හිලොතිථ සොසො” —

536--11 පාඨදිගම්මනාදුති--විපදමිදං “පාරසදෙසු ආදි යස්ස සොඤ්ඤා පාරදි-පාරදිව සො ගම්මාති පාරදිගම්” තථා පඨදිගම්මනා--“රෙඤ්ඤා අත්තිරෙ-රෙථව උඤ්ඤා රු-රෙථව සො උඤ්ඤා වා රු”--“ගථපාරං ගනතුං සිලං යස්ස පුරිස්ස සොහොති පුරිස්සො ගථපාරගු-පාරංගෙවනති පාරග්ගා ගතො-අනුගමො සිලොති අනුගමි”

පඨමො කණ්ඩො.

“පුට්ඨත්වා ඡායොති පඨමො-පුථවි විතාරෙ තිතිවා පඨමො-කඨිතඛො ජිඤ්ඤාති කණ්ඩො-කමති යා තිති වා කණ්ඩො”--

552--27 ඤාදසො භෙකාලිකාති විපදමිදං භොගදි යෙ සංතෙති ඤාදසො-තඤ්ඤා කාලං ති කාලං-තිකාලෙති පු තඤ්ඤා කාලිකා-කරෙති ඤාදසො කරෙති භොගාති කරෙති”

553--28 සංඝාදොදොති විපදමිදං “සංඝාදොදො පුට්ඨ සුතඛො භොගො-සංඝාදො” තඤ්ඤා සංඝාදො “දො වා වාදො” තඤ්ඤා දොදො-මහනාතිව තාති උදකාති වාති මහොදකාති-මහොදකාති ධාරෙති මහොදකාති-වාගමනෙ අලංති වාලාති-වාලාතිධාරෙති තඤ්ඤාති වාලාති-වෙපදති සුට්ඨතිති සන්ධි”--

554--29 නිකම්මාසිපිඨොති විපදමිදං “සිසානං කඛං කිරති අපනෙති කිතං” කිර අපනනෙ “අසිංසනං පඤ්ඤා අසිපිඨො-අසිංසනං පසංසනංවා අසිපිඨො” අපු ඛෙස සිස පඤ්ඤා පසංසනෙසු-අසිපිඨොති අසිපිඨො තඤ්ඤා අසිපිඨො-“දෙවපුත්ත කිලෙසාති සඤ්ඤාති ඛෙස මච්ච සඤ්ඤාති පඤ්චවිධෙ මාරෙ ජිනාති අජිති ජිනස්ස තිති ජිනො”

555--30 ඉත්ථිස මහිසමොවාති විපදමිදං “නරෙ ඉච්ඡති ඉත්ථි-නරෙති ඉච්ඡති කතතිති වා ඉත්ථි” ඉත්ථි ඉච්ඡාකතතිසු “ගබ්භො සිසති ඵඤ්ඤාති වා ඉත්ථි” ධාගති

නිවුනතිමිති “අප්පාකකං ඛුංචා” ති පරිභාසාය නිපාත
න සුනෙතන ධාඩාතුං ඉතාදෙසො තස්සංඉත්තං--අභි
බෙය්සායං “අච නිව සුච අතිශයො--

557--32 “භවිතී හුතො” හුදානාදාන හබ්පදානෙසු
“විසිතී වුසිතො” වසනිවාසෙ “භුඤ්ඤාති භුතො”
භුරපාලන බ්වහරණෙසු

558--33 “භායනං ගිතං” ගෙසද්දෙ “නවනං නවිං”
“නවනං නවිං” නව නතිමිති නව ගතනිකෙබ්පෙ නව
ගතනිකාමෙ “ගසනං ගසිතං” ගසගසනෙ--

559--34 “පාපං සරති ගිසතිති සරණං” රතනත්ත
යං--සරගිසායං “සරණං උපගතොති සරභතො” “ස
හ ජාතබ්බෙම සමෙතිති සමථො--සමථං ගව්ච්චිති සමථං
ගතො--නාච්චිතං ඵලභ්විති අමතං--අමතං ගව්ච්චිති අම
තංගතො--ජාතාති අජාති ජාතිස්සතිති සුදො”

561--36 සුපතිති පිතො--සුපිසාතති වා සුපිතො”
සුසපතො--

562--37 “ඊසං සුච ඊසං” සුසද්දපපදස්ස
සිසයෙ “ඊසං කරතීති ඊසං” දුපපදස්ස කරත
රණෙ

563--38 ඉවච්චස්ස සමානකත්තුකෙසු තවෙ තුංචාභි
ච්චාදාදමිදං “ඉසතං ඉව්චා” ඉසු ඉව්චායං “ඉව්චාච අතා
ඉව්චා--ඉව්චාය අතා වා ඉව්චා--ඉව්චා අතා ගෙසං
ධාතුනං තෙඉව්චා”--ඵකස්ස අත්ඤ්ඤා ලොපො
කතො * තෙසු ඉව්චස්ස “සමානො කත්තා ගෙසං
තෙති සමානකත්තුකා” තෙසු සමානකත්තුකෙසු ඉව්
චස්ස ඉමිතා තුලාභිකරණං “තවෙච තුංච තවෙතො--
ගිතං සපුර්සානං බ්බෙමා සබ්බෙමා--සතො සංවිජ්ජමා
නො වා බ්බෙමා සබ්බෙමා--පසස්සො වා බ්බෙමා සබ්බෙමා”
තං සබ්බෙමා--

ද භි කො ක භි භො.

* විකානිශ්ශෙයං.

573---48 අමුණ දැනිමිනි නිසාසනා නිසිනිනිති--මතු
පදමිදං "පව්වියො එතෙසං අත්ති පව්විය--නතිමියා අති
විය--නිසාදිගතෙති නිසානනා" නිපුබ්බස්ස පත නිසාද
තෙ සිප්පනිති සිබ්බිප්පනිති "විදනිති වාදකො--ගතනිති
සාසකො"--

575---50 සාදිසනන පුට්ඨසඤ්ඤාසංසාදිගිවියාති--නිපදමි
දං "ආදිනා සහ සො වරතනිති සාදි--සො අනෙතා සස
සොති සතො--සතොව පුට්ඨව පඤ්ඤාව ගාසොව
සතපුට්ඨ පඤ්ඤාසංසො--සනන පුට්ඨසඤ්ඤා සංසො ආදි
සෙසං තෙති සනන පුට්ඨසඤ්ඤා සාසාදිගො--තෙති සනන
පුට්ඨ සඤ්ඤා සංසාදිති "තුසි තබ්බොති තුබ්බො--සර්වතබ්බො
පුට්ඨතබ්බොති පිට්ඨො--

591---68 නොනනනි නො නසා නොවි අදනනනානංති ජ
පදමිදං "නොඅනෙතා සෙසංතෙති ගතනා" තෙති න
තෙතනි--අනෙව නොව දහනනා--නොනන අදනනනා"
තෙසං අදහනනානං "ආරු" "අදනො"

සඤ්ඤාසංසො සංසාදිගි.
එතෙසං

593---67 නමුණි ජෙය්‍යස්ස ජො හාමිකරණෙසුති--මතුප
දමිදං "නො අසා අත්ති නො--තෙති නමුණි "හාමිකර
ණංව හාමිකරණා" තෙසු හාමිකරණෙසු "අනෙතා
නො හුතො අනනනුතො" තසා අනනනුතසං--

594---69 වසොවො සබ්බන්ධාති--නිපදමිදං "හනති
වසො--සබ්බති පුරති අනෙතාති සබ්බො" සබ්බපුරණ
තෙති සබ්බති" හනතිති වසකො"

595---70 ආකාරනනාන මාසොති--නිපදමිදං "ආකාරණ අ
නෙතා සෙසං තෙති ආකාරනනා" තෙසං ආකාරනනානං
"මිදනා මරු--නං සම්පුණ්ණං සරං එතාති නකරං"--

598---73 නමුණ නිසාදිගං නොනබ්බාදිසුතාති--නිපදමිදං
"නමොව වනොව ගතොව නමුණගතො නමුණගතො
අදනො සෙසං තෙති නමුණගතොදනො" තෙසංනමුණගතො

නැදින. “තුංචි තඹෙබ්බාචි තුංතබ්බා තුංතබ්බාආදයො භෙසංතෙති තුං තබ්බාදයො” භග්ගු තුංතබ්බාදියු—

604—79 දුම්භිගරුති විපදමිදං-විනතං සමුභො දු”තස්මිං දුමිති “අලුහංතන සඤ්ඤාතිසරි උච්චාරිතතිති කරු” භලුචාරණි—

608—68 දඬානනනො යොක්චවිති—නිපදමිදං “දෙමි ඩොච දඩා—දඩානං අභාතා දඩානො” භනො දඩා භනනො—ආගමස්ස අනුරුපං යථාගමා”

විකුණ්ටොකණ්ඩො.

609—84 නිග්ගහිතං ආංභොදිතොති—නිපදමිදං “කරණං නිග්ගහිතො අවිච්චිත ඉබ්බෙන ගෙහනෙ උච්චාරිතතෙති නිග්ගහිතා—සංඝොගස්මිං ආදි සංඝොගාදි”

612—87 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”
 613—88 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”
 614—89 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”
 615—90 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”

612 87 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”

613 88 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”
 614 89 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”
 615 90 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”

615 90 “ඉකාරෙ ආදයො ගස්ස අත්තස්ස සොයං ඉකාරාදයො ගජ්ජනෙබ්බාති පිට්ඨො”

616—98 විදහෙතොති—විපදමිදං “විදහෙතොති විදහෙතො” තස්මිං විදහෙතො “උකාරස්ස ආගමො උකාරාන

මේ සත්ත්වයාගේ කාසය සිටියාය. ලොකං විදැති ජාතාතිති වා ලොකජිද්දං”

669-94 නම්කර්මනාමයං නිසුත්තනමගිති-චතුරාදමිදං “කොච මොච කොච රෙච නමිකර්” තෙසං නම්කර්මයං-ඉකාරෙන යුතො ඉසුතො” ඉසුතොච සො කොචාති ඉසුතො”-තස්මි ඉසුතනමගිති “මෙධිසාති මෙතො-රමිසාති රමිතො-සමිසාති සමිතො-සමිසමිතො “තකකසිතොති තකකිතො-ගකක තකක නෙ-“ගරිසාති ගරිතො-

629-98 කාසිතං විස ණානුබන්ධාති-තිපදමිදං “කාරතා ඵච කාරතා”-තං කාරතං විස-බ්‍යඤ්ජනා අනුබන්ධාතිති අනුබන්ධො-ණො අනුබන්ධො සසස සොඤ් ණානුබන්ධො-දහනං දහො-ගහණං පාපුණ්ණං ගාහො-වරණං වාග්-අනුරූපං කරණං පරිකර්මයං-

625-100 කතාවජ්ජංගි-විදුං “කොච්චං-ඉසුතො-මොච්චං රෙච්චං-චිද්ධං-චිද්ධානං-පජාපොනං මා පාපං සස්සංගං”

චිද්ධානං චිද්ධං ක ණි බො
චිද්ධානං චිද්ධං ක ණි බො

—*~*~*

කථවායනවිගහපිකා

අළුවා

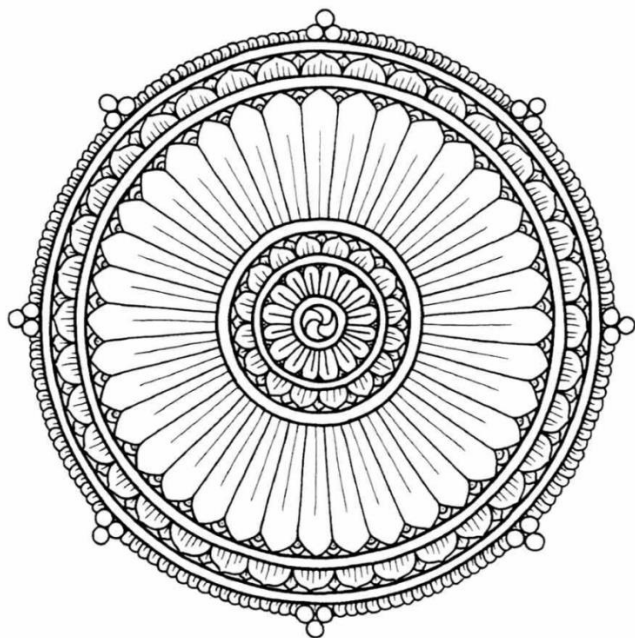
ගදුමිපයං පාළි නිට්ඨා

සිවමනු.

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු